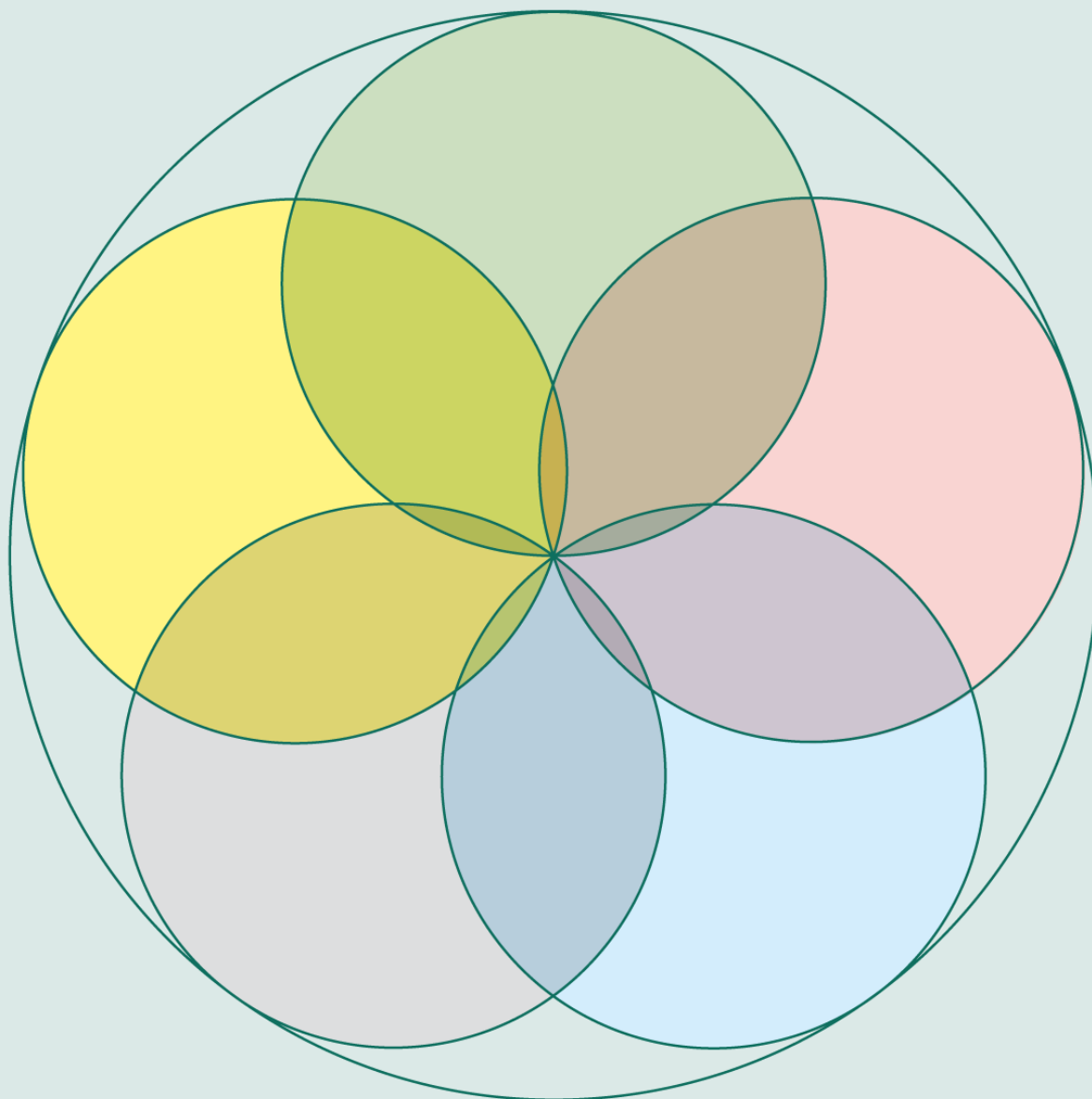

Nationaal Programma Samen Nieuw-West

Wij Maken Samen Nieuw-West

**Concept verdiepend uitvoeringsprogramma 2024 – 2027 NPSNW
21 december 2023**

‘De moeilijkheid ligt niet in de nieuwe ideeën, maar in het ontsnappen aan de oude’

John Maynard Keynes (1936)

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Werken vanuit een kader: de verandertheorie.....	5
Leeswijzer	6
Eigenaarschap, inclusie & democratie.....	7
Veiligheid	17
Werk en bestaanszekerheid	30
<i>Community wealth building</i> Nieuw samenwerken aan duurzame, lokale economie.....	40
Wonen en leefomgeving	47
Kansen voor de jeugd.....	57
Financiën	63
Bijlagen	67
Bijlage 1. Vuistregels Samen Nieuw-West.....	68
Bijlage 2. Werkend leren, werken vanuit de verandertheorie	72
Bijlage 3: Actielijn format.....	76
Bijlage 4. Woordenlijst	77
Bijlage 5. Projectkaarten Nieuw-West.....	78

Inleiding

Dit concept verdiepend uitvoeringsprogramma 2024-2027 is een doorvertaling van het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West' voor de komende jaren.¹ Wij hebben daarbij, als groeiende alliantie van betrokken bewoners, organisaties en overheden, zo goed mogelijk geprobeerd te koersen op de waarden en uitgangspunten zoals verwoord in dat convenant en in het paper *Sturen op waarden*. Het is daardoor een ander soort uitvoeringsprogramma geworden dan we wellicht gewend zijn. In ons convenant stelden wij al dat 'wij erkennen dat bewoners de hefboom van verandering zijn en dat wij samen en werkenderwijs moeten leren hoe wij het gelijkwaardig samenwerken tussen bewoners en organisaties vorm moeten geven'. Dat vraagt een andere manier van werken dan langs klassieke, planmatige methodes. Het vraagt de bereidheid om samen een permanente verkenning aan te gaan en samen steeds uit te zoeken wat werkt en wat niet. En het vraagt ons buiten de gebaande paden te treden. Als die gebaande paden immers hadden geleid tot structurele oplossingen, waren deze alliantie en dit programma überhaupt niet nodig geweest.

Dit conceptprogramma bevat richting voor concrete activiteiten die wij samen met iedereen in Nieuw-West verder gaan invullen. Het vertelt waar mogelijk *wat* we de komende vier jaar willen gaan doen, maar vooral ook *hoe* we willen werken.

Het vrijgeven van dit document door het alliantiebestuur op 21 december 2023, vormt dus ook nadrukkelijk geen *eindpunt*, maar een *startpunt*. Het *startpunt* van een proces waarin wij met zoveel mogelijk bewoners en betrokkenen steeds onze koers toetsen, die koers verder vormgeven en tot concrete uitvoering brengen. We gaan daartoe een permanent gesprek aan in Nieuw-West. Op verschillende manieren, zoals brede bijeenkomsten (te beginnen op 4 oktober) en met zoveel mogelijk Nieuw-Westers. Maart 2024 willen we een definitieve agenda hebben voor de komende jaren. Daarmee stopt het gesprek overigens niet. Dat gaat wat ons betreft onverminderd door, de volledige twintig jaar.

¹ [Convenant Wij zijn Samen Nieuw-West, Ongelijk investeren in gelijke kansen voor en met bewoners](#), 23 maart 2023. Een uitgave van de alliantie Samen Nieuw-West

Werken vanuit een kader: de verandertheorie

Ons programma duurt twintig jaar en heeft grote ambities. Om vanuit de toekomst terug te redeneren en te beslissen wat we nu moeten doen, werken we vanuit het kader van de verandertheorie. Hiermee gaan we van abstracte doelen op lange termijn naar concrete activiteiten op korte termijn. En weer terug: hoe die activiteiten op hun beurt bijdragen aan de veranderingen die we voor ogen hebben. Of zoals in de beleidsladder die in het convenant staat: van waarde naar opdracht naar opbrengst naar activiteit.

We checken doorlopend

Op de route van abstract naar concreet, doen en leren we steeds weer opnieuw. We weten (nog) niet precies wat we tegenkomen, maar gaan wel aan de slag, vanuit de verandertheorie die we op dat moment hebben. Hiervoor baseren we ons zo breed mogelijk op kennis, informatie en inzichten (het kennisfundament, zie hiervoor).

Onderweg checken we doorlopend (door reflexief, inclusief en actiegericht te monitoren): doen we het goed, doen we het goede en brengen deze activiteiten ons dichterbij het doel? We zullen tijdens het doen steeds moeten bijsturen, aanpassen en zelfs omkeren als dat nodig is.

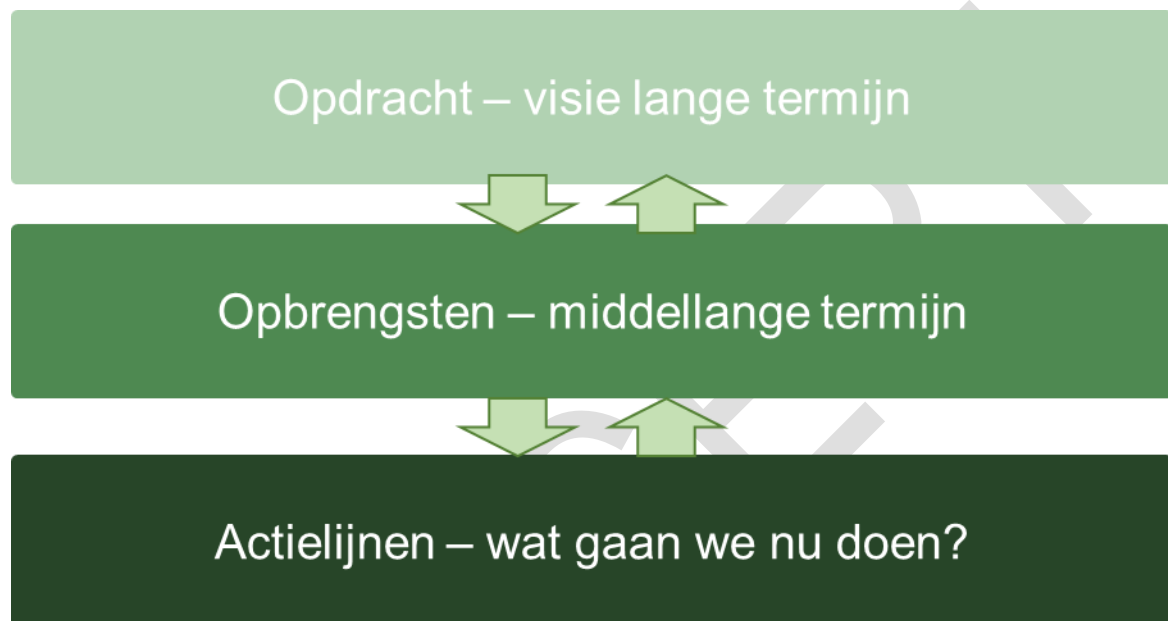

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken staat per domein hoe we de verschillende lagen verbinden:

- *Opdracht - visie op lange termijn* staat aan het begin, met een korte toelichting
- *Opbrengsten op middellange termijn* volgen daarna. Dit zijn de kaders: wat is ervoor nodig om die doelen op lange termijn te bereiken?
- *Actielijnen - wat gaan we nu doen?* Dit willen we doen om die opbrengsten op middellange termijn te bereiken (die op hun beurt bijdragen aan de lange termijn). Per domein kunnen de actielijnen verschillen: klein, groot, met veel verschillende opbrengsten of juist heel specifiek en gericht.

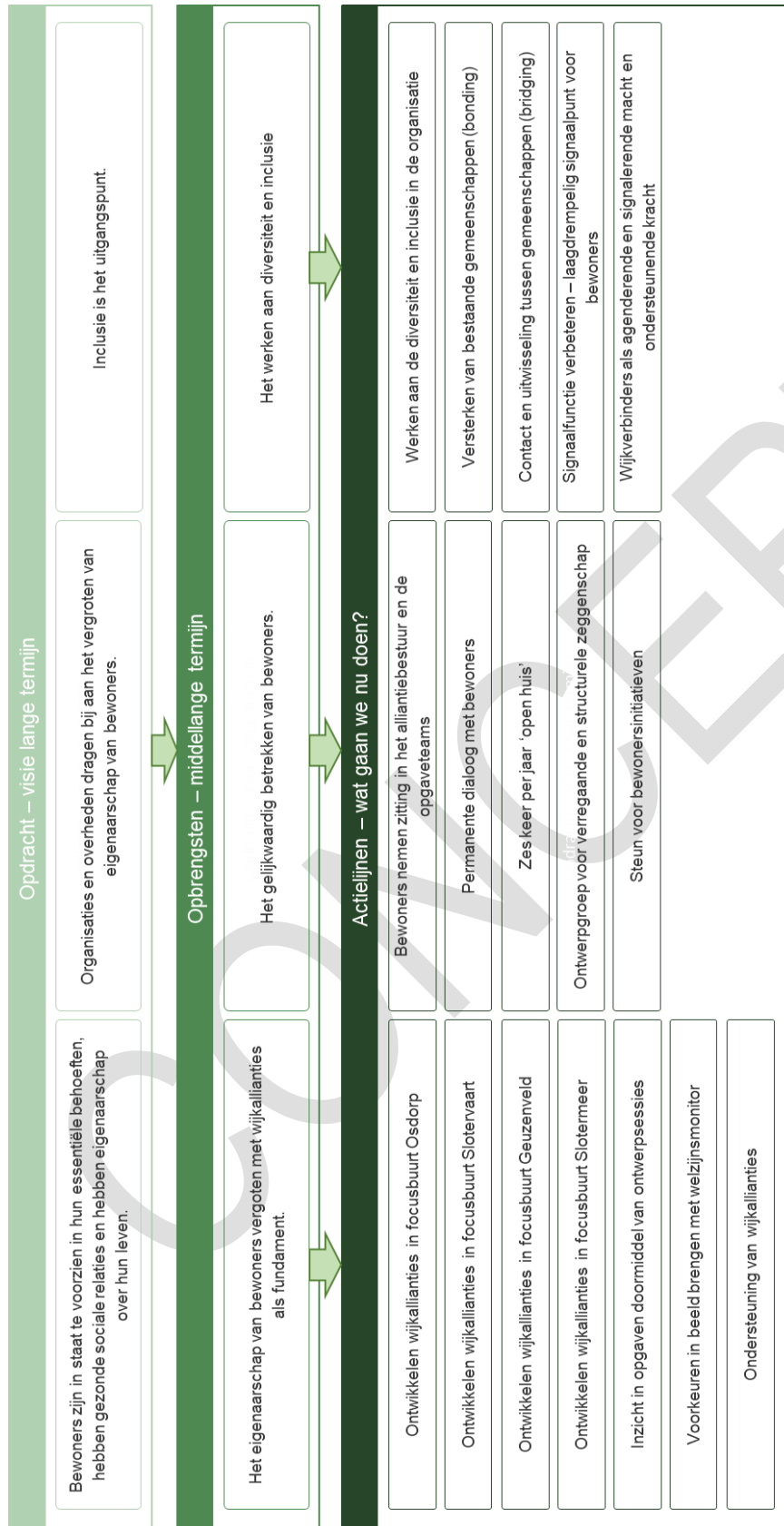
Toelichting Actielijnen

- Concretisering van de actielijnen vindt plaats met behulp van het hiervoor ontwikkelde actielijn format
- Een leeg format ter illustratie staat in de bijlage²
- Waar het uitvoeringsprogramma een meer statisch karakter heeft, is de uitvoering van de actielijnen een continu proces. Gedurende de uitvoeringsperiode zullen bestaande actielijnen zich ontwikkelen, nieuwe actielijnen ontstaan en actielijnen worden afgerond
- Inge vulde actielijnen formats zijn geen onderdeel van dit document
- De actielijnen worden op een geschikte manier openbaar gemaakt

² Zie bijlage 2

Eigenaarschap, inclusie & democratie

Eigenaarschap, inclusie & democratie

Van, voor, met en door bewoners

Nieuw-West is een stadsdeel waar mensen omkijken naar elkaar, de betrokkenheid groot is en mensen snel en praktisch reageren op tegenslagen of crises. Juist bij het aanpakken van problemen die herkenbaar zijn voor bewoners, gezamenlijk worden ervaren en een acuut appel doen om tot actie over te gaan, laten de inwoners van Nieuw-West zien dat zij over een inspirerende betrokkenheid en energie te beschikken. Na de aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko waren er binnen *no time* vrachtwagens vol noodhulp vertrokken. Sommige initiatieven in Nieuw-West weten grote investeerders binnen te halen en slagkracht te creëren. Ook is het te danken aan een grote groep vrijwilligers en professionals dat het tekort aan capaciteit voor handhaving hiermee deels wordt gecompenseerd. Dit zijn onder andere buurtmoeders, moskeevaders en jongerenwerkers. We zien het als onze missie om deze betrokkenheid en energie structureel en duurzaam onderdeel uit te laten maken van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West.

Dit is geen geringe opgave. Want waar de bewoners van Nieuw-West aantonen over tomeloze energie en betrokkenheid te beschikken als zij het heft in handen (kunnen) nemen, zien we ook dat het vertrouwen gering is als het gaat om (publieke) instituten. Zo hebben jarenlange ervaringen met discriminatie en stereotypering ertoe geleid dat een deel van de bewoners het gevoel heeft dat ze als tweederangsburger worden gezien. Een deel van de bewoners behoort tot de Toeslagenouders. De verkiezingsopkomst is zorgwekkend laag. Maar ook de inherente machtsongelijkheid tussen de overheid, andere instituten en burgers maakt dat bewoners soms denken dat het systeem eerder een vijand is dan een vriend.

Juist mensen die zijn afgehaakt, laten hun stem niet horen en trekken zich terug. Als het doel is om de bewoners van het stadsdeel nauw te betrekken bij het programma, verdient de groep die zich niet laat horen – omdat ze zijn afgehaakt of simpelweg geen tijd hebben – in het bijzonder onze aandacht. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor informele partijen en wijkverbinders omdat zij de mensen die de overheid en grote organisaties kwijt zijn geraakt vaak wel weten te bereiken. Om de verbinding duurzaam te maken willen we ook bruggen bouwen: tussen de leefwereld en daar waar het systeemwereldperspectief dominant is, tussen burgers en onze alliantie-partners. Maar ook tussen krachtige bewoners en bewoners die zich in een kwetsbare positie bevinden. Daar hebben we een wereld te winnen en daar gaan we stappen in zetten met bewoners.

In het convenant ‘Wij zijn Samen Nieuw-West’ hebben we afgesproken dat bewoners regie krijgen over hun leven, hun levensonderhoud en hun leefwereld. Daarvoor is het nodig dat bewoners, bedrijven, overheden en instanties samen Nieuw-West dragen en met elkaar de prioriteiten bepalen. Meer eigenaarschap en zeggenschap van bewoners is nodig. Maar meer zeggenschap vraagt ook om meer inclusie, om het betrekken van de stemmen die al moeizaam doorklinken. In dit verdiepend uitvoeringsprogramma beschrijven we hoe we dat gaan realiseren. Eerst gaan we in op de leidende principes op basis waarvan we werken aan deze opgaven. Vervolgens zetten we uiteen op welke doelen wij op de korte en lange termijn inzetten en welke acties daarbij nodig zijn.

Anders denken en werken

Om te realiseren dat ongehoorde stemmen gehoord worden en inclusie op wijkniveau ontstaat, werken we vanuit twee leidende principes:

Gelijkwaardigheid

We zijn ervan overtuigd dat bewoners het heft in handen moeten kunnen nemen, vanuit hun wensen, dromen, (nog te ontwikkelen) capaciteiten en behoeften. Bewoners, bedrijven, overheden en instanties dragen Nieuw-West samen en bepalen met elkaar de prioriteiten. Overheden, (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en bewoners werken als gelijkwaardige partners samen, waarbij de leefwereld en de bestaanszekerheid van de bewoners centraal staan. Vertrouwen,

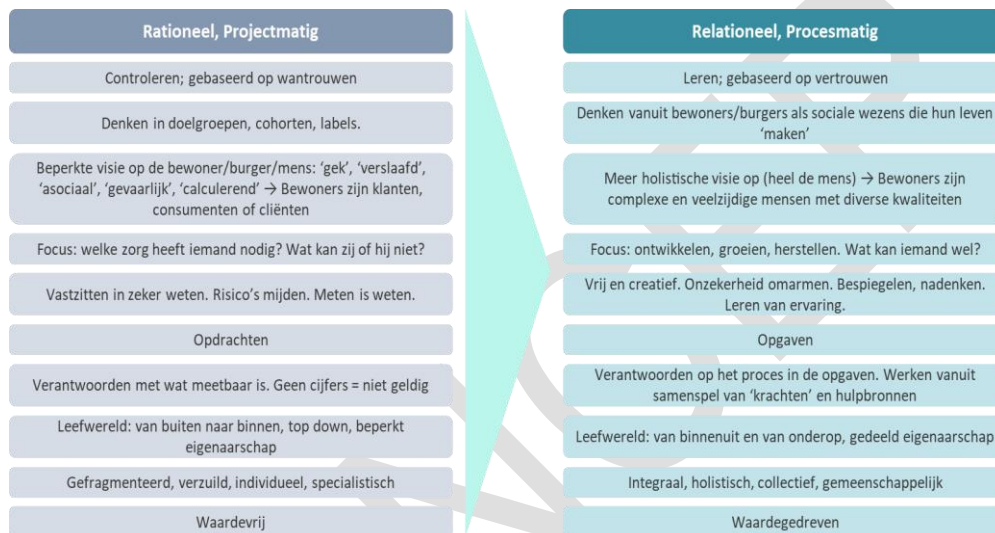

wederkerigheid, transparantie en respect staan voorop in (de uitvoering van) het programma. Samen leren we hoe bewoners, initiatieven en organisaties in Nieuw-West gelijkwaardig kunnen samenwerken. De kennis en inzet van overheden en maatschappelijke organisaties zijn daarbij dienend aan de leefwereld van bewoners: de instituties zijn passanten in de levens van mensen, niet andersom.

Oude manieren veranderen in nieuwe manieren

In de uitvoeringsagenda bewegen we weg van het constant controleren, verantwoorden en meten. We willen geen beleid en uitvoering die los van elkaar staan en verkokerd zijn. We zien bewoners als partners en niet als 'cliënt' of 'consument'. We willen dat bewoners van Nieuw-West actieve burgers kunnen zijn en zich zo voelen. En dat ze het eigenaarschap dat daarbij hoort kunnen vervullen.

Samengevat: we leren met elkaar hoe we van de oude, rationele, projectmatige manier de omslag maken naar een nieuwe manier van (samen)werken, waarin de relaties en het proces centraal staan. In een schema ziet die verandering er zo uit:

Opdracht – visie op lange termijn

Bewoners krijgen regie over hun leven, hun levensonderhoud en hun leefwereld. Daarvoor is het nodig dat zij grip hebben op wat er in hun leven en in hun leefomgeving gebeurt. Daar kunnen we als alliantie top-down aan werken door te bepalen wat goed voor bewoners is, door goedbedoelde oplossingen te verzinnen en door aan burgers te vragen wat zij van onze ideeën vinden. Maar dat werkt niet en dat willen we niet. In plaats daarvan geven we bewoners zeggenschap bij het agenderen en het oplossen van problemen waar zij tegenaan lopen. Op het gebied van werk, inkomen, huisvesting, de omgeving in de buurt, veiligheid, zorg, welzijn en onderwijs. Want als we mensen regie en grip willen geven, dan moeten we aan die opgaven werken waar bewoners tegenaan lopen. En die kunnen we alleen identificeren als we bewoners een stem geven. We geven in het bijzonder zeggenschap aan bewoners, die normaliter weinig stem hebben. Zo hebben zij invloed op de manier waarop hun behoeften, dromen en mogelijkheden worden gerealiseerd.

In Nieuw-West streven we naar een democratische en inclusieve samenleving, gestoeld op drie elementen die zijn vastgesteld in het convenant:

1. Bewoners zijn in staat te voorzien in hun essentiële behoeften, zijn in staat gezonde sociale relaties aan te gaan en hebben en voelen eigenaarschap over de kwaliteit van hun leven en leefomgeving.
2. Organisaties en overheden dragen bij aan het vergroten van eigenaarschap van bewoners. Zij

geven ruim baan aan initiatieven van bewoners en ondersteunen bij het floreren van gemeenschappen. Nabije en toegewijde professionals, die de ruimte hebben om dienend te zijn aan de behoeften en belangen van bewoners, vervullen een sleutelrol in de uitvoering.

3. Inclusie is het uitgangspunt. Dit betekent dat mensen in al hun verscheidenheid kunnen samenleven. Iedereen kan en mag meedoen. Diversiteit kleurt ook de machtsuitoefening. Eigenaarschap over het leven, samenleven en de leefomgeving is breed gedeeld.

Opbrengsten op de middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar meer eigenaarschap, zeggenschap en inclusie, werken we de komende jaren aan drie doelen:

1. Het eigenaarschap van bewoners vergroten met wijkallianties als fundament
2. Het gelijkwaardig betrekken van bewoners
3. Het werken aan diversiteit en inclusie

1. Het eigenaarschap van bewoners vergroten met wijkallianties als fundament

We zijn ervan overtuigd dat samenwerking meer impact heeft dan wanneer ieder voor zich aan opgaven in de wijk werkt. Daarom gaan bewoners, lokale initiatieven, ondernemers, maatschappelijk organisaties en overheidsorganisaties samen aan de slag in wijkallianties. Dit zijn gelegenheidsallianties die zich organiseren rond de opgaven die in de wijk spelen. Waar mogelijk zijn dit bestaande initiatieven waarop voortgebouwd kan worden. Wijkallianties agenderen integrale opgaven vanuit de leefomgeving en waar dat gaat geven ze er uitvoering aan. Met behulp van de wijkallianties zorgen we ervoor dat steeds meer mensen in Nieuw-West zich mede-eigenaar voelen van wat er maatschappelijk en economisch verandert in het stadsdeel.

Op korte termijn zorgt de wijkalliantie voor een betere representatie van de stem van inwoners. Op lange termijn leidt de wijkalliantie tot het actief zijn van inwoners bij oplossen van maatschappelijke opgaven. De wijkalliantie is daarmee een structureel instrument om ongehoorde stemmen te versterken én een democratiseringsbeweging in gang te zetten. Het is een manier om de energie van betrokkenheid van bewoners structureel vorm te geven.

De afgelopen jaren zijn al initiatieven ontstaan die als inspiratie dienen voor de wijkalliantie. Zo hebben op Plein 40-45 marktkooplieden een beroep gedaan op het Right to Challenge. Daardoor kunnen zij voor het verwerken van afval nu werken met een vergister en hoeft er minder afval te worden afgevoerd. In de Roëllbuurt is er een buurtplatform actief dat een stevige rol speelt bij de geplande nieuwbouw. Dit zijn initiatieven waar direct op kan worden aangesloten en voortgebouwd. Daarnaast stimuleren we nieuwe initiatieven. We brengen nieuwe en bestaande initiatieven samen en ontwikkelen deze door.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Ontwikkeling van wijkallianties in focusbuurten

Bij het ontwikkelen van de wijkallianties kijken we in eerste instantie naar tien buurten waar we op basis van een analyse van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren constateren dat de veerkracht en bestaanszekerheid van bewoners het meest onder druk staat. Aan de hand van een cijfer in de rangorde van veerkracht is er gemeten, waarbij hoe lager het cijfer, hoe meer de veerkracht en bestaanszekerheid onder druk staat. Het gaat om focusbuurten in Osdorp, Slotervaart, Geuzenveld en Slotermeer:

Buurtnaam	Gebied	Clusters van buurten	Aantal bewoners	Aantal bewoners totaal
Wildeman	Osdorp	A	4.845	7.645
Reimerswaal	Osdorp	A	2.800	
Johan Jongkindbuurt	Slotervaart	B	954	4.066
Jacob Geelbuurt	Slotervaart	B	3.112	
Lodewijk van Deyssebuurt	G,S	C	3.437	7.269
Confuciusbuurt	G,S	C	3.832	
Louis Couperusbuurt	G,S	D	2.329	3.378
Dichtersbuurt	G,S	D	1.049	
Wegener Sleswijkbuurt*	G,S	E	1.524	7.623
Ruys de Beerenbroukbuurt	G,S	E	6.099	

We trekken daarbij geen harde grens om de buurten, zodat er ook oog is voor de hefboomen buiten de buurt, zoals scholen, grote werkgevers, sportvelden en speelplaatsen.

Het traject voor de ontwikkeling van nieuw te vormen wijkallianties ziet er als volgt uit:

- We identificeren een aanjager met een groot netwerk in en kennis over de focusbuurten.
- De aanjager organiseert samen met wijkverbinders ontwerpessies met bewoners om in kaart te brengen:
 - Wat de krachten zijn in de wijk, zoals sociale netwerken, de fysieke plekken en de werkgelegenheid;
 - Wat de opgaven zijn in de wijk;
 - Wat nodig is in capaciteitsopbouw.
- Daarnaast bouwen institutionele partners integrale teams met mandaat om de wijkallianties te ondersteunen en concreet met de opgaven aan de slag te gaan.
- In de wijk worden één of meer centrale (fysieke) plekken ingericht waar de wijkalliantie samenkomt.
- Gezamenlijk gaan de wijkallianties aan de slag met concrete opgaven in de wijk.

Inzicht in opgaven met ontwerpessies

Als de wijkallianties zijn gevormd, gaan zij aan de slag met ontwerpessies. Bewoners zijn mede-eigenaar van alle processen van het ontwerptraject. Ze analyseren mee, ontwerpen mee, beslissen mee en voeren de plannen mee uit. In ontwerpessies brengen bewoners en lokale initiatieven zelf in kaart wat de opgaven, problemen en kansen in hun wijk zijn, langs welke lijnen ze die willen oplossen en wat daarvoor nodig is. Ook wordt daarbij gewerkt met methoden zoals 'Publieke Waarden' of vergelijkbare methoden om de belangrijkste stakeholders bij het gewenste eindbeeld te betrekken en hen medeverantwoordelijk te maken voor het eindresultaat.

We organiseren ontwerpessies rondom pleinen in buurten. De pleinen zijn de centrale ontmoetingsruimten voor bewoners waar veel samenkomt en veel speelt. Investeren in pleinen levert direct zichtbaar resultaat op voor de bewoners. Een plein kan ook als hefboom werken voor één van de focusbuurten. Enerzijds bouwen we waar mogelijk voort op bestaande ontwerpessies. Op veel pleinen in Nieuw-West zijn deze sessies gehouden met bewoners, ondernemers en bezoekers. Anderzijds starten we nieuwe trajecten op pleinen in buurten. Drie pleinen kunnen echt het verschil maken en dat zijn Plein 40-45, het Dijkgraafplein en Delflandplein.

Voorkeuren in beeld brengen met de welzijnsmonitor

We starten met een welzijnsmonitor in twee focusbuurten in Geuzenveld, namelijk de Wegener Sleswijkbuurt en de Confuciusbuurt. Met de monitor toetsen we direct wat bewoners noodzakelijk vinden in hun buurt en welke vraagstukken moeten worden opgepakt. Deze monitor ontwikkelen

bewoners zelf, gefaciliteerd door de UvA en de gemeente. Daardoor ontstaat ook een eerste wijkalliantie. We gaan vervolgens met bewoners in dialoog over de voorkeuren en vraagstukken die uit de welzijnsmonitor naar voren komen (zie doel 3 Het werken aan diversiteit en inclusie). Daarna koppelen we de juiste alliantiepartners aan de opgaven en gaan met de interventies aan de slag.

Ondersteuning van wijkallianties

We ondersteunen de wijkallianties. Op korte termijn zetten alle alliantiepartners hun kennis, vastgoed, menskracht en ervaring in, waardoor wijkallianties in positie kunnen komen. Op de lange termijn verleggen we geleidelijk het mandaat en de zeggenschap over de inzet en middelen (waaronder geld) van alliantiepartners in de wijken naar de wijkallianties. Met deze verschuiving krijgen de wijkallianties zoveel mogelijk het stuurwiel in handen voor de agendering en aanpak van het programma.

Daarnaast richten we multidimensionale teams op die de wijkallianties ondersteunen. Deze teams bestaan uit stadsdeel- en gemeenteambtenaren van verschillende domeinen en directies. Aangevuld door medewerkers van andere institutionele partners die in de betreffende wijk werken. De professionals in deze teams hebben voldoende mandaat om samen met de wijkallianties te zorgen voor de juiste interventies om de complexe opgaven te tackelen.

2. Het gelijkwaardig betrekken van bewoners

Bewoners van Nieuw-West weten zelf goed wat ze belangrijk vinden voor hun straat en buurt waarin ze wonen. Maar ook waarover zij dromen, welke mogelijkheden zij zien en welke behoeften zij hebben. Wanneer inwoners meedoen – en denken, begrijpen zij wat er gebeurt in hun wijk en kunnen zij daar op verschillende manieren invloed op uitoefenen. Zo ontstaat meer vertrouwen in de democratie. Daarom nodigen we – in aanvulling op de wijkallianties – alle bewoners van Nieuw-West uit om met ons aan het stadsdeel te werken.

We vergroten op twee manieren de zeggenschap van bewoners, zodat zij gelijkwaardig betrokken worden. Allereerst zoeken we doorlopend naar manieren om bewoners gevraagd en ongevraagd inspraak te geven over wat er zowel in het stadsdeel gebeurt als onder de noemer van het programma Samen Nieuw-West. Anderzijds moedigen we bewoners aan om zelf initiatief te nemen. Bewoners kunnen rekenen op onze steun als zij zich inzetten voor problemen in hun leefomgeving.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Zeggenschap over Samen Nieuw-West – betrekken van bewoners

We vergroten de zeggenschap van bewoners op alle niveaus van de programmaorganisatie van Samen Nieuw-West. Dan doen we op drie manieren. Ten eerste **betrekken we bewoners bij het alliantiebestuur en de opgaveteams**. Een ontwerpgroep van bewoners met uiteenlopende identiteiten en achtergronden ontwerpt eind 2023 een plan van aanpak voor werving, selectie en begeleiding van vijf bewoners die toetreden tot het alliantiebestuur. Vanaf begin 2024 geven we uitvoering aan dit plan van aanpak en werven we de eerste bewoners die toetreden tot het alliantiebestuur. Ook richten we een ontwerpgroep in om te komen tot een plan voor bredere bewonersdeelname voor andere onderdelen van het programma Samen Nieuw-West, zoals de opgaveteams.

Ten tweede beginnen we een **permanente dialoog met bewoners**, zodat zij hun stem kunnen laten horen over de verschillende opgaven waar het programma aan werkt. We organiseren twee tot vier keer per jaar bijeenkomsten met bewoners. Die organiseren we samen met netwerken in kunst en cultuur, sport en spel, jeugd, ouderen, inclusie LGBTIQ+ en ondernemers.

Ten derde laten we bewoners zien wat Samen Nieuw-West doet. Zeker **zes keer per jaar** houdt het opgaveteam Eigenaarschap **'open huis'**. Het open huis is op de plek waar de mensen van het programma werken of waar de wijkallianties opereren. Per thema of opgave nodigen we bewoners en andere geïnteresseerden uit.

Zeggenschap over de buurt – ontwerpgroep voor verregaande en structurele zeggenschap

Op de lange termijn willen we bewoners meer verregaande en structurele zeggenschap geven. Daarom richten we een ontwerpgroep op. Deze heeft als taak om uit te werken hoe we deze zeggenschap vorm gaan geven. Bijvoorbeeld via bewonersberaden, burgerpanels of buurtbudgetten. We leren van plekken die hier al mee werken. Bijvoorbeeld in Antwerpen, waar bewoners in gezamenlijkheid een belangrijk deel van de begroting opstellen. We volgen deze initiatieven en bezien of en op welke manier we deze in Nieuw-West kunnen implementeren.

Steun voor bewonersinitiatieven

Ook kunnen burgers rekenen op steun als ze zelf initiatieven nemen. We faciliteren bewonersinitiatieven met kennis, ervaring en geld. We kiezen hierbij voor een wijze van financiering die voor eigenaarschap en verbinding zorgt. Te vaak hebben we gezien hoe subsidiegelden leiden tot een onbedoeld verdeel-en-heerseffect, waarbij initiatieven tegenover elkaar komen te staan en elkaar als concurrent in plaats van als medestanders zien. Dit moet en kan anders. We putten daarbij inspiratie uit bijvoorbeeld het Servicepunt Emancipatie (SPE) waarin de gemeente Amsterdam vrouwenorganisaties gezamenlijk laat kiezen aan welke projecten middelen worden besteed. Een ander voorbeeld is hoe de gemeente Amsterdam op het terrein van diversiteit en inclusie maatschappelijke organisaties heeft gevraagd om allianties te vormen rondom beleidsmatige prioriteiten en hen in staat stelt om meerjarig de verandertheorie in de praktijk te brengen. We leren van deze instrumenten en passen onze financiële ondersteuning van bewonersinitiatieven hierop aan.

3. Het werken aan diversiteit en inclusie

Eigenaarschap en zeggenschap wordt veelal door bewoners gepakt die hun weg richting de overheid, de media, instanties en andere organisaties gemakkelijk kunnen vinden. Ze zijn krachtig en hebben de tijd, de capaciteiten en energie om hun wensen en behoeften voor het voetlicht te brengen. We vinden het juist van belang om die stemmen te horen, die normaal niet gehoord worden. Omdat daar de problemen het grootst zijn, het vertrouwen het laagst en de kans om volwaardig mee te kunnen doen het kleinst. Ongehoorde stemmen horen we beter door te werken aan inclusie. Want door verschillende perspectieven en voorkeuren te betrekken, maken we het ook makkelijker voor bewoners om hun stem daadwerkelijk te laten horen. We werken op een getrapte wijze aan diversiteit en inclusie:

- Een eerste stap is dat alle institutionele partijen in de alliantie van Samen Nieuw-West werken aan diversiteit en inclusie in de eigen organisatie. Enerzijds zorgen we dat elke organisatie representatief is voor de bewoners waarvoor zij werken. Anderzijds erkennen en identificeren we onderliggende patronen als discriminatie en institutioneel racisme. De gemeente Amsterdam heeft dat al gedaan naar aanleiding van de uitkomsten van diverse onderzoeken. Binnen de gemeente wordt nu een brede dialoog gevoerd over racisme en discriminatie, als basis voor verandering. De andere institutionele alliantiepartners nemen hier een voorbeeld aan.
- Een tweede stap is dat we de representativiteit van alle organisatieonderdelen van Samen Nieuw-West verbeteren. We zorgen voor een divers en inclusief aannamebeleid, waardoor de samenstelling van het programmateam, de opgaveteams en de partijen in het alliantiebestuur verbetert. Ook de ontwerpgroepen voor de toetreding van inwoners in verschillende onderdelen van het programma dragen hieraan bij.
- Een derde stap is dat partijen in de alliantie en organisatie van Samen Nieuw-West op de lange termijn elkaars perspectieven en signaalfunctie beter benutten. Zo leren we van elkaar en vinden we aansluiting bij de diversiteit aan voorkeuren van bewoners in het stadsdeel. Deze signaalfunctie werkt pas optimaal als alliantiepartners en de programmaorganisatie een afspiegeling vormen van de bewoners. Tot dit het geval is, maken we gebruik van het directe contact met de gemeenschap(pen) om deze signaalfunctie te vervullen.
- Parallel aan deze drie stappen werken we namelijk structureel aan het bouwen van sterke en

verbonden gemeenschappen in Nieuw-West. Dat is nodig, want sterke en verbonden gemeenschappen zijn nodig om de veerkracht van de meest kwetsbare bewoners te verbeteren, om discriminatie en marginalisering tegen te gaan en om te zorgen dat bewoners naast elkaar in plaats van tegenover elkaar komen te staan. Daarom versterken we bestaande gemeenschappen (bonding), en faciliteren we contact en uitwisseling tussen gemeenschappen (bridging), juist ook over onderwerpen waar het tussen groepen schuurt. Dit doen we op drie manieren: door ontmoeting en dialoog te faciliteren, door wijkverbinders in te zetten en door de signaalfunctie te verbeteren. Daarmee bieden we onszelf ook een kans om de signaalfunctie van deze gemeenschappen beter te benutten.

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

Werken aan diversiteit en inclusie in de organisatie

We werken aan diversiteit en inclusie in de organisatie – van onze eigen organisaties, maar ook van de programmaorganisatie van Samen Nieuw-West. Enerzijds werken we aan het verbeteren van de representatie in de organisatie, vooral ook in leidinggevende posities. We formuleren concrete doelstellingen voor het aannamebeleid en de samenstelling, dit gaat bijvoorbeeld over de samenstelling van het alliantiebestuur, de opgaveteams en de programmaorganisatie. Anderzijds willen we in de organisatie discriminatie en uitsluiting tegengaan. We maken kwaliteitsafspraken, stellen externe vertrouwenspersonen in en spreken procedures af voor het omgaan met signalen van racisme en andere vormen van discriminatie. Tot slot voeren we een brede dialoog over discriminatie en institutioneel racisme, zowel per organisatie als alliantie breed. Aan de hand van de gesprekken, formuleren we acties om het aan te pakken.

Versterken van bestaande gemeenschappen (bonding)

Om verbinding binnen de eigen groep te versterken, organiseren we verschillende typen activiteiten voor dialoog en ontmoeting. We ondernemen al tal van activiteiten in Nieuw-West die erop gericht zijn om mensen met elkaar in gesprek te laten gaan. We sluiten bij de verschillende initiatieven aan die al georganiseerd worden, vergroten deze en differentiëren waar nodig. Zo organiseren we dialoog- en voorlichtingsbijeenkomsten, spreekuren, trainingsweekenden, filmavonden, workshops en collegetours om bewustwording over thema's die onder bewoners in Nieuw-West spelen te vergroten en zichtbaar te maken. Zo organiseert Stichting Gouden Mannen dialogen en voorlichtingen over taboeonderwerpen, het vergroten van weerbaarheid, emancipatie en zelfredzaamheid. Ook geeft St. Kikid projectweken op VO-scholen met workshops die gaan over seksuele weerbaarheid, veiligheid, zelfbeschikking, sexting en groepsdruk. Verder organiseert Young Amsterdam collegetours, dialogen en talkshows over het tegengaan van racisme, en het bevorderen van inclusie, gedeelde geschiedenis, identiteitsvorming en emancipatie. Bij de organisatie van activiteiten hebben we in het bijzonder oog voor gemeenschappen die relatief klein zijn of minder in beeld.

Tijdens de verschillende typen activiteiten gaan bewoners met elkaar in gesprek over taboeonderwerpen en krijgen zij meer informatie over de thema's als emancipatie, antidiscriminatie, seksualiteit, veiligheid, empowerment, exposing, online shaming en actuele politieke thema's. Ook krijgen deelnemers tools aangereikt, waardoor ze met elkaar over deze onderwerpen kunnen praten. Doordat we als alliantiepartners met verschillende groepen en gemeenschappen in contact zijn, halen we ook een diversiteit aan perspectieven op. Hierdoor weten we wat er speelt en daar spelen we op in.

Contact en uitwisseling tussen gemeenschappen (bridging)

We vergroten het contact tussen verschillende groepen in Nieuw-West door middel van dialoog en ontmoeting. Zo organiseren we een reeks Ongewone Ontmoetingen in Nieuw-West. Een Ongewone Ontmoeting is een bijeenkomst waar groepen bewoners samenkomen die elkaar zelden tot nooit zien of spreken. Door samen te eten en iets creatiefs te doen, komen bewoners meer met elkaar in

verbinding. Bij een Ongewone Ontmoeting zijn er tussen de 80 en 100 bewoners aanwezig. In 2024 organiseren we vijf Ongewone Ontmoetingen. Verder houden de organisaties Young Amsterdam en SAAAM een reeks dialoogbijeenkomsten voor jongeren, moeders en dochters, en vaders en zoons. Het zijn schurende dialooggesprekken en debatten.

Tot slot spelen we in op actualiteiten. We ondersteunen bewoners en bieden ruimte om met elkaar te praten over actuele politieke thema's die tussen verschillende groepen tot spanningen leiden. Denk aan ontwikkelingen in andere delen van de wereld zoals het Midden-Oosten, maar ook gebeurtenissen in Nederland, Amsterdam of het stadsdeel.

Signaalfunctie verbeteren – laagdrempelig signaalpunt voor bewoners

Het doen van een melding is een eerste stap naar minder discriminatie en uitsluiting. Het zorgt ervoor dat problematiek in beeld komt en dat we daar als alliantiepartners wat aan kunnen doen. Daarom richten we een laagdrempelig meldpunt in voor het delen van signalen en het doen van een melding van discriminatie en uitsluiting. Deze signalen pakken we als alliantie proactief op. We onderzoeken de signalen en gaan ermee aan de slag. Hierbij trekken we samen op met partijen die ervaring en expertise hebben met het oppakken van signalen en meldingen.

Wijkverbinders als agenderende en signalerende macht en ondersteunende kracht

Verder zetten we wijkverbinders in om zicht te krijgen op de opgaven en problemen die in Nieuw-West spelen. Zij spelen een cruciale rol in het betrekken van tot nu toe ongehoorde stemmen. Wijkverbinders weten namelijk veel over wat er speelt in het dagelijks leven van bepaalde groepen mensen. Zij kennen de leefwereld van bewoners en maken onderdeel uit van – of staan in contact met – informele netwerken. Zij zijn ervaringsdeskundig of hebben zich verdiept in de leefwereld. Het kunnen bijvoorbeeld lokale ondernemers zijn, maar ook vrijwilligers. Iedere wijk kent dit soort personen die – omdat bijvoorbeeld bekend is dat ze theoretisch zijn opgeleid of 'het systeem snappen' – met regelmaat brieven vertalen of voor buurtgenoten de stadspas en toeslagen aanvragen. Dergelijke personen kunnen deze kennis en ervaring vertalen naar mensen die in de systeemwereld werken.

We ondernemen verschillende stappen om een netwerk van wijkverbinders op te zetten:

1. *We identificeren wijkverbinders:* we brengen eerst in de focusbuurten en vervolgens in de rest van Nieuw-West in kaart wie wijkverbinders zijn. Denk aan snackbar Abi in Slotervaart of de actiegroep Wildeman waar de vrouwen bewoners leren wat hun huurrechten zijn. We zoeken naar wijkverbinders met een diverse achtergronden en identiteiten wat betreft leeftijd, sociaaleconomische positie, opleidingsniveau, culturele of etnische afkomst en religie.
2. *We brengen behoeften van wijkverbinders in kaart:* we willen wijkverbinders faciliteren, zodat zij hun signalen op een makkelijke manier kwijt kunnen en hun werk goed kunnen doen. Daarom richten we een proces in waarmee wijkverbinders zich gemakkelijker kunnen inzetten voor hun eigen wijk en de leefwereld daarbinnen. Ook brengen we in kaart hoe zij hun rol voor zich zien en wat zij nodig hebben om deze goed te kunnen vervullen.
3. *We werken samen met wijkverbinders:* we trekken samen met de wijkverbinders op. We nodigen hen uit om signalen te delen en mee te werken aan de opgaven. We zoeken naar geschikte rollen, bijvoorbeeld in opgaveteams of wijkteams, zodat zij structureel kunnen agenderen en signaleren. Ook organiseren we dat de wijkverbinders aan de ontwerpafels zitten en bewoners ondersteunen die meedoen aan de wijkalliantie. Tot slot zorgen we ervoor dat ze hun kennis en ervaring delen in het train-de-trainersprogramma voor de wijkallianties.
4. *We bouwen een duurzaam netwerk van wijkverbinders op:* samen met de wijkverbinders bouwen we aan netwerken van vertrouwen. In die netwerken kunnen onderwerpen vanuit de leefwereld naar de systeemwereld worden gebracht en omgekeerd.
5. *We belonen wijkverbinders:* we willen de wijkverbinders ondersteunen en belonen voor hun waardevolle werk. Wijkverbinders kunnen cursussen en participatietrajecten volgen. Dit helpt ze in hun werkzaamheden. Maar het biedt ook toekomstperspectief voor hen zelf. Via Buurtbanen maken we tijdelijk betaalde functies mogelijk. Enerzijds zorgen we er zo voor dat de functie van

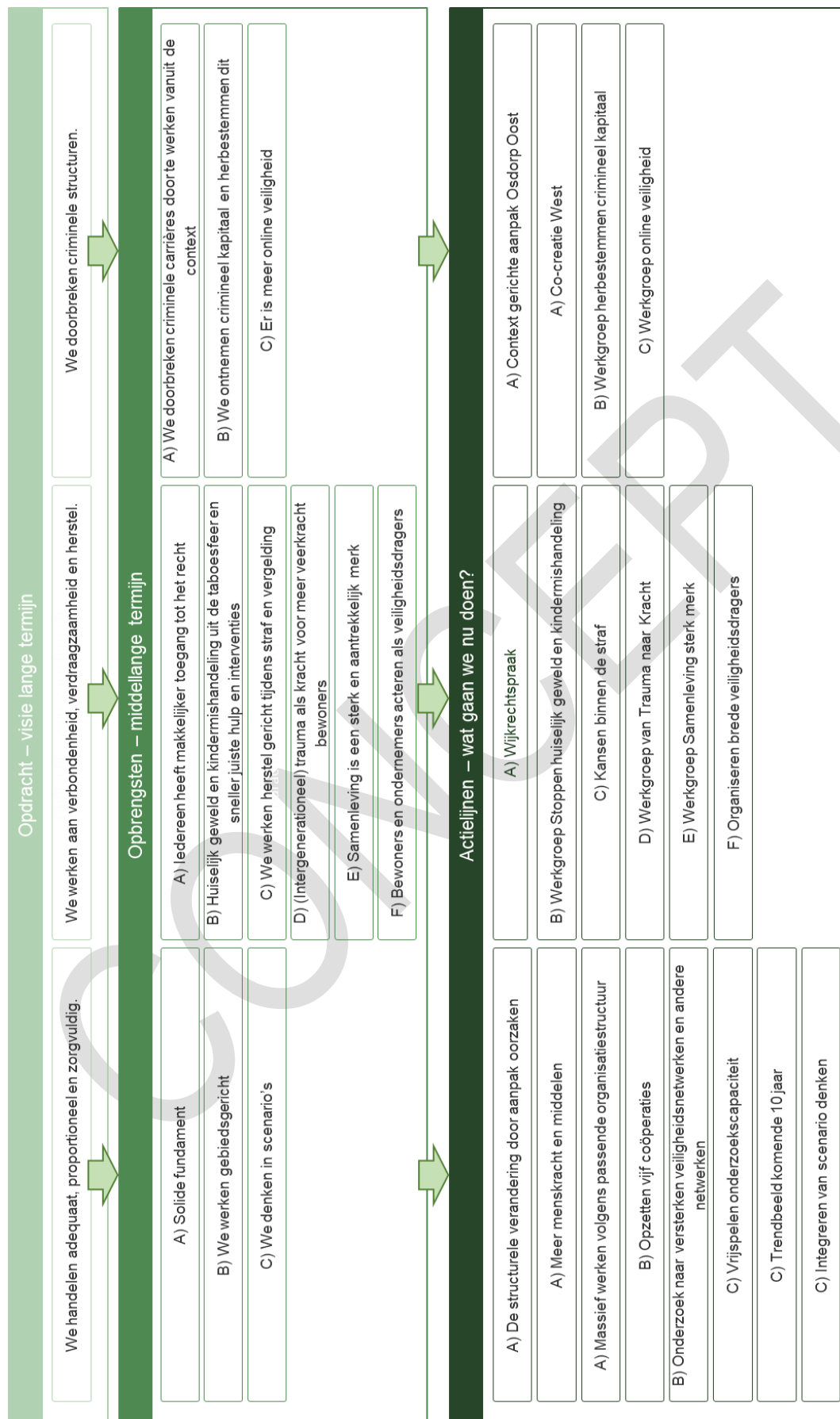

wijkverbinder een springplank kan zijn naar vast betaald werk. Anderzijds geven we wijkverbinders op deze manier de waardering voor het werk dat ze doen.

CONCEPT

Veiligheid

Veiligheid

Veilig en verbonden zijn en voelen

In het convenant staat beschreven dat bewoners en bezoekers in Nieuw-West veilig zijn. Iedereen kan er dus veilig zijn, leven en opgroeien, zowel binnenshuis als daarbuiten. Veiligheid is hier een fundament waar iedereen elke dag aan bijdraagt. Als bewoners en professionals in Nieuw-West voelen we ons beschermd en geborgen en zijn dat ook: op straat, in onze eigen woonomgeving, maar ook digitaal. We kunnen daarbij rekenen op een integere en acterende overheid, die ook oog heeft voor objectieve en verborgen onveiligheid. We kunnen rekenen op goed toegeruste instanties en op elkaar. We voelen ons dus niet alleen persoonlijk veilig, maar creëren ook zelf veiligheid en vertrouwen op onze omgeving.

Veiligheid en onveiligheid – ook overlast en criminaliteit – zijn effecten van bijvoorbeeld een gebrek aan een thuis, gebrek aan bestaanszekerheid en gebrek aan kansen. De activiteiten in het veiligheidsdomein zijn vaak een sluitstuk, terwijl oorzaken en aanleidingen voor gedrag elders liggen. Werken aan veiligheid betekent dus fors investeren in en op de grensvlakken van andere domeinen. De veronderstelling is dan dat veiligheid een vanzelfsprekend effect is.

Tot die tijd moeten we ons wel degelijk inspannen in Nieuw-West om ervoor te zorgen dat er meer veiligheid gecreëerd wordt. Het vraagt een structurele verbetering in de samenwerking en beschikbare capaciteit van de veiligheid en zorgketen. Van een versnipperde aanpak, gebaseerd op schaarste, moeten we met elkaar naar een massieve aanpak die past bij de problematiek in de wijk. Ook gaan we integraal samenwerken om oorzaken die ten grondslag liggen aan overlast en criminaliteit weg te nemen. Er zijn namelijk grote zorgen of kinderen en jongeren veilig opgroeien zonder geweld in de relaties waarin ze afhankelijk zijn van anderen. Er zijn zorgen over discriminatie, kansenongelijkheid en polarisatie. Er is steeds meer jeugdoverlast en -criminaliteit, er zijn criminele netwerken en er is ondermijning. Criminaliteit heeft een grote greep op het gebied en komt ook vanuit (inter)nationale hoek. Er zijn zorgen over kwetsbare bewoners die dringend hulp en zorg vragen. En over de verwaarloosde openbare ruimte. De norm vervaagt en verschuift, over wat we normaal vinden en over wie wat doet. Bewoners vinden het spannend om zich uit te spreken over hun zorgen en hun wantrouwen naar instanties is groot. De veerkracht van de bewoners, ondernemers en professionals in het gebied is gelukkig groot. Alleen zorgen de opgestapelde problemen ervoor dat alles wat er gebeurt om het veiliger te maken, te weinig effect heeft.

Veiligheid maken we dus met elkaar. De basis daarvoor is dat je je verbonden voelt, en verdraagzaamheid en herstelkracht ervaart. Je kunt pas aan veiligheid voor iedereen bijdragen, als je je verbonden voelt met jezelf en met anderen. En om het veilig te maken in Nieuw-West moeten we investeren in en met andere domeinen (waar vaak de oorzaak ligt van onveiligheid). Samen met elkaar zijn we scherp op het organiseren van de randvoorwaarden en de keuzes die we maken.

We hanteren een aantal uitgangspunten:

- **We organiseren samenhang.** We zorgen ervoor dat wat we doen echt past bij de gebiedsopgaven in Nieuw-West en wat er al gebeurt in deze gebieden. We leggen verbanden tussen diverse domeinen en met wat bewoners en ondernemers willen, kunnen en doen. We sluiten aan bij ontwikkelingen die al in gang zijn gezet en maken slimme verbindingen. Bijvoorbeeld bij activiteiten die worden gefinancierd door de Preventie met Gezag Middelen in Nieuw-West. Dat geldt ook voor de werkende structuur van veiligheidsoverleg en driehoek. Daar waar het ertoe doet, wordt deze werkstructuur gehanteerd. We verbinden middelen die er voor de wijken zijn en koppelen deze aan de doelstellingen van het NP. Een ander voorbeeld zijn de SPUK-middelen die het ministerie heeft vrijgegeven, deze worden onder andere gebruikt voor 1 fte voorlichting om wijken weerbaarder te maken voor ondermijning. We voorkomen verspilling van hulpbronnen (energie, geld en mensen), maar zorgen voor een doelgerichte inzet. We zorgen er dus ook voor dat de acties binnen het veiligheidsdomein samenhangen en blijven aansluiten bij de behoeften. We zijn ons daarin bewust dat acties vaak bij dezelfde professionals en bewoners landen. Daar hebben we oog voor en we zijn zuinig op elkaar.

- **We werken als collectief aan een systemische aanpak**, waarbij onze blik op de toekomst is gericht. We breken met het werken van incident naar incident. We zien situaties niet meer los van de context. We kijken steeds opnieuw naar onderliggende oorzaken en lossen deze met elkaar op. Het denken in scenario's is onze leidraad en crisismomenten zien we als kansen voor duurzame verbetering. We hebben een lange adem nodig en moeten standvastig zijn. We stoppen met of-ofdenken: preventie of repressie, dader of slachtoffer. We hebben een integrale benadering nodig om veiligheid te creëren in Nieuw-West.
- **We veranderen de norm**. Er is straks geen argument meer: 'We hadden geen andere keuze'.
- **We stoppen de overdracht van problemen**. We stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat criminaliteit anderen niet aantrekt en crimineel gedrag niet aanmoedigt.
- **Er is altijd een nieuwe kans**. Onze inspanningen richten zich op gedragsveranderingen van mens, collectief en systeem. Er is iedere keer een kans om je gedrag te veranderen en we stellen met elkaar alles in het werk om dat ook te kunnen doen.
- **We zijn kritisch**. We werken intensief samen binnen de alliantie. We zijn bereid om steeds te kijken wat er nodig is en we zijn wendbaar voor de collectieve opgave. We kijken kritisch naar onszelf en anderen en we zien deze mogelijkheid als kans om te transformeren waar nodig.
- **Korte en lange termijn**. We beseffen dat er niet altijd nieuwe ideeën (wat) nodig zijn, maar dat het vaak gaat om hoe we het doen. We organiseren samen en met elkaar (informele en formele partijen), en we houden vol wat we doen. We combineren snelle interventies met snel en zichtbaar effect, met diepgaand onderzoek.
- **We zijn transparant in wat we doen**. We zijn transparant in onze communicatie, waarbij alle betrokkenen weten welke stappen er worden ondernomen. Ook de monitoring van wat we doen is dat. We gebruiken de wijsheid van het collectief.

Opdracht – visie op lange termijn

1. *We handelen adequaat, proportioneel en zorgvuldig.*
Alliantiepartners werken fundamenteel en intensief samen. Oorzaken van onveiligheid zijn geworteld in andere domeinen. De ingewikkelde problemen worden voortdurend aangepakt, met structureel meer mogelijkheden, middelen en mensen. Er worden scherpe keuzes gemaakt om er te kunnen zijn in Nieuw-West vanuit de veiligheid- en zorgpartners. We brengen een beweging op gang waarin we samen langdurig onopgeloste problemen aanpakken en de oorzaken ervan wegwerken. Dat leidt tot een toekomstbestendige, wendbare structuur en werkwijze.
2. *We werken aan verbondenheid, verdraagzaamheid en herstel.*
De neerwaartse spiraal van vervagende normen is omgebogen naar een opwaartse. De verbondenheid, veerkracht en verdraagzaamheid tussen mensen en met instanties is hersteld, ontwikkeld en gewaardeerd. Vanuit welzijn werken we aan veiligheid.
3. *We doorbreken criminele structuren.*
Crimineel gedrag en de kans om in criminaliteit te raken is drastisch verminderd. Tegelijk krijgen mensen meer mogelijkheden om uit de criminaliteit te blijven of eruit te stappen. We werken herstelgericht.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar meer adequaat, proportioneel en zorgvuldig handelen werken we de komende jaren aan de volgende drie opbrengsten:

1. Naar een solide fundament: samenwerken met de juiste randvoorwaarden
2. We werken gebiedsgericht
3. We denken in scenario's

1. Naar een solide fundament: samenwerken met de juiste randvoorwaarden

Ons gezamenlijk streven naar structureel betere veiligheid in Nieuw-West vertoont gaten. De afgelopen jaren is het ons (de hele keten) niet gelukt om die te dichten. We werken aan een massief fundament. We brengen daarmee een beweging op gang waarin we minder van incident naar incident gaan, maar samen langdurig onopgeloste problemen aanpakken en de oorzaken ervan wegwerken. We zoeken naar een solide, toekomstbestendige, wendbare structuur en werkwijze. De ingewikkelde problemen worden voortdurend aangepakt, met structureel meer mogelijkheden, middelen en mensen. In de samenwerking binnen en buiten de veiligheidsketen behouden we wat al goed loopt en veranderen we wat nodig is. Iedereen die meedoet, kijkt kritisch naar zichzelf. Dit alles helpt ons om zorgvuldig, adequaat en proportioneel te reageren op veiligheid en onveiligheid. Het effect is dat mensen in Nieuw-West veiliger opgroeien en zich veiliger, veerkrachtiger en verbonden voelen.

De structurele verandering door het aanpakken van oorzaken

De veiligheidssituatie in Nieuw-West heeft een grote verwevenheid met andere domeinen. De toegenomen kansengelijkheid, polarisatie, verloedering van de openbare ruimte, jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit hebben – vanwege de stapeling van deze problemen in bepaalde gebieden - grote consequenties voor de veiligheidsinzet, maar de oplossing ligt vaak buiten het veiligheidsdomein. Om veiligheid te kunnen creëren moeten we ook kijken naar de diepere oorzaken van onveilig gedrag en de onveilige situaties die we dagelijks tegenkomen. Aan het einde van een keten is voorkomen geen optie meer en kunnen de problemen slechts bestreden worden. Het veiligheidsdomein is onlosmakelijk verbonden met het werk in het sociale en fysieke domein. Om beter te werken aan de preventie van onveiligheid, moeten we ons daarom ook op die manier organiseren: onlosmakelijk verbonden en doordrongen van de wederzijdse afhankelijkheid van onze keuzes. Het betekent dat er altijd vanuit het veiligheidsdomein wordt meegewerkt in andere domeinen. Expertise vanuit professionals en bewoners die met het bestrijden van onveiligheid te maken hebben, is essentieel voor onder andere het werken aan beschermende factoren, het zorgen voor kansengelijkheid en voldoende bestaanszekerheid en de inrichting van de openbare ruimte. Het betekent ook keuzes in investering van mensen en middelen. Die zullen vanuit het veiligheidsdomein ook op het gebied van preventie en onderliggende oorzaken liggen, zoals voorkomen van huiselijk geweld en het transformeren van intergenerationeel trauma naar kracht.

Meer menskracht en middelen

Er is herhaaldelijk te weinig menskracht en zijn er te weinig middelen in de veiligheid- en zorgketen. Bewoners in Nieuw-West kunnen niet rekenen op de basisinzet die zij wel verdienen. Om daar te kunnen zijn waar nodig, moet Nieuw-West voortdurend werken vanuit extreme schaarste. Op die manier is er geen ruimte om daar te zijn waar nodig. Ook kan er niet vanuit het bestrijden van onveiligheid worden bijdragen aan het oplossen van onderliggende problemen.

De komende periode betekent dat:

- (Ongelijk) investeren
 - De komende tijd brengen we gezamenlijk in kaart waar en wanneer onze opgaven meer capaciteit vragen en hoe dit te organiseren is. Dit betekent: capaciteit vanuit handhaving, politie en (waar gewenst) informele partijen. Een investering voor extra straatcoaches wordt al gedaan. Daarin wordt zorgvuldig gekeken naar het vraagstuk, tijdstip en locatie. Dat bespreken we voortdurend met onder andere de driehoek en het veiligheidsoverleg Nieuw-West.
 - Er worden harde kaders geformuleerd voor zichtbare aanwezigheid op straat.
 - Het gebied wordt aantrekkelijker gemaakt voor veiligheidsprofessionals om te komen en te blijven werken.
 - We investeren in de gemeenschap en lokale partners. Dit omvat training, educatie en leiderschap binnen de gemeenschap.

- Ongelijk ontzien
 - De komende periode wordt gekeken naar uitplaatsing van plekken die veel inzet vragen van veiligheidsdiensten, zoals de Bunker in Osdorp Oost.
 - Samen met andere domeinen kijken we naar een effectiviteitsslag en andere werkwijze op gebied van inzet rondom kwetsbare en verwarde personen. De initiatieven in de stad en in het land worden versneld ontwikkeld en toegepast in Nieuw-West.
 - We onderzoeken hoe we de draagkracht van de buurt kunnen bevorderen, door onder andere de differentiatie van kwetsbare bewoners te organiseren (zie Wonen).
 - We kijken kritisch naar het aantal evenementen in Nieuw-West. Ook worden via de evenementenverordening de randvoorwaarden voor een evenement aangescherpt.

Massief werken volgens een passende organisatiestructuur

We werken naar een organisatiestructuur die onze strategie kan uitvoeren en monitoren. We werken vanuit de bestaande structuur naar een solide integrale organisatie voor de toekomst. Dit vraagt een totaalaanpak die bestaande en nieuwe deskundigheid samenbrengt en ervoor zorgt dat de bestaande veiligheidsketen versterkt wordt.

- We richten een samenwerking in waarbij veiligheid, zorg en welzijn formeel en informeel zijn vertegenwoordigd. En allemaal legitimiteit van handelen hebben. Nu is het zo dat informele partijen veel ingang hebben bij bewoners, maar geen rol mogen spelen wanneer formele partijen 'het over nemen'. Bestaande samenwerkingen gebruiken we als inspiratie, zoals zorg- en veiligheidsnetwerken in het stadsdeel en AcVZ. We zoeken uit hoe de wijkallianties de basis hiervoor zijn.
- We omarmen bewust een vernieuwende aanpak, waarin we bestand zijn voor de toekomst. Hierin verbinden we ons aan *wij* (het collectief) in plaats van *ik* (het individu). Met deze aanpak kunnen we gemeenschappelijk zorgvuldig, proportioneel en adequaat handelen en daar samen gezamenlijke verantwoordelijk voor zijn.
- We onderzoeken de kernproblemen die we tegenkomen en de oplossingen. Hierbij brengen we de gegevens die we (al) verzamelen³ en analyseren samen met trends die we op de lange termijn zien. Ook hierbij streven we naar een naadloze overgang tussen onze huidige en nieuwe werkwijze. We ondersteunen vernieuwende initiatieven, en zorgen voor een klimaat dat aanmoedigt om te experimenteren. Zo kunnen we samen leren en de beweging in gang zetten waarin veiligheid en welzijn van elke bewoner en ondernemer in ons gebied centraal staat.
- We zorgen voor een methode die de voortgang van onze doelen op korte en lange termijn voortdurend volgt (monitoring en evaluatie). Dat helpt ons om strategieën aan te passen en bij te sturen waar dat nodig is.

2. We werken gebiedsgericht

We werken gebiedsgericht. We gaan aan de slag met de meest urgente gebieden. Om die te bepalen gebruiken we analyses die jaarlijks worden gemaakt, zoals veiligheidsbeelden en de eerdere analyse die is gemaakt bij het starten van het (toen nog) Masterplan Nieuw-West. We toetsen bij formele en informele partners of er nog andere plekken zijn. In deze gebieden beginnen we met snelle interventies die direct effect hebben op de problemen en we scheppen veiligheid waar het kan. We werken nauw samen met bewoners, buurtorganisaties en scholen en bedenken samen oplossingen.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

We zetten vijf coöperaties op en sluiten aan bij de wijkallianties (zie *Eigenaarschap, Inclusie & Democratie*). Dit doen we met ervaringsdeskundigen die uit de criminaliteit zijn gestapt, ex-gedetineerden en mensen die voorheen huiselijk geweld hebben gepleegd. De coöperaties werken aan verbinding, veerkracht en herstel met en door de wijk. De mensen die bij de coöperatie

³ Er worden bijvoorbeeld jaarlijks integrale veiligheidsbeelden gemaakt met stadsdeel, politie, OM, THOR en OOV die de grootste problemen in het gebied weergeven.

betrokken zijn, werken aan perspectief, herstellen trauma en doorbreken criminele carrières. Ze gaan aan de slag met talenten en kansen. Ook is de coöperatie een plek waar bewoners naartoe kunnen.

We onderzoeken wat ervoor nodig is om netwerken in veiligheid en andere netwerken te versterken. Zo is er onder meer de wens om te onderzoeken hoe de veiligheid en zorgketen werkt voor de forensische doelgroep en hoe dit anders en beter kan. De bestuursopdracht Jeugd en Veiligheid van de gemeente Amsterdam helpt daarbij.

3. We denken in scenario's

Op dit moment wordt menskracht en tijd opgeslokt door incidenten. Er is geen denkrimte, er zijn te weinig mensen, middelen, formele en informele partijen om naar patronen van incidenten en toekomstscenario's te kijken. Wanneer we dit wel doen, hebben we scherper op ons netvlies op welke vraag we een antwoord moeten geven om veiligheid te scheppen. Dat helpt om criminaliteit te doorbreken en om adequaat en proportioneel te reageren.

Er zijn altijd trends en incidenten die elkaar snel opvolgen, zoals explosies. Dan handelen we snel, organiseren nazorg, en meestal blijft het daarbij. Ook zijn er toekomstige trends die effect hebben op veiligheid, zoals ID-fraude en cybercrime. We willen juist weten welke oorzaken daaronder liggen. Zo kunnen we de juiste middelen inzetten, en ervoor zorgen dat organisaties en maatschappij beter met deze incidenten kunnen omgaan.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Vrijspelen onderzoekscapaciteit - We zorgen voor een team dat de tijd heeft en neemt om bij een serie incidenten de oorzaken te onderzoeken. Het team heeft nauw contact met informele partijen en gebruikt de inzichten die er al zijn, bijvoorbeeld die met de Toolbox in Zuidoost. Het team heeft ook een eigen budget en kan dat inzetten waar het nodig is. Zij kunnen ook aansluiten bij de activiteiten voor een solide fundament waar uitgezocht wordt welke patronen onder steeds terugkerende problemen liggen.

We maken een **trendbeeld voor de komende tien jaar**. Dat doen we samen met partners, zoals ministeries, trendwatchers en (buitenlandse) deskundigen. Dat beeld vertalen we door naar organisatie en menskracht.

We **integrezen dit scenariodenken** in het fundament van werken aan veiligheid.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar meer *verbondenheid, verdraagzaamheid en herstelkracht* werken we de komende jaren aan de volgende zes opbrengsten:

1. Iedereen heeft makkelijker toegang tot het recht
2. Huiselijk geweld en kindermishandeling uit de taboesfeer en sneller de juiste hulp of interventies
3. We werken herstelgericht tijdens straf en vergelding.
4. Trauma (intergenerationeel) omvormen naar kracht voor meer veerkracht bij bewoners
5. Samenleving is een sterk en aantrekkelijk merk
6. Bewoners acteren als veiligheidsdragers en zorgen voor hun wijk

1. Iedereen heeft makkelijker toegang tot het recht om conflicten op te lossen

Wijkrechtspraak zorgt ervoor dat iedereen makkelijker toegang tot het recht heeft, en is oplossingsgericht. Het gaat bijvoorbeeld om incassozaken, strafzaken, leerplichtzaken en familiezaken. De zitting kan, naast een juridische beslissing, ook het moment zijn om blijvende oplossingen te zoeken voor lastige situaties waarin de betrokkene verkeert. Er is inmiddels ervaring opgedaan met zittingen, maar óók met gesprekken om een rechtszitting te voorkomen, bijvoorbeeld

bij schoolverzuim. Zo draagt deze werkwijze ook bij aan 'adequaat, proportioneel en zorgvuldig'. We ontwikkelen samen hoe wijkrechtspraak werkt in Nieuw-West.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Wijkrechtspraak

Om te onderzoeken hoe wijkrechtspraak in Nieuw-West vorm kan krijgen, voert het Team Wijkrechter sinds augustus 2023 gesprekken in de wijk. Dat team bestaat uit medewerkers van de rechtbank, het Actiecentrum Veiligheid en Zorg, de Vrije Universiteit en het Openbaar Ministerie.

- Tijdens deze verkenning zoekt het team uit wat bewoners en medewerkers van lokale organisaties nodig hebben. Welke thema's zijn belangrijk in de wijk? Wat voor soort zittingen sluiten daarbij aan, en wat kan de Wijkrechter toevoegen? Tijdens de verkenning zijn er geen zittingen en is er nog geen eigen locatie.
- Na de verkenning – naar verwachting halverwege 2024 – start de ontwerpfasen. Betrokken organisaties bedenken hoe de wijkrechtspraak moet werken. Welke zaken moeten bijvoorbeeld ter tafel komen? En hoe moet iedereen die daarbij betrokken is ermee omgaan? Uit de ervaring van de wijkrechtspraak in Zuidoost blijkt dat een gebied van minimaal 15.000 huishoudens een goed startpunt is om voldoende zaken te krijgen. We kiezen samen een gebied.
- Om problemen blijvend op te lossen, moet het proces goed worden ingericht. Zo moet er hulpaanbod zijn om achterliggende problemen op te lossen. Daarvoor is het belangrijk dat formele en informele hulpverleners goed met elkaar samenwerken en snel contact met elkaar hebben. En als dat niet bestaat, moeten we dat organiseren. We sluiten aan bij wat er al is (zorg en veiligheidsnetwerken) en bij de wijkallianties. Sommige problemen kunnen opgelost zonder of naast de wijkrechter. Zoals vormen van bemiddeling door lokale partijen, Credible Messengers van ADAMAS, of door jongeren onderling.
- De rechtbank Amsterdam en het Actiecentrum Veiligheid en Zorg zorgen ervoor dat partijen worden betrokken bij de vormgeving.

Huiselijk geweld en kindermishandeling is uit de taboesfeer en sneller de juiste hulp of interventies

Wie huiselijk geweld en kindermishandeling meemaakt, heeft grotere kans om later zelf ook geweld te gebruiken of crimineel gedrag vertonen. In Nieuw-West komen huiselijk geweld en kindermishandeling vaker voor dan op andere plekken. Hulp komt vaak (te) laat op gang en herhaling komt vaker voor. Dat moet veranderen. We willen huiselijk geweld en kindermishandeling uit de taboesfeer. En we willen sneller de juiste hulp of interventies. Om de oorzaken aan te pakken is het nodig om aan het systeem te werken. Daar dragen de domeinen Werk en bestaanszekerheid, Wonen en leefomgeving en Kansen voor de jeugd aan bij. Die bijdragen helpen om criminele carrières te doorbreken en het zorgt ervoor dat er eerder de kans is om te kunnen kiezen voor een ander perspectief.

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

We pakken huiselijk geweld en kindermishandeling aan. Een werkgroep van informele en formele partijen is al begonnen: de **werkgroep Stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling**. Ze bekijken of de leidende principes, de doelstellingen, de samenwerkingspartners en het budget nog kloppen. De werkgroep:

- Analyseert data. Daardoor weten we meer over (voorspellers van) huiselijk geweld in Nieuw-West en over manieren die daartegen beschermen. Dat geeft input om professionals en informele partijen te trainen in deze signalen en deze eerder op te vangen. En, het geeft input over hoe het gesprek gevoerd moet worden om het taboe rondom huiselijk geweld en kindermishandeling te doorbreken.
- Zorgt ervoor dat slachtoffers, plegers en omstanders in hun directe omgeving worden ondersteund en begeleid. De hulpverlening krijgt daarvoor meer mogelijkheden, zoals een time-

out woning⁴ en een tijdelijk huisverbod die voor meer partijen beschikbaar is. We werken daarbij aan het systeem: we zoeken uit hoe we de echte onderliggende problemen kunnen aanpakken. Daarvoor werken formele en informele partners samen, zoals Blijvend Veilig, politie en mensen uit hun netwerk. Daarbij onderzoeken we ook welke bestaande hulp al wel werkt en waar nog gaten zijn.

- Zorgt ervoor dat mensen die met huiselijk geweld te maken hebben voorrang krijgen in huisvesting en hulpverlening. In Nieuw-West komen drie tot zes permanente time-out woningen met begeleiding.
- Zorgt ervoor dat het thema huiselijk geweld en kindermishandeling beter bespreekbaar wordt. Daarin houden we rekening met de cultuur van bewoners. Er zijn bijvoorbeeld diverse vertrouwenspersonen vanuit de wijken die benaderbaar zijn voor bewoners.

3. We werken herstelgericht tijdens straf en vergelding

Van alle Amsterdammers in detentie is het aantal mensen dat uit Nieuw-West komt het grootst. Straf is niet alleen vergelding, maar is ook dé kans is om het anders te doen. We willen tijdens de straf meteen met preventie aan de slag. De missie van de Penitentiare Inrichting Zaanstad verwoordt dat goed: *binnen beginnen om buiten te blijven*. We willen bijvoorbeeld tijdens gevangenis, taak- of werkstraf al werken aan een nieuw sociaal netwerk, werk en wonen en psychische begeleiding. Bewoners denken en praten mee over preventie. Zij zeggen: 'Laat ons meedenken over hoe iemand op de blaren moet zitten.'

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Een groep deskundigen, ervaringsdeskundigen en bewoners onderzoekt hoe we kunnen werken aan **kansen binnen de straf**. Die groep bestaat onder andere uit: Credible Messengers, mensen van Exodus, de reclassering, gevangenis, HALT, bedrijven die werken met ex-gedetineerden. Vragen kunnen zijn:

- Wat werkt er al in de praktijk? Wat kunnen we al? Wat helpt? En, wat missen we steeds? We kunnen putten uit voorbeelden van aanpakken zoals Samen Starten (samenwerking van reclassering en gemeenten) en de aanpakken binnen het AcVZ.
- Wat werkt wel in bijvoorbeeld De Kleinschalige Voorziening (KV) in Nieuw-West, en wat niet? En hoe kunnen zij meedenken over 'hoe mensen op de blaren moeten zitten?'
- Welke ervaringen hebben ondernemers met het samenwerken met (ex)gedetineerden? Wat kunnen we daarvan leren? Hoe kunnen we dit mogelijk maken, verbreden, verduurzamen?
- Hoe kunnen we ervaringsdeskundigen inzetten? Welke plekken in de wijken helpen na de straf met re-integratie en herstel? Kunnen we daarbij aansluiten met de wijkallianties?

4. Trauma (intergenerationeel) omvormen naar kracht voor meer veerkracht bij bewoners

Trauma, ook van vorige generaties, is één van de triggers waardoor iemand zich niet goed en stabiel voelt. Het heeft effect op de mate van je verbonden voelen, je veilig voelen en veilig gedragen. Het zorgt vaak voor negatief gedrag. Ook geweld komt soms voort uit onverwerkt trauma van vorige generaties. Trauma omvormen naar kracht zorgt voor meer veerkracht bij bewoners. En voor minder crimineel gedrag, recidive, huiselijk geweld en kindermishandeling.

Jongerenorganisaties, ervaringsdeskundigen, professionals en bewoners zijn het erover eens dat het nodig is om trauma uit de taboesfeer te halen. Onze doelen zijn om trauma verstandelijk, emotioneel en lichaamsgericht te veranderen naar kracht. Dat helpt om criminaliteit te doorbreken, en draagt bij aan verbondenheid, veerkracht en herstelkracht.

⁴ Een time out woning is een plek waar een gezin kan verblijven wanneer de spanning oploopt. Er is hulpverlening die hen begeleidt, ervoor zorgt dat de situatie niet escaleert en helpt bij het op veilige wijze verder gaan. Vanuit deze plek kan de dagelijkse gang van zaken, zoals het naar school gaan van kinderen, op een veilige manier worden voortgezet. De pilot met time-out woningen heeft gedraaid in 2020 en succesvol verlopen. Samen met het domein Wonen en leefomgeving wordt hier duurzaam gevolgd aan gegeven.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- We stellen een groep experts, ervaringsdeskundigen en bewoners samen die affiniteit met dit thema hebben: **De werkgroep van Trauma naar Kracht**. Zij zoeken plekken waar al met trauma gewerkt wordt en zoeken uit wat er nodig is in Nieuw-West. *Credible messengers* van ADAMAS uit Nieuw-West en informele partijen, experts van Jeugdbescherming, Blijf Groep, Levvel en de Waag zoeken hiervoor de juiste personen. Er is een link met het thema huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Met die analyse maken we een plan dat past bij wat Nieuw-West nodig heeft om trauma om te vormen naar kracht. Dat zetten we in werking en we zoeken uit of het werkt. Ook werken we aan manieren om het taboe op trauma te stoppen, bijvoorbeeld met rolmodellen.
- We willen (laten) onderzoeken of verzekeraars ook een andere financiële werkwijze hebben voor mensen die werken aan trauma naar kracht.

5. Samenleving is een sterk en aantrekkelijk merk

We willen dat het merk samenleving zo sterk is dat jongeren daarbij willen horen en vanuit die waarden willen leven. Dat draagt bij aan verbondenheid en verdraagzaamheid. Een crimineel netwerk vertegenwoordigt nu voor jongeren die waarden en is als ware een tweede familie, maar dan op een destructieve manier. Criminaliteit is nog steeds een sterk, aantrekkelijk merk. We bevestigen dat ook te vaak, bijvoorbeeld door te zeggen 'ik snap dat je geen baantje bij de supermarkt neemt'. We willen laten zien wat de samenleving allemaal te bieden heeft. We organiseren een alternatieve *gang*.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Werkgroep Samenleving sterk merk

- Verzamelen 'merkdenkers' (van bedrijven) uit Nieuw-West. Zoals reclamemakers, Supermarkt Fris, Ru Paré-gemeenschap en LAB6. Samen bedenken ze acties en zoeken uit of deze werken.
- Verzamelen Credible Messengers en mensen die worden vertrouwd in de buurt. Zij kunnen aansluiten bij jongeren en een sterk verhaal maken dat het merk samenleving 'laadt'.
- Willen terrein terugwinnen en een beweging van onderaf aanjagen. Daarom zorgen we voor activiteiten die het merk samenleving laden. Te beginnen bij het jonge kind, haar of zijn ouders en gemeenschappen die al een sterke positie hebben in Nieuw-West.
- Werken actief samen met andere werkgroepen waaronder bijvoorbeeld de werkgroep die de veiligheidsdragers verbreedt en ondersteunt. We onderzoeken wat een 'alternatieve gang' kan zijn.

6. Bewoners en ondernemers acteren als veiligheidsdragers en zorgen voor hun wijk

In Schotland wordt er via zorg en welzijn gewerkt om het ernstige geweld aan te pakken. Met de aanname dat je dan meteen aan veiligheid werkt. Kappers, tandartsen, mensen op de spoedeisende hulp, op scholen en in gezinnen: op allerlei plekken in de samenleving zijn mensen geactiveerd om zich te bekommeren om anderen. Vanuit zorg en welzijn krijgen zij ondersteuning. Niet om criminaliteit te voorkomen, maar juist om empathie, kansen en reflectie te vergroten. In Nieuw-West zijn er al veel bewoners die voor verbinding en het welzijn van medebewoners in hun wijk zorgen. Ook steken ze hun nek uit tijdens risicovolle evenementen. We moeten ervoor zorgen dat deze 'veiligheidsdragers' vanuit welzijn hun zorg kunnen geven, en nooit de primaire taken van de politie kunnen overnemen. We maken het netwerk van deze veiligheidsdragers groter. Zo dragen we bij aan verbondenheid, verdraagzaamheid, herstel en zorg voor elkaar. Het zorgt ervoor dat veiligheidskwesties vanzelf naar boven komen, en dat we niet alles meteen als risico zien. Misschien is 'veiligheidsdragers' niet het juiste woord en is het beter om ze 'wijkzorgers' te noemen, of nog anders. Dat onderzoeken we in de praktijk.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

We organiseren **brede veiligheidsdragers (wijkzorgers)**:

- We onderzoeken wat de kracht van veiligheidsdragers al is, hoe we dit verder willen ontwikkelen en wat daarvoor nodig is. We sluiten daarbij aan wat er al vanuit Eigenaarschap, inclusie & democratie gebeurt. We zorgen ervoor dat gezagsdragers in de wijk aanwezig zijn en gezamenlijke briefings hebben: wie doet wat, wanneer en hoe. Dit kunnen formele en informele partijen zijn.
- We gaan door met wat er al is, met de 'nek-uitstekers', zoals buurtmoeders, -vaders en preventieteams. Met hen willen we blijvend samenwerken. We zorgen voor ondersteuning, een locatie of spullen als die nodig zijn. We sluiten aan bij microallianties. En we leiden andere mensen op die ook een zo'n rol willen vervullen.
- We leren van voorbeelden. Zoals Glasgow, waar vanuit 'zorg voor elkaar' kappers, tandartsen en andere dienstverleners uit de buurt worden samengebracht.
- We willen als maatschappelijke partners werken aan de verbinding met en het vertrouwen van inwoners. Er heerst nu wantrouwen, we willen dat keren naar vertrouwen. Als collectief willen wij kijken hoe de meldingsbereidheid bij de inwoners vergroot kan worden door te onderzoeken hoe wij mogelijke belemmeringen die melders ervaren in het doen van meldingen kunnen verminderen dan wel wegnemen. We willen melden en actie dichterbij elkaar brengen.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar het *doorbreken van criminele carrières* werken we de komende jaren aan de volgende drie opbrengsten:

1. We doorbreken criminele carrières door te werken vanuit de context
2. We ontnemen crimineel kapitaal en herbestemmen dit
3. Er is meer online veiligheid door effectief aanwezig te zijn in de onlinewereld

1. We doorbreken criminele carrières door te werken vanuit de context

Op sommige plekken in Nieuw-West zijn al jarenlang ondermijnende criminele netwerken actief. We testen nieuwe manieren om dit doorbreken, te beginnen in Osdorp Oost. Dit doen we onder andere door middel van de contextgerichte aanpak in samenwerking met de co-creatie van de politie. Daarmee baseren we ons op het rapport 'Misdadcarrières doorbreken en voorkomen' van Bureau Beke (2021)⁵. Daarvan is onder andere de conclusie dat er al jarenlang een netwerk is dat crimineel actief is en als bakermat de Wildemanbuurt heeft. Er is op allerlei wijze hierop ingezet, maar deze inzet is geduid als 'gefragmenteerd'. Dit heeft als gevolg dat de situatie niet is opgelost en dat er mensen in de wijk worden benadeeld.

De contextgerichte aanpak moet het 'gewoner' maken om, voorafgaand aan de inzet van interventies om criminaliteit tegen te gaan, eerst breder te kijken: naar de context van mensen, groepen, buurt en organisaties. Pas daarna worden alle – zowel positieve als begrenzende – interventies waarover we als maatschappij beschikken ingezet, in de juiste verhouding tot die context. Dat kost meer investering aan de voorkant, maar de veronderstelling is dat het uiteindelijk meer oplevert. Daarmee wordt verondersteld dat we anders kunnen omgaan met criminaliteitsbestrijding. Effectiever, zorgvuldiger en met behoud van positieve krachten in buurten, groepen en families. De co-creatie is een interne werkwijze van politie die informatie bij elkaar brengt wat de basis is voor gerichte interventies op personen en groepen. En gerichte interventies op thema's die in de wijk spelen en maken dat een crimineel netwerk kan blijven bestaan, denk aan intimidatie in de wijk.

Doel is om een werkwijze te ontwikkelen die criminele netwerken blijvend verzwakt, misdadcarrières voorkomt en doorbreekt, en werkt aan leefbaarheid, veiligheid en vertrouwen van mensen in de wijk. Ondermijning krijgt prioriteit met onder andere inzet van het RIEC in het gebied.

⁵ [Misdadcarrières voorkomen en doorbreken - Bureau Beke](#)

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

In oktober 2022 is gestart met de contextgerichte aanpak en in februari 2023 met de co-creatie. Betrokken partijen zijn onder andere AcVZ, politie, RIEC, OM, stadsdeel, WPI, Homebase Studiezalen, PerMens, ondernemers en informele partijen.

Contextgerichte aanpak Osdorp Oost

De werkwijze om te analyseren, te doen, te leren en acties bij te stellen of aan te vullen. Dat doen we door vanuit de context te werken (in dit geval in Osdorp Oost). We zijn aanjagers, initiatiefnemers en organiseren met elkaar concrete resultaten die nodig zijn. We kijken naar de integrale analyse en zorgen voor overzicht om het mogelijk te maken alles wat we als maatschappij hebben aan interventies' in te zetten in de juiste verhouding tot elkaar. Dat vraagt een rol op de achtergrond, met mandaat om domeinoverstijgend te werken. Daarmee wordt de leefwereld van de bewoners ook als domein gezien.

- De eerste acties hebben resultaat opgeleverd. Er zijn tientallen jongeren begeleid naar een baan, naar ondersteuning bij schulden of naar een opleiding waar ze eerder niet in geloofden. De handhaving (THOR) is weer aanwezig in de Wildemanbuurt, dankzij onder andere inspanningen vanuit de co-creatie. Ook het jongerenwerk zal daar op korte termijn weer acteren. De straatgerichte aanpak zorgt ervoor dat samen met ondernemers de Osdorper Ban toekomstbestendig is, met al een aantal kortetermijnacties, zoals het verwijderen van langdurige wrakken op de stoep, het verwijderen van graffiti en het plaatsen van bloembakken tegen parkeren op de stoep. De overige resultaten worden verder verwerkt in de actielijn, evenals de inzichten waarop de aanpak verder voortborduurde.
- De komende periode wordt er onder andere geïnvesteerd in:
 - het effectief en zorgvuldig inzetten van opsporing en vervolging via contextgerichte analyse. Hiertoe behoren instrumenten van politie, maar ook van RIEC, zoals een geo-analyse;
 - het ontwerpen van een zo passend mogelijk kader van informatie-uitwisseling waarmee ook het huidige instrumentarium van Amsterdam (positief en begrenzend) kan worden ingezet, zonder te moeten wachten op een incident of criteria voor een specifieke aanpak;
- We werken aan perspectief, vertrouwen en een veerkrachtige sterke wijk, door daadkrachtige acties en door in te springen op dat wat de context vraagt. Daarin onderzoeken we de mogelijkheden die er zijn rondom de geplande stedelijke vernieuwing en de samenwerking met de woningbouwcorporaties.
- We werken dan ook aan de voorwaarden die contextgericht werken nodig heeft: een sterke samenwerking divers netwerk, met vertrouwen, met diverse kennis en expertise die met elkaar de context steeds weer analyseert en die wendbaar is in het (duurzaam) oplossen van problemen.

Co-creatie West

De politie is in 2023 gestart met het programma Co-creatie West. Een werkmethode die als primaire doelstelling heeft om de interne organisatie van de politie te ontschotten en om informatie-uitwisseling tussen de justitiële partners, politie, Openbaar Ministerie en RIEC te optimaliseren (de zogenoemde Wet Politiegegevens partners). De secundaire doelstelling is om de samenwerking met externe partners te optimaliseren en in gezamenlijkheid te komen tot betekenisvolle en effectieve interventies in de wijk. Dit moet er onder andere voor zorgen dat het aanzien van de criminele sleutelspelers afneemt, wat het veiligheidsgevoel in Osdorp Oost vergroot.

De politie focust daarbij op 25 van de 156 personen uit het criminele netwerk genoemd in het rapport van Bureau Beke (focus is aangebracht vanwege de beperkte capaciteit van de politie). Zij analyseert deze opnieuw: nieuwe feiten en een analyse van onderlinge relaties worden in kaart gebracht, waarna de politie-inzet wordt bepaald. De Co-creatie West heeft op het moment van

schrijven drie deelproblematieken/thema's vastgesteld, die bijdragen aan de instandhouding van het criminele netwerk en aan het onveiligheidsgevoel in Osdorp Oost:

1. 'Aanzuigende werking van negatieve rolmodellen op de jeugd', omdat blijkt dat jonge jeugd al vroeg in aanraking komt met criminaliteit en daartoe wordt aangetrokken door negatieve rolmodellen in de wijk.
2. 'Criminele families', omdat een aantal familieverbanden een cruciale rol lijken in te nemen in het criminele netwerk en zichtbaar negatieve impact hebben in de buurt.
3. 'Intimidatie in de wijk', omdat er diverse voorbeelden zijn waarin bewoners geïntimideerd worden, vaak zonder aanleiding en soms gepaard met geweld. Dit houdt het onveiligheidsgevoel in de wijk in stand en zorgt ervoor dat de meldingsbereidheid laag blijft. Per thema heeft de politie een samenwerkingstafel ingericht met professionals uit het veiligheids-, zorg- en sociaal domein, om de problematiek te verstoren en/of stoppen.

2. We ontnemen crimineel kapitaal en herbestemmen dit

Criminele activiteiten leveren vastgoed en geld op. Die nemen we, na ontneming, af en geven we terug aan de lokale samenleving van Nieuw-West. Een pad dat bijvoorbeeld wordt ontnomen na ondermijnende activiteiten, kan opnieuw worden gebruikt als winkel waardoor een buurt aantrekkelijker wordt. We werken hierin samen met Wonen en leefomgeving. Zij onderzoeken of het mogelijk is dat de overdracht van 'onzuiver' vastgoed kan worden gestopt. Zo laten we zien dat criminelen de wijk niet kunnen ondermijnen.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Wergroep herbestemmen crimineel kapitaal

We brengen een groep experts (onder andere RIEC, OM) bij elkaar die:

- onderzoekt welke mogelijkheden er al zijn en welke good practices bekend zijn, bijvoorbeeld vanuit het Rijk, maar ook in Amsterdam en in andere (inter)nationale steden;
- juridisch uitzoekt hoe de spullen en panden aan de gemeenschap herbestedd kunnen worden;
- een werkwijze opstelt zodat dit ook kan worden uitgevoerd in Nieuw-West.

3. Er is meer online veiligheid door effectief aanwezig te zijn in de onlinewereld

We willen een veilige online leefomgeving. Veiligheid offline en online hangt samen en die werelden lopen in elkaar over. Daar waar we offline grenzen, kansen, samenwerking en hulp organiseren, is dat online niet zo. We willen dat online net zo werkt als offline. We onderzoeken wat de onlinewereld betekent voor jongeren in Nieuw-West. En hoe we de onlinewereld kunnen gebruiken om wijken veiliger te maken en positieve invloed te hebben op jongeren. Jongeren moeten online meer positieve en versterkende boodschappen tegenkomen, dan boodschappen die onzeker maken en verleiden.

Online zijn jongeren allemaal verschillende personen. Online is het makkelijker om minder grenzen te hebben en niet na te denken over wat je doet. Steeds vaker wakkert de onlinewereld nare gebeurtenissen in de offlinewereld aan. Mensen ervaren ook steeds vaker online shaming en stalking. Ook is online criminaliteit steeds aantrekkelijker voor jongeren in Nieuw-West. Hierdoor komen ze soms ook in de zwaardere criminaliteit terecht (bijvoorbeeld met F-game geld verdienen om je in drugs in te kopen).

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Wergroep online veiligheid

- We maken een match tussen wat er (stedelijk en landelijk) al wordt gedaan met de context van Nieuw-West. We zoeken uit welke activiteiten we kunnen versnellen of effectiever kunnen maken voor het gebied.
- We werken dan ook samen met bijvoorbeeld de sub driehoek cybercrime.
- We zoeken actief naar bewoners en bedrijven die Nieuw-West weerbaar kunnen maken tegen cybercrime. We zoeken uit wie met wat bezig is, of er gezamenlijke kansen zijn en of er

hindernissen zijn in hoe het nu geregeld is. Zo mag de overheid bijvoorbeeld in interactie niet online aanwezig zijn. We bepalen wat er nog meer nodig is om het online zó te maken dat we daar samen kunnen zijn. We brengen positieve rolmodellen bij elkaar en moedigen hen aan om rolmodel te zijn.

- We vragen specialisten, professionals (zoals online jongerenwerkers), bewoners en ondernemers om met een online blik naar dit uitvoeringsprogramma te kijken en ons te adviseren. We halen sociale media-platformen en TNO naar de wijk en maken die deel van de samenwerking. Eventueel betrekken we trendwatchers en specialisten bij de alliantie.
- Vanuit opsporing en vervolging hebben we aandacht voor online criminaliteit en bestaande criminele netwerken van jongeren in Nieuw-West. Ook doorbreken we cybercrime en zoeken we uit wat daarvoor nodig is.

CONCEPT

Werk en bestaanszekerheid

Werk en bestaanszekerheid

Gelijke kansen door ongelijk te investeren

Gelijke kansen door ongelijk te investeren

'Het bieden van bestaanszekerheid is één van onze meest fundamentele opgaven', zo stelt het convenant. De bestaanszekerheid staat in het algemeen onder druk, maar zeker in Nieuw-West. Dit vraagt in de eerste plaats om structurele veranderingen vanuit de Rijksoverheid, zoals een herziening van het socialezekerheidsstelsel. Vanuit het Nationaal Programma Samen Nieuw-West gaan we hier niet op wachten. Ons streven is om de bestaanszekerheid de komende twintig jaar in heel Nieuw-West te versterken zodat niemand meer in armoede hoeft te leven. Daarvoor is het nodig om meer middelen naar Nieuw-West te trekken, en er te houden. Daarom committeren de alliantiepartners zich om ongelijk te investeren en zetten we in op community wealth building zodat economische opbrengsten meer in het gebied blijven (zie hoofdstuk Community wealth building).

Werken aan bestaanszekerheid

De basis voor bestaanszekerheid is voldoende en voorspelbaar inkomen. Breed gaat bestaanszekerheid over meer dingen, zoals de toegang tot basisvoorzieningen, betaalbare woningen in de stad en toegankelijke gezondheidszorg. Werk is op persoonsniveau de meest directe weg naar meer bestaanszekerheid. Door economische ontwikkelingen en de inzet van partners zijn de afgelopen jaren veel meer mensen aan het werk gegaan. Toch zien we in Nieuw-West een groot aantal mensen dat achterblijft. Zorgwekkend is dat de werkloosheid onder jongeren is gestegen, net als het aantal vroegtijdig schoolverlaters. Daarom leggen we de prioriteit bij het bieden van kansen aan jongeren via begeleiding naar werk en extra inzet op onderwijs en stages. Daarnaast willen we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen en willen we dat iedereen zich kan blijven ontwikkelen. Uitdaging hierbij is om de mismatch tussen vraag naar en aanbod van arbeid te verkleinen. Dit vraagt investeringen in het opleiden van mensen, maar ook dat werkgevers anders kijken naar talent, want alleen zo kunnen de ondernemers hun uitdagingen voor de arbeidskrachte te lijf gaan. We hebben speciale aandacht voor de essentiële sectoren, omdat werkgelegenheid in deze sectoren niet alleen een baan biedt, maar ook de essentiële sector zelf versterkt en daarmee ook op die manier bijdraagt aan de bestaanszekerheid van bewoners in Nieuw-West.

Voldoende inkomen

De inzet op werk is niet genoeg om meer bestaanszekerheid te garanderen. De problematiek rondom werkende armen vraagt aandacht en er zijn relatief veel mensen die (nog) niet kunnen werken. In sommige buurten behoort 1 op de 3 huishoudens tot de minima en Nieuw-West heeft de meeste personen van de stad (ongeveer 15.000) die langdurig onder deze groep vallen. Daarom versterken we de inzet op armoedebestrijding, zetten we in op preventie en oplossen van schulden, en willen we iedereen de kans geven om volwaardig mee te doen. Voor wie onvoldoende inkomen uit arbeid verwerft is tijdige toeleiding naar instanties noodzakelijk. Hier speelt de landelijke discussie dat werken moet lonen. Maar door optimalisering van uitkering, toeslagen en gemeentelijke voorzieningen (en eventueel een deeltijd inkomen) kunnen we het verschil maken tussen een laag inkomen en echte armoede. De buurtteams zijn hierbij de basis. Maar meer verbinding met wijkallianties (zie hoofdstuk Eigenaarschap, inclusie & democratie), lokale organisaties en wijkverbinders die een groot bereik in de verschillende wijken hebben is de opgave. Om bewoners te bereiken over het onderwerp bestaanszekerheid is samenwerking tussen formele en informele organisaties cruciaal.

Leefwereld is uitgangspunt

Voor de alliantiepartners staat de leefwereld van de bewoners van Nieuw-West centraal. Nog te vaak dicteren de instanties hoe zaken worden ingericht. Met systeemstress en een afnemend vertrouwen in de instanties als gevolg. Daarom werken we vanuit vertrouwen en laten we ons leiden

door het perspectief van de bewoners. Belangrijk hiervoor is dat we de kracht, innovatie en creativiteit uit de gemeenschappen als uitgangspunten nemen en vanuit daar verbindingen maken met uitvoerende organisaties. We werken daarom vanuit publiek-privaat-burgerlijke samenwerkingen in steeds op de situatie gebaseerde verhoudingen. Instanties nemen niet altijd de regierol maar participeren ook door te faciliteren of aan te sluiten bij een lokaal initiatief. In een gelijkwaardige samenwerking leren we hoe we anders kunnen werken. Niet alleen denken maar vooral doen. Actiegericht. Ondernemend. Pragmatisch. In co-creatie van maatschappelijke initiatieven, ondernemers, instanties en bewoners. De leefwereld als uitgangspunt nemen, betekent ook inzet op lokaal eigenaarschap, werk dat direct de buurten en wijken versterkt en betrokken ondernemers en werkgevers. Een sterke, lokaal verankerde economie draagt namelijk bij aan de leefbaarheid, veiligheid, identiteit en sociale cohesie in de buurt.

Opdracht – visie op lange termijn

Uit het convenant volgen op het gebied van werk en bestaanszekerheid de volgende opdrachten voor de lange termijn:

1. Iedereen kan meedoen via werk
Werk is een belangrijke motor van bestaanszekerheid. Het heeft meer waarde dan alleen het materieel inkomen; het draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en individuele eigenwaarde, maar ook aan de gemeenschap. Werk moet lonen in Nieuw-West. Door goed werk kunnen mensen voorzien in de essentiële behoeften, een zinvol bestaan opbouwen en sociale relaties aangaan. Werk is in dit verband een breder begrip dan 'betaald' werk.
2. Bestaanszekerheid voor iedereen
Iedereen verdient bestaanszekerheid – in de eerste plaats via werk, maar altijd via voldoende besteedbaar inkomen, zodat de stress van armoede tot het verleden behoort. Ofwel: dat alle mensen kunnen voorzien in de basisbehoeften om een waardig en zinvol leven te leiden. Voorbeelden van die basisbehoeften zijn: zorg, water, energie, voedsel, onderwijs, huisvesting, publieke ruimte, openbaar vervoer en infrastructuur. Maar ook minder tastbare behoeften, zoals mentale gezondheid, leven in plaats van overleven en grip op het eigen leven.
3. Sterke lokale economie
De lokale economie staat in de eerste plaats ten dienste aan bewoners in Nieuw-West en hun behoeften. Werkgevers in en om Nieuw-West voelen zich verbonden met de omgeving en de opgaven in Nieuw-West en nemen daarin hun verantwoordelijkheid. Het is voor bedrijven aantrekkelijk om te investeren in dit gebied. Bewoners, lokale initiatieven, ondernemers en instanties werken samen aan de opgaven in Nieuw-West.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

We werken de komende jaren aan de volgende drie opbrengsten om te streven naar *iedereen kan meedoen via werk*:

1. Jongeren hebben gelijke kansen op de arbeidsmarkt
2. Passend werk voor iedereen
3. Werken loont

1. Jongeren hebben gelijke kansen op de arbeidsmarkt

Nieuw-West kent een hoog percentage jeugdwerkloosheid (17,5%). De aansluiting van jongeren – zowel praktisch als theoretisch geschoold – op de arbeidsmarkt, inclusief stages, kan en moet beter. Opleidingen sluiten nu niet altijd goed aan op de vraag van huidige en toekomstige banen, maar er is ook sprake van institutioneel racisme. We willen de barrières voor jongeren om tot bloei te komen wegnemen. We willen het netwerk verbreden, arbeidsmarkt- en stagediscriminatie bestrijden en waardevolle werkkansen bieden. We willen dat jongeren met vertrouwen kunnen werken aan hun toekomst.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- Onder de noemer **Jobcenter in de wijk** werken zoveel mogelijk jongerenorganisaties en netwerkpartners (onder andere gemeente) om jongeren op een toegankelijke manier te bereiken en te ondersteunen om stappen richting werk te zetten. Dit is een nieuwe aanpak waarin lokale organisaties, die de doelgroep goed weten te bereiken, een grotere rol krijgen in het begeleiden van jongeren naar werk. Ook gaan we samenwerken met scholen om via workshops leerlingen te ondersteunen bij hun vervolgstappen in studie en loopbaan. Deze aanpak breiden we uit.
- **Project Spotlight** biedt intensieve begeleiding aan jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en/of de ervaring dat ze ongelijke kansen krijgen door discriminatie op de arbeidsmarkt. Denk hierbij aan jongeren die geen vertrouwen meer hebben in het systeem, overheid en instanties, jongeren zonder inkomen, jongeren met motivatieproblemen en/of een 'rugzakje' of jongeren die in de zoekperiode van de uitkeringsaanvraag zitten. Vanuit de aanpak Spotlight wordt op maat gekeken wat er nodig is om stappen vooruit te zetten.
- We zetten het programma **Grote Spelers** voort en breiden het uit naar een **programma voor mbo-jongeren**. Ook hebben we oog voor jongeren zonder startkwalificatie en groepen die volledig uit beeld zijn van de instanties. Het programma Grote Spelers is opgezet vanuit een samenwerking tussen young professionals (wo en hbo) uit Nieuw-West met werkgevers en de gemeente. Binnen het programma krijgen theoretisch opgeleide jongeren uit Nieuw-West de ondersteuning die zij nodig hebben om hun droombaan te vinden. Zij worden gekoppeld aan werkgevers uit het netwerk. Vanwege het succes van Grote Spelers in het bereiken van jongeren, onderzoeken we vanuit dezelfde filosofie wat jongeren uit het mbo nodig hebben om hun droombaan te vinden. Waar we in ieder geval op willen inzetten is dat elke jongere een geschikte stage kan vinden.
- We ontwikkelen **trajecten naar lokaal werk** voor jongeren in aansluiting op de opgaven in het gebied. We koppelen jongeren aan werk dat waardevol is voor de buurt. Uitdaging hierbij is om informele en formele partijen hier samen verantwoordelijk voor te maken. Dit vraagt samenwerking van een breed aantal partners, zoals gemeente, maatschappelijke (jongeren)organisaties, onderwijs, werkgevers en woningcorporaties. Om dit te ondersteunen gebruiken we de regionale opleidingsstructuur, zoals de loopbaanpaden. Verder experimenteren we met het verbinden van het vinden van opleiding, werk en woning in leer-werk-wooncontracten. Voor de trajecten kijken we breed naar de opgaven in het gebied, maar we beginnen in ieder geval met:
 - Het inzetten van jongeren bij de stadsvernieuwing van buurten (bouw, techniek en inrichting openbare ruimte). We starten met een pilotgroep van twintig jongeren die aan de slag gaan bij de vernieuwing van de Roëllbuurten en breiden dit bij succes uit naar andere gebieden.
 - Het creëren van plekken voor jongeren uit Nieuw-West om te starten bij lokale maatschappelijke organisaties als maatschappelijk werker.
 - Het koppelen van jongeren uit Nieuw-West aan het werk in de Amsterdamse haven. We starten met groepen die we direct gaan verbinden aan de grote werkgevers in het gebied.
- We **versterken het aanbod voor jonge ondernemers**. Veel jongeren in Nieuw-West hebben interesse om zelf te gaan ondernemen. Deze stap vraagt de nodige kennis en vaardigheden. Daarom ontwikkelen we extra programma's die jongeren de ondersteuning bieden die zij nodig hebben om zelf te gaan ondernemen. Deze programma's worden vormgegeven en begeleid door jongeren uit Nieuw-West zodat dit aansluit bij de doelgroep. We verbinden deze aanpak met de trainingen en ontwikkelprogramma's in het kader van community wealth building.

2. Passend werk voor iedereen

We koppelen werkgevers die zich aan Nieuw-West verbonden voelen en willen investeren in bewoners in Nieuw-West die willen werken. Dat doen we vooral via lokale initiatieven en

maatschappelijke organisaties in de wijk. We hebben speciale aandacht voor de essentiële sectoren.

Bedrijven zijn naarstig op zoek naar menskracht. Alleen is een groot aantal werkzoekenden niet in beeld, waardoor zij niet aan bod komen. Bovendien hebben sommige van hen extra begeleiding nodig om blijvend aan het werk te gaan. Ook sluiten werktijden en de bereikbaarheid van bedrijven niet altijd aan bij de mogelijkheden van werkzoekenden. Om bewoners en werkgevers aan elkaar te koppelen willen we met bedrijven die hier echt voor gaan de buurten in op zoek naar verbinding. In 2023 is Nieuw-West het stadsdeel waar de meeste mensen uit de bijstand uitstromen naar werk van de stad. Dit willen we de komende jaren behouden. Dit doen we door intensivering van de begeleiding en door nauw samen te werken met instanties, maatschappelijke organisaties en werkgevers.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- In de vijf gebieden in Nieuw-West met de meeste bedrijvigheid (Schinkelkwartier, Sloterdijken, Osdorpplein, Plein '40-'45 en haven) ontwikkelen we een **werkgeversaanpak matching** om de verbinding te versterken tussen de bewoners van Nieuw-West en lokale werkgevers. Bedoeling hiervan is dat de bedrijven daar heen gaan waar de mensen zijn en zo de stap naar werk verkleinen. Belangrijke inzet is om relevante gemeentelijke regelingen rondom werk zichtbaar en beschikbaar te maken voor werkgevers. Ook kijken we naar knelpunten zoals de bereikbaarheid. We experimenteren met nieuwe vormen van toeleiding naar werk, zoals open hiring. Ook bieden we bedrijven mogelijkheden om (kosteloos) opleidingen aan te bieden wanneer zij baangaranties afgeven en zetten we trajecten op om groepen uit Nieuw-West te matchen aan het werk in deze gebieden. Aansluitend hierop organiseren we matchingstafels waar werkzoekenden kunnen aanschuiven en direct worden gekoppeld aan vacatures in het gebied. Ook organiseren we minstens vier keer per jaar integrale banenmarkten voor ongeveer duizend werkzoekenden uit Nieuw-West. Naast betaald werk worden de bezoekers hier ook gekoppeld aan ondersteuning rondom taal, inkomen, empowerment en vrijwilligerswerk.
- **Lokaal netwerk begeleiding naar werk.** Het aan het werk krijgen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vraagt om lokale verankering, creativiteit en ondernemerschap. Daarom verbreden we het gemeentelijk netwerk Nieuw-West Werkt & Participeert met lokale en informele organisaties en ondernemers die een rol kunnen spelen bij de begeleiding naar werk. Lokale initiatieven zijn namelijk vaak beter in staat om contact te leggen met moeilijk bereikbare groepen en kunnen flexibel inspelen op specifieke behoeften. Met het verbinden van deze initiatieven bouwen we aan een lokaal netwerk in de begeleiding naar werk waarin gemeente, lokale maatschappelijke organisaties en werkgevers samenwerken. Hiervoor leren we lessen van een soortgelijke aanpak in stadsdeel Noord. We zorgen ervoor dat lokale initiatieven die resultaten boeken in het toeleiden naar werk niet elk jaar opnieuw op zoek moeten naar financiering, maar voor langere periode zekerheid krijgen.
- We starten met een laagdrempelig **werk- en ontwikkelplatform** waar iedereen uit Nieuw-West terecht kan voor advies en persoonlijke ondersteuning op het gebied van werken en ontwikkelen. Dit is een nieuw concept dat voortbouwt op het Ontwikkelplein Nieuw-West, maar dan verder wordt uitgebouwd met ondersteuning voor ondernemers, directe koppeling aan vacatures en verbinding met de loopbaanpaden van het regionaal werkcentrum.
- We ontwikkelen een brede aanpak rondom **duurzame banen** met twee elkaar aanvullende locaties. In de Wildemanbuurt komt een duurzame banentuin. Dit is een samenwerking van bewonersorganisaties, lokale maatschappelijke organisaties en gemeente om bewoners uit Nieuw-West te verbinden aan het werk rondom de energietransitie, duurzaamheid en circulariteit. Aansluitend hierop komt in Westpoort een opleidingscentrum rondom duurzame banen waar de volgende stap gezet kan worden richting duurzaam werk.
- In Geuzenveld, Slotermeer en Osdorp hebben relatief veel inwoners lage **basisvaardigheden** (taal, rekenen, digitale vaardigheden). Dit kan voor mensen een drempel zijn om zich verder te ontwikkelen. In deze gebieden gaan we extra inzetten op het bereiken van bewoners voor het

volgen van taalonderwijs en het versterken van digitale vaardigheden. Dit is vaak een eerste stap richting andere vormen van scholing en de arbeidsmarkt.

3. Werken loont

Werken moet lonen. Nu zijn er veel werkende armen in Nieuw-West. Een betaalde baan in Nieuw-West moet genoeg opleveren om zonder financiële stress rond te komen. Wijzelf hebben de taak om onze werknemers een leefbaar loon te geven. Ook zijn we er indirect verantwoordelijk voor dat de mensen die voor onze opdrachtnemers werken, een leefbaar loon krijgen. We willen een goed voorbeeld zijn voor andere werkgevers in Nieuw-West.

De stap van bijstand naar betaald werk brengt onzekerheid en financiële risico's met zich mee, waardoor mensen geremd worden deze stap te zetten. We willen dat deze stap, ook in deeltijd, gemakkelijker wordt door eenvoudige en structurele zekerheden in te bouwen. We bouwen onder andere voort op de adviezen uit: 'Naar een werkzame bijstand'.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- We gaan een **garantiekноп** inzetten. Dit is een garantie voor iedereen die vanuit de bijstand gaat werken om binnen zes maanden weer direct terug te kunnen keren in de bijstand mocht er sprake zijn van uitval of onvoldoende financiële vooruitgang. De garantiekноп wordt uiteindelijk voor de hele stad ontwikkeld maar we starten hiermee in Nieuw-West.
- We maken afspraken met werkgevers in Nieuw-West over minimale arbeidsvoorwaarden, zoals een **leefbaar loon**, voor de werknemers in het stadsdeel. Dat doen de alliantiepartners ook voor de mensen die voor onze opdrachtnemers werken. Het voorbeeld hiervoor is Dundee living wage city.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar *bestaanszekerheid voor iedereen met minder armoede* werken we de komende jaren aan de volgende drie opbrengsten:

1. Huishoudens hebben voldoende besteedbaar inkomen om rond te komen
2. Problematische schulden worden voorkomen en verholpen
3. Bewoners worden ondersteund vanuit hun leefwereld

1. Huishoudens hebben voldoende besteedbaar inkomen om rond te komen

Nieuw-West kent een relatief groot aantal huishoudens dat niet verzekerd is van een toereikend besteedbaar inkomen. Basisbehoeften als gezond eten, medicatie/zorg en een passende woning zijn daardoor onvoldoende toegankelijk. Op de middellange termijn werken we toe naar een nieuw sociaal minimum. Zo'n minimum neemt overlevingsstress weg, garandeert bestaanszekerheid en biedt vooruitzicht op een zinvol bestaan. We streven naar een vorm van onvoorwaardelijk inkomen. Zo kunnen ze bouwen aan hun eigen bestaan en bijdragen aan de gemeenschap.

Ook op kortere termijn is veel winst te behalen. Een grote aantal mensen (met financiële problemen) gebruikt niet de regelingen en ondersteuning waar ze wel recht op hebben. Ze weten vaak niet hoe en waar ze deze hulp kunnen vinden. We gaan actief naar die groepen toe, door informele en formele organisaties te ondersteunen. En door een aanpak te maken om mensen te bereiken die zorg uit de weg gaan en lang in financiële problemen zitten. Via de wijkallianties sluiten we aan bij de leefomgeving. Daarbij is speciale aandacht voor huishoudens met kinderen. We willen alles op alles zetten om te voorkomen dat armoede van generatie op generatie wordt 'doorgegeven'.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- We gaan experimenteren met vormen van (extra) **onvoorwaardelijk inkomen**. Dit doen we om groepen in Nieuw-West direct van meer middelen te voorzien en te onderzoeken wat dit betekent voor hun bestaanszekerheid. De volgende experimenten gaan we opzetten:

- Medio 2024 starten we met de pilot Gewoon Geld Geven. Dit project is opgezet met het Kansfonds en de Hogeschool van Amsterdam. In deze pilot ontvangen gezinnen/alleenstaande ouders met minimaal 1 kind onder 18 jaar gedurende 2 jaar een toelage van € 150 per maand. De Hogeschool van Amsterdam doet onderzoek naar het effect van deze financiële bijdrage op welzijn, de gezondheid, ontwikkeling, participatie en het gebruik van zorg en ondersteuning door de gezinnen.
- De huidige jongerennorm, aangevuld met bijzondere bijstand, is vaak ontoereikend om de kosten van wonen en levensonderhoud in Amsterdam te kunnen dragen voor ex-jeugdhulpbehoevenden en dak- en thuisloze jongeren tussen de 18 en 21 jaar. Daarom bekijken we hoe we door de bijstandsnorm te individualiseren (via artikel 18 van de Participatiewet) het inkomen kunnen verhogen voor deze groep. Zo kunnen we voorzien in een financiële stabiele basis zodat acute financiële stress wordt weggenomen. We onderzoeken of aanvullend hierop een pilot bouwdepot, waarin we een onvoorwaardelijke bijstandsuitkering geven aan dakloze jongeren, van toegevoegde waarde is.
- Gemeente, inkomenspartners, buurtteam, lokale maatschappelijke organisaties en bewonersorganisaties zetten zich samen in voor een **aanvalsplan onderbenutting**. Dit is een directe manier om extra middelen te krijgen bij die mensen die het nodig hebben. Vanuit samenwerking wordt ingezet om de benuttingsgraad van minimaregelingen, bijstandsuitkeringen, kwijscheldingen, toeslagen en armoedevoorzieningen in Nieuw-West op het hoogste niveau van de stad te krijgen. Dit gebeurt via een campagne, optimalisering van het bestaande spreekurennetwerk, het inzetten van het familiepakket gericht op minimagezinnen in het voortgezet onderwijs, informele initiatieven en door het opsporen van armoede via nieuwe datakoppelingen. Samenwerking tussen formele en informele organisaties is hierbij cruciaal. Op dit moment onderzoekt het Kenniscentrum Kanselijkheid wat redenen zijn van niet gebruik van minimaregeling en de bijstand. Op basis daarvan evalueren we de ingezette acties en stellen we ze waar nodig bij.
- Iedereen die bijstand ontvangt in Nieuw-West krijgt **persoonlijke ondersteuning** door begeleiders inkomen. De focus van deze gesprekken ligt op de hulpvraag en ingaan op wat iemand nodig heeft, in plaats dat de focus alleen ligt op of iemand recht heeft op een bepaalde regeling. Mensen in de bijstand hoeven dus niet meer zelf hun weg binnen het systeem te vinden, maar worden hier stap voor stap bij geholpen. Zij ontvangen daarmee integrale dienstverlening op gebied van inkomen, armoede, werk, vroeg signalering schulden en andere thema's binnen het sociaal domein. Dit gebeurt vanuit een gelijkwaardige benadering en in samenwerking met de informele samenwerkingspartners.

2. Problematische schulden worden voorkomen en verholpen

Schulden zijn een belangrijk gevolg én oorzaak van te weinig besteedbaar inkomen. We willen schulden zo veel mogelijk wegwerken: minder schulden en minder hoge schulden. We willen voorkomen dat mensen schulden krijgen en we willen problematische schulden uitbannen. De belangrijkste aandacht gaat daarbij naar jongeren en gezinnen. Want de stress van armoede heeft een hele negatieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. Aanpakken die substantieel meer kosten dan de omvang van de schuld, worden serieus tegen het licht gehouden.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- **Wijkaanpak financiële problemen.** In een gezamenlijke inspanning van buurtteams, buurtorganisaties, ervaringsdeskundigen en gemeente zetten we teams op die de wijken ingaan. Zij gaan Amsterdammers helpen die langdurig in financiële problemen zitten en vaak buiten beeld (willen) blijven van hulpverlening en overheid. Hiervoor is het essentieel dat formele en informele organisaties samenwerken. We werken onder andere op basis van huisbezoeken, tussenpersonen die vertrouwen winnen en langdurige trajecten. Doel is het verhogen van het bereik van armoederegelingen, schuldhulpverlening en bijstand. Daarnaast

bouwen we voort op de aanpak schuldenvrije buurt die in de Dichtersbuurt succesvol is gestart door het inzetten van wijkverbinders en lokale maatschappelijke organisaties om bewoners met schulden te vinden en te ondersteunen. Deze aanpak breiden we uit naar andere gebieden in Nieuw-West. Ook willen we de bestaande infrastructuur versterken en uitbreiden zodat dit nog beter aansluit op alle leefdomeinen van de bewoners. Een goed voorbeeld hiervan is de Wegwijssalon in de Wildemanbuurt waar nu ook werkgevers aan gekoppeld zijn.

- We starten met een **programma jongeren uit de schulden** gericht op preventie en het terugbrengen van schulden onder deze doelgroep. Hierbij zetten we in op financiële educatie voor het achttiende levensjaar. We hebben specifieke aandacht voor risicjongeren. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een afbouwprogramma voor jongeren met schulden gekoppeld aan opleiding en werk. We hebben ook aandacht voor jongeren die uit detentie komen met schulden.
- We starten met een **alliantie schuldenvrij Nieuw-West**. Dit is een brede samenwerking van lokale partners, zoals werkgevers, lokale maatschappelijke organisaties, gemeente en buurtteams. Zij gaan gezamenlijk aan de slag om structureel schulden binnen Nieuw-West te voorkomen en weg te werken. Onderwerpen waar deze alliantie aan werkt zijn het wegnemen van schaamte, nieuwe vindplekken in kaart brengen en laagdrempelige hulp en oplossingen organiseren. Ook kijken we hoe we structuren kunnen doorbreken zodat schulden sneller en effectiever worden gesignaleerd en opgelost. Daarnaast zetten we in op een schuldeisersnetwerk zoals er vanuit Geldfit lokaal wordt ingezet.

3. Bewoners worden ondersteund vanuit hun leefwereld

In alles wat we doen willen we de leefwereld van bewoners vooropstellen. Dit vraagt van instanties om anders te gaan werken, om vaker partijen in te zetten die bewoners goed weten te bereiken en meer verantwoordelijkheid bij bewoners zelf om invulling te geven aan de systemen die hen moeten dienen.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- Minstens 150 gezinnen ontvangen **lifecoaching**. Deze ondersteuning van lokale maatschappelijke organisaties sluit direct aan op de leefwereld en is er dus op gericht wat deze gezinnen nodig hebben om te voorzien in hun bestaanszekerheid. Streven is dat zij volwaardig kunnen participeren in de samenleving. In de begeleiding staat emotionele steun voorop en samen wordt gekeken wat de gezinnen nodig hebben en hoe zij dat krijgen. Waar nodig wordt professionele hulp ingeschakeld en gezorgd dat deze goed aansluit op de behoeften van de gezinnen.
- In Nieuw-West komt een specifiek **spreekuur voor bewoners die vastlopen in (financiële) overheidsbureaucratie**, met name ook als hier rijksinstellingen bij zijn betrokken. De doelstelling is om kastje-naar-de-muur en tussen-wal-en-schip situaties te doorbreken. De gesprekken zijn fysiek met een professional, van mens tot mens. De betrokken professionals hebben een brede kennis van bestaanszekerheid, een goed Amsterdams netwerk en op de betreffende dagdelen rechtstreeks toegang tot tien rijksinstellingen. Het spreekuur is ingebed in het bestaande lokale aanbod van gemeente en buurtteams.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Om te streven naar *sterke lokale economie* werken we de komende jaren aan de volgende twee opbrengsten:

1. Banen met impact
2. Betrokken ondernemers en werkgevers

1. Banen met impact

We zetten ons in voor dat werk dat direct bijdraagt aan het gebied en ondersteunen initiatieven die (zo veel mogelijk) structureel werk opleveren voor mensen die moeilijk aan het werk komen. In alles

wat we doen geven we extra aandacht aan die sectoren die het verschil maken voor de bewoners van Nieuw-West. Het is van essentieel belang voor de bestaanszekerheid van de bewoners van Nieuw-West dat de personeelstekorten worden opgelost in de sectoren die voorzien in essentiële voorzieningen.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

- We starten met het programma **Nieuw-West banen**. Dit is een nieuw programma dat bouwt op de nieuwe gemeentelijke aanpak rondom gesubsidieerd (tijdelijk) werk. In Nieuw-West vergroten we het aantal banen dat beschikbaar komt en verbinden deze banen aan de behoeften in de buurt. Denk bijvoorbeeld aan de thema's schoon, heel en veilig. Ook verbinden we de buurtbanen en werkgelegenheidsprojecten groenmakers en schone kans aan deze inzet. Deze buurtgerichte banen zijn een opstap naar structureel werk en verkleinen hiermee de stap voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt naar betaald werk. We sluiten bij het inzetten van Nieuw-West banen aan bij de wijkallianties (zie hoofdstuk Eigenaarschap, inclusie & democratie).
- We richten specifiek voor Nieuw-West een **loopbaanpad kinderopvang** in. Dit betekent dat door werkgevers, maatschappelijke initiatieven en de gemeente een traject wordt opgezet waarin deelnemers van start tot eind worden begeleid om te gaan werken binnen de kinderopvang in Nieuw-West.
- We brengen in kaart waar te weinig mensen zijn in de **essentiële sectoren**, zoals zorg, onderwijs en techniek, nu en in de toekomst. We kijken naar welke inspanning gepleegd moeten worden, op alle domeinen, om dit aan te pakken. We zetten ons in om deze inspanningen optimaal te verbinden aan de populatie en werkgevers in Nieuw-West. De essentiële sectoren geven we in alle inspanningen rondom werk extra aandacht, dus ook in de matching en lokale samenwerkingen in de toeleiding naar werk.

2. Betrokken ondernemers en werkgevers

Bedrijven en werknemersorganisaties spelen een belangrijke rol in het versterken van bestaanszekerheid voor de bewoners van Nieuw-West. We willen door lange termijn samenwerkingen een basis creëren voor een sterk geëngageerd bedrijfsleven in Nieuw-West. Dat stelt bedrijven in staat om gezamenlijk en in overleg met werknemersorganisaties, publieke instellingen en opleidingsinstituten te investeren in de lokale economie en de bewoners van Nieuw-West.

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

- **Sociaal return naar Nieuw-West ombuigen**. We gaan met gemeente en bedrijven in gesprek om de verplichtingen van social return vaker te verbinden aan de opgaven in Nieuw-West. Samen komen we tot initiatieven die direct gunstige effecten hebben voor de bewoners van Nieuw-West.
- **Sociaal werkgeverschap**. Werkgevers spelen een belangrijke maatschappelijke rol maar zijn nog niet zo sterk vertegenwoordigd binnen de alliantie. Daarom zetten we in op meer samenwerking tussen ondernemers, werkgevers, maatschappelijke organisaties en overheden verbonden aan de opgaven in Nieuw-West. We kijken hierin breed waar we elkaar vinden en wat nodig is, maar zetten in ieder geval in op samenwerking binnen de thema's schulden, laaggeletterdheid en inclusie. We verbinden deze inzet met het stimuleren van de lokale inkoop via het opzetten van een Koop Lokaal marktplaats voor Nieuw-West (zie hoofdstuk Community wealth building).
- We stimuleren **cultureel ondernemerschap**. Deze ondernemers hebben oog voor hun omgeving en de cultureel, innovatieve en artistieke waarde van hun onderneming is vaak voor hen even belangrijk als hun bedrijfsvoering. Cultureel ondernemerschap creëert nieuwe banen

en opdrachten voor mensen uit de buurt en stimuleert tegelijkertijd sociale interactie en expressie.

CONCEPT

Community wealth building

Community wealth building

Nieuw samenwerken aan duurzame, lokale economie

In het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West' hebben we afgesproken om te investeren in een duurzame, lokale economie, op basis van belangen, behoeften, verlangens en dromen van de bewoners. Dat willen we doen door het eigendom over noodzakelijke – sociale, fysieke, economische, financiële en maatschappelijke – middelen te verschuiven naar deze inwoners en hun gemeenschappen. Op die manier ontdekken we hoe dit kan bijdragen aan een eerlijkere verdeling van welvaart en welzijn. We weten vanuit bewezen voorbeelden in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk dat zo'n verschuiving in zeggenschap kan bijdragen aan bestaanszekerheid voor iedereen, voornamelijk door meer (buurt)werkgelegenheid en voldoende inkomen, waardoor mensen beter in hun basisbehoeften kunnen voorzien en de kansen die ontstaan beter kunnen creëren en grijpen, ofwel 'empowered' worden. De rol van de overheid is onder andere om hier een (sociaal-)economisch kader voor te ontwikkelen.

Community wealth building (CWB) is een actiegerichte werkwijze en plaatsgebonden aanpak om te komen tot een meer eerlijke duurzame, lokale economie waarbij we ons uiteraard realiseren dat de lokale economie van Nieuw-West onderdeel uitmaakt van de Amsterdamse economie, en vice versa. CWB vraagt om een nieuw, ambitieus en robuust fundament dat we in het Nationaal Programma Samen Nieuw-West willen toetsen in de Nederlandse en Amsterdamse situatie. Het fundament heeft de volgende kenmerken:

1. Community wealth building draait om alternatieve verdeling van welvaart vooraf en voorkomt dus dat achteraf ongelijkheid gerepareerd moet worden. Het gaat om samenwerking, en niet om competitie, vanuit kansen en behoeften van direct omwonenden.
2. Het heeft nadrukkelijk tot doel om opbrengsten die in een gebied worden gegenereerd terug te laten vloeien naar bewoners in dat gebied. De focus ligt op de wisselwerking tussen deze twee te beïnvloeden factoren. We zoeken naar alternatieve, circulaire manieren van welvaartcreatie, bijvoorbeeld ook door inclusieve bedrijfsmodellen, zoals coöperatieven en door werknemers bestuurde organisaties.
3. Ankerorganisaties spelen in community wealth building een belangrijke rol. Dit zijn organisaties met een significante aanwezigheid in een gebied die daarmee ook een belang hebben in de lokale gemeenschap. Denk in Nieuw-West aan het OLVG, diverse scholen, politiebureaus, maar ook aan kleinere zorginstellingen, woningbouwcorporaties, sport- en cultuurvoorzieningen en private bedrijven in Westpoort. Zij kopen tal van taken in, die mogelijk ook door op te richten coöperatieven uitgevoerd kunnen worden.
4. Een expliciete CWBuilding-strategie brengt acties van alle betrokkenen samen.

En dat is precies wat we op dit moment doen en verder willen uitbreiden. Vanuit Nieuw-West, maar in nadrukkelijke samenwerking met Zuidoost, Noord en andere gebieden in onze stad, in het land en waar nodig daarbuiten.

Opdracht – visie op lange termijn

De waarden uiteengezet in het convenant leiden tot een ontwikkelopdracht om te komen tot meer duurzame lokale welvaart.

Meer duurzame lokale welvaart

We streven ernaar dat in een gebied gegenereerd geld ten goede komt aan bewoners in dat gebied. Door de rijkdom gebiedsgericht te laten circuleren denken we meer banen en meer nieuwe kansen op banen te kunnen creëren. We denken ook dat deze aanpak sociale samenhang en gemeenschapsvorming in algemene zin weet te bevorderen waardoor het prettiger wonen, werken

en verblijven is in Nieuw-West. We doen dat door een flinke impuls te geven aan lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid via lokaal eigenaarschap en de gecoördineerde inzet van lokaal verankerde (semi)institutionele partijen.

We willen in twintig jaar komen tot:

1. realiseren van meerdere inclusieve, lokale ondernemingen;
2. anders inzetten van beschikbare 'assets';
3. nieuwe vormen van financiering die bijdragen aan circulatie van meer lokaal gecreëerd geld;
4. een leefbaar loon en bestaanszekerheid voor meer bewoners.

We willen leren van steden en gebieden die jaren geleden op verschillende plekken in de wereld al begonnen zijn met een vergelijkbare strategie. Dit zijn steden en gebieden met vergelijkbare kenmerken als Nieuw-West. Er is sprake van meer dan gemiddeld grote armoede en van ervaren ongelijkheid. Een interessante dimensie daarbij is dat de lokale economie niet werkt voor een groot deel van de bewoners; ze maken er geen deel van uit en hebben er geen profijt van. Door verschillen in wetgeving, samenstelling van buurten in steden en gebieden te erkennen denken we vanuit overeenkomsten tot nieuwe inzichten en andere acties te kunnen komen. Die lijken ons nodig, want als we doen wat we deden, krijgen we wat we nu hebben.

Enkele voorbeelden: ver weg en dichtbij

Geïnspireerd op met name de coöperatieve regio's Mondragon en Emilia Romagna is community wealth building ontwikkeld in de VS en later overgewaaid naar het Verenigd Koninkrijk. Het werd vooral toegepast in stedelijke gebieden met veel armoede en ongelijkheid. Hieronder enkele voorbeelden ter inspiratie. De context is steeds verschillend, maar de basisprincipes kennen grote overeenkomsten.

De geboortegrond van community wealth building is **Cleveland, VS**. Onder leiding van Ted Howard ontwikkelde The Democracy Collaborative voor Cleveland – een van de armste steden in de VS – een grootschalige werknemerscoöperatie, de Evergreen Cooperatives. Hierin zitten een industriële wasserij, een aannemersbedrijf in energiebesparing en verduurzaming, en de grootste stadsboerderij van Amerika. Ze werken duurzaam en leveren aan de grootste scholen en universiteiten van Cleveland en andere grote en kleine instellingen en bedrijven. Medewerkers verdienen boven het minimumloon, hebben een belang in hun bedrijf en inspraak. De coöperatieven voorzien in banen voor ex-gedetineerden en anderen die moeilijk aan het werk komen.

Preston, in het Verenigd Koninkrijk, stond er in 2011 slecht voor. De gemeenschap was getroffen door de economische crisis en bezuinigingen. Eén op de drie kinderen leefde in armoede en Preston had het hoogste zelfmoordcijfer van Engeland. De gemeente gooide het roer om en paste het Cleveland-model toe, toegespitst op de eigen omstandigheden: het Preston-model. Met gericht beleid voor ankerorganisaties, zoals universiteiten, hogescholen, woningcorporaties, hulpdiensten, zorginstellingen die veel meer lokaal inkopen. En waar lokaal geen goederen of diensten beschikbaar waren, zijn werknemerscoöperaties opgezet. In 2012 gaven 6 ankerorganisaties slechts 5 procent van de 750 miljoen pond lokaal uit. Vier jaar later was dat al 19 procent, en zijn er honderden nieuwe banen ontstaan. Het model is uitgebreid naar de omliggende regio met onder meer een publieke lokale bank voor kredietverlening aan coöperaties en lokale bedrijven.

PRESTON

- £70 miljoen aan contracten met ankerinstellingen teruggekeerd naar de stedelijke economie
- £200 miljoen meer teruggekeerd naar de regionale economie 1600 nieuwe banen gecreëerd
- 12% meer werknemers ontvangen nu een leefbaar loon
- Kinderarmoede is in 4 jaar met 10% gedaald
- Coöperatief ontwikkelingsnetwerk van 10 nieuwe coöperaties
- Gebruik van publieke pensioenfonds voor lokale investeringen - £45 miljoen publiek eigendom cultureel centrum & bioscoop
- North-West Mutual Community Bank met een doelstelling van £1 miljard aan leningen.

Het voorbeeld van Preston heeft tientallen Britse gemeenten geïnspireerd. In een aantal Londense 'boroughs' – dit zijn districten met honderdduizenden inwoners – zijn de CWB-principes toegepast op de andere omstandigheden: **het stadsdeel Islington** bijvoorbeeld herbergt net als het naastgelegen Hackney zowel de rijkste wijken van Groot-Brittannië als de meest arme, en is daarmee beter vergelijkbaar met Amsterdam. In Islington is onlangs een ambitieus samenwerkingsverband tussen lokale coöperaties en de gemeente opgezet, Cooperate Islington, onder leiding van wethouder Asima Shaikh. Zowel Shaikh als Hackney-burgemeester Philip Glanville waren in december 2019 op bezoek in het Amsterdamse stadhuis.

In **The Bronx, New York** wordt sinds 2011 gebouwd aan het Cooperative Development Initiative (BCDI), geïnspireerd door Cleveland en Mondragon: een door de gemeenschap geleid initiatief om te bouwen aan een eerlijke, duurzame en democratische lokale economie die welvaart en eigenaarschap creëert voor mensen met een laag inkomen en een migratieachtergrond. Het stadsdeel Bronx huisvest topziekenhuizen en universiteiten die gezamenlijk voor meer dan 9 miljard dollar aan goederen en diensten inkopen per jaar. Het gaat hier om grote bedrijventerreinen en het grootste voedseldistributiecentrum ter wereld. Daarnaast kent de wijk sterke, lokaal gewortelde organisaties die invloed kunnen uitoefenen op beleidsbepalers. Desondanks is The Bronx het armste stedelijke district van de VS. Er is een district-brede coalitie opgezet en een gezamenlijke strategie geformuleerd, gebaseerd op economische democratie. BCDI kent nu (1) een marktplaats om verbinding te leggen tussen ankerinstituties en lokale bedrijvigheid om lokaal inkopen te stimuleren, (2) een opleidingscentrum voor democratische economie, (3) een lab voor beleid en planvorming en (4) een innovatiefabriek waar wordt gewerkt aan waardevolle oplossingen voor de wijk. Een lokaal fonds en een burgerinitiatieven hub staan nog op de planning.

Jackson, Mississippi, VS, is een van de armste steden van de VS en de hoofdstad van de armste staat, met een teruglopend inwoneraantal. Voortbouwend op decennialange strijd voor democratische rechten, economische rechtvaardigheid en zelfbeschikking voor met name zwarte gemeenschappen in het diepe zuiden van de VS en waardigheid voor alle werknemers, werd in 2014 Cooperation Jackson opgericht. Die bouwt aan een coöperatievennetwerk in Jackson, bestaande uit vier onderling verweven instituten: een federatie van lokale

werknemerscoöperatieven, een coöperatieven-incubator, een coöperatief onderwijs- en trainingscentrum en een coöperatieve bank.

In **Schotland, Verenigd Koninkrijk**, onderkent de nationale regering de potentie van community wealth building voor inclusieve ontwikkeling en worden allereerst in zes regio's specifieke strategieën ontwikkeld. Ook wordt wetgeving voorbereid die moet helpen om CWB mogelijk te maken. Er is een speciale minister voor Public Finance, Planning en Community Wealth aangesteld. We hebben direct contact met de opsteller van de CWB-strategie voor Schotland (Neil McInroy), waardoor we kunnen leren van de ervaringen daar.

In **Sommerville, Massachusetts**, een voorstad van Boston in de **VS**, wordt een CWB-strategie uitgewerkt. Daarin zitten onder meer plannen voor een Community Wealth Hub: een fysieke plek of loket voor lokale coöperatieve bedrijven om kennis uit te wisselen, te leren en in contact te komen met de gemeente en andere ankerinstituties. Ook zijn er plannen voor een anker netwerk en 'ontzorgbedrijf': een coöperatie die de inkoopvraag van ankerorganisaties verbindt aan lokale ondernemingen en administratieve en organisatorische lasten uit handen neemt.

In **Nederland** zijn er tientallen initiatieven en modellen die uitstekend passen in community wealth building. Denk aan de Asset Based Community Development die onder andere door het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve Bewoners wordt ondersteund. Maar denk ook aan de Social Trade Organisation met onder andere Henk van Arkel, die al tientallen jaren pioniert met 'circulair geld'. Of aan Community Land Trust initiatieven, zoals in de H-buurt en de woon(-werk)coöperaties. De toegevoegde waarde van community wealth building zit vooral in het opschalen en verbinden van al die losse initiatieven tot een op lange termijn echt transformatieve strategie die werkt aan de economie die we nodig hebben voor de toekomst.

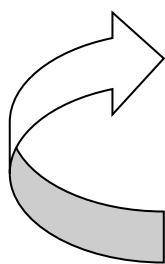
Wat gaan we nu doen?

De gemeente Amsterdam is namens het alliantiebestuur initiatiefnemer en coördinator. Concreet betekent dit dat we de komende jaren voor zorgen dat:

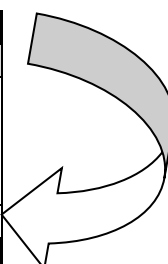
1. Er een best passend kader wordt ontworpen
2. Pilots worden gestart en gemonitord
3. Een leeromgeving tot stand wordt gebracht
4. Alliantiepartners en bewoners geïnspireerd worden om mee te doen

Grofweg identificeren we drie sporen waar we in 2023 voorbereidende activiteiten op hebben ingericht en die we in 2024-2027 willen uitbouwen, waar we ervaring mee willen opdoen en waar we van willen leren. Die sporen zijn:

1. Inkoop
2. Coöperatieven
3. Bronnen en infrastructuur

Op weg naar duurzame lokale economie		
1. Inkoop	2. Coöperatieven	3. Bronnen en infrastructuur
Tot stand brengen kerngroep grote werkgevers & inkoopers.	Identificeren initiatieven en netwerken die die gematcht kunnen worden aan in te kopen werk.	In kaart brengen van bestaande bronnen, projecten en kansen.
Analyse van inkoop contracten.		
Communicatie, community		

Actielijn 1: Inkoop

We organiseren een sterke samenwerking van Amsterdamse ankerorganisaties om inkoop, werving en investeringen in Nieuw-West te kunnen vergroten. Bij het uitgeven van geld aan inkoop en aanbestedingen, het aannemen van personeel en de investeringen die we doen, richten we ons zoveel mogelijk op Nieuw-West en de daar bestaande of te vormen werknemerscoöperaties.

1.1: Ankerorganisaties

We creëren een werkgroep met vertegenwoordigers van ankerorganisaties: denk aan lokale overheden, ziekenhuizen, scholen en woningcorporaties. Samen kopen deze instellingen jaarlijks voor vele miljarden euro's aan goederen en diensten in. Een substantieel deel hiervan leiden we, stapsgewijs, naar Nieuw-West.

Samen ontwikkelen we een pilot voor 2024-2027 met concrete doelstellingen om inkoopstromen naar Nieuw-West te verleggen. We testen daarbij het benodigde juridisch en financieel instrumentarium om onze gezamenlijke en individuele bijdrage aan de lokale economie significant te vergroten, door werk en inkoop te leren koppelen aan inkomen van bewoners. Dat heeft direct invloed op bestaanszekerheid.

1.2: Inkoopanalyse & -monitoring

We analyseren inkoopgegevens van betrokken ankerorganisaties om zicht te krijgen op aflopende inkoopcontracten. Op basis van die informatie kunnen we zoeken naar matches met initiatieven om de principes van community wealth building toe te passen op het toekomstige contract. We onderzoeken wat dat vraagt aan juridische uitdagingen, of er initiatieven zijn die op een vrijkomende taak kunnen inschrijven en welk beoordelingskader we kunnen ontwikkelen om op basis van procedurele rechtvaardigheid te kunnen experimenteren. We willen ervaring kunnen opdoen met kansen en dilemma's die zich voordoen en hoe de (bestuurlijke) besluitvorming er dan uitziet. We analyseren ook bestaande contracten om te kijken of maatschappelijke impact van die contracten mogelijkvergroten kan worden.

Actielijn 2: Coöperatieven

We stimuleren initiatief en ontwikkelen een samenhangend netwerk van werknemerscoöperaties in Nieuw-West om aan duurzame welvaart te werken. In verschillende sectoren en met werk op verschillende niveaus. We versterken bestaande initiatieven en koppelen deze aan nieuwe inkoopmogelijkheden van ankerinstellingen wanneer aanbestedingen worden gedaan. We benutten inkoop om buurt- en werknemerscoöperaties, informele en formele bewonersorganisaties, kleine bedrijven, sociale ondernemingen en zelfstandige individuen die zich verenigen in consortia, te versterken en op te schalen.

Stimuleren en ontwikkelen coöperatieven

We willen in 2024 en 2025 minstens vier (werknemers- of buurt)coöperatieven helpen realiseren. Eén daarvan is een grote, wijk-overstijgende coöperatie met zicht op bijvoorbeeld minimaal vijftig werknemers. We werken vanuit het bestaande: wat bestaat er al in Nieuw-West en is kansrijk voor opschaling? Wie kan, wil, heeft bewezen ervaring en kan en durft op te schalen? En we monitoren de opzet en impact van deze nieuwe bedrijvigheid.

We laten ons niet beperken, maar denken aan verschillende sectoren die kansrijk lijken: eten/drinken (catering, buurtkeukens), energie/isolatie (van reparaties tot energiesystemen), zorg en welzijn (jongerenwerk, ouderenzorg, kinderopvang), beheer en onderhoud (groene ruimtes, gebouwen, buurtbedrijven en schoonmaak).

Actielijn 3: Bronnen en infrastructuur

Al doende leren we. Aan de hand van de eerste pilots met het ontwikkelen van coöperatieven, krijgen we steeds beter zicht op de impact die via community wealth building kan worden gerealiseerd en de randvoorwaarden die nodig zijn om dit verder uit te bouwen. Deze ervaringen

vormen dan ook de basis om in de komende jaren een structuur en een ecosysteem te ontwikkelen dat coöperatieve (wijk)bedrijven ondersteunt.

3.1: In kaart brengen bronnen

Er is veel behoefte aan fysieke plekken om samen te komen, anderen te ontmoeten, activiteiten te doen, samen te werken en/of aanbod proactief te kunnen organiseren. We willen kijken hoe gebouwen en/of grond daar maximaal voor kunnen worden gebruikt. Daarom stellen we een plan op voor het gezamenlijk gebruik van onroerend goed door alliantiepartners (en mogelijk andere partners) voor lokale waardecreatie. Elementen die we hierin meenemen zijn onder meer:

- Inventarisatie van potentiële 'bronnen' (assets): wat kunnen alliantiepartners bijdragen op gebied van vastgoed, expertise, financiering en krediet van te ontwikkelen coöperaties?
- We onderzoeken een recht van eerste koop voor inclusieve en democratische ondernemingen en bewonersorganisaties als alliantiepartners onroerend goed afstoten.
- We verkennen de haalbaarheid van een sociale vastgoedorganisatie, denk aan bijvoorbeeld de NV Zeedijk. Deze organisatie kan ruimtes aanbieden aan lokale ondernemers.
- We verkennen mogelijkheden voor andere financiering met bijvoorbeeld zorgverzekeraars of pensioenfondsen.

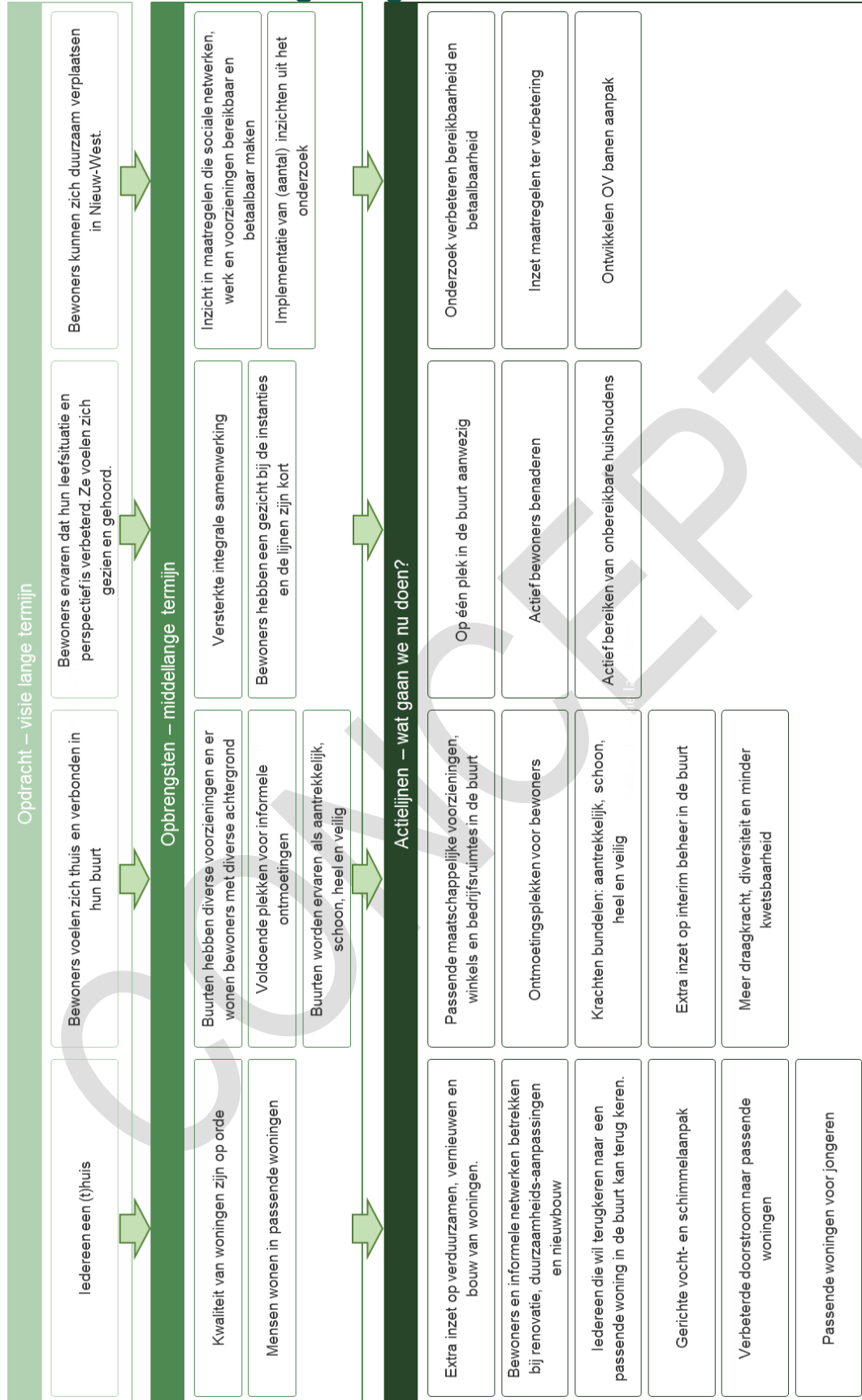
3.2: Ontwikkelen infrastructuur

Om te kunnen leren moet de bedoeling van de aanpak breed bekend zijn. We beginnen met:

- Trainingsprogramma's en een pool van trainers gericht op coöperatieve activiteiten.
- Financiële, juridische en zakelijke ondersteuning op maat voor nieuw op te richten coöperatieven. Dit in samenwerking met onder andere AmsterDoen & MeentCoop.
- Samenwerking op te starten met een ervaren team van ondernemers in Nieuw-West, bijvoorbeeld via het Grote Spelers project, zodat we de markt adequaat kunnen analyseren, startups in beeld kunnen brengen en tot solide bedrijfsplannen komen.
- Communicatiemateriaal ontwikkelen.
- Met betrokken partijen een platform Koop Lokaal marktplaats opzetten, omdat we weten dat de wil om meer lokaal in te kopen er wel is maar de kennis hoe dat te doen ontbreekt.
- We onderzoeken de mogelijkheid en voorwaarden voor een overkoepelende coöperatie die kleinere partijen en initiatieven in staat stelt om mee te dingen op grotere contracten van de ankerorganisaties. Deze coöperatie kan ook fungeren als een gezamenlijk backoffice voor nieuw gelanceerde democratische en inclusieve ondernemingen en helpen bij het werven van personeel.

Wonen en leefomgeving

Wonen en leefomgeving

Een fijne plek hebben om te wonen en (samen) te leven

Ik denk dat iedereen alleen maar probeert om thuis te komen, zei de mol

– Charlie Mackesy, *De jongen, de mol, de vos en het paard*

In het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West' hebben we afgesproken dat bewoners er trots op moeten kunnen zijn dat zij in Nieuw-West wonen en kunnen blijven wonen. Ze hebben goede woningen: goed onderhouden, betaalbaar en duurzaam. Er zijn ook meer soorten woningen die passen bij hun inkomen, levensfase en behoeften. Bewoners leven in een gezonde leefomgeving. De openbare ruimte is groen, met genoeg plekken om te spelen, te leren en elkaar te ontmoeten. Er zijn veilige en bereikbare routes om te lopen en te fietsen. En er is genoeg en betaalbaar openbaar en deelvervoer. Hoe we dat gaan doen leggen we hieronder uit.

Opdracht – visie op lange termijn

Uit de waarden zoals beschreven in het convenant volgen de volgende opdrachten voor de lange termijn:

1. Iedereen een (t)huis.
2. Bewoners voelen zich thuis en verbonden in hun buurt.
3. Bewoners ervaren dat hun leefsituatie en perspectief verbeterd is. Ze voelen zich gezien en gehoord.
4. Bewoners kunnen zich duurzaam verplaatsen in Nieuw-West. Bereikbaarheid sociale netwerk, werk en voorzieningen is verbeterd en betaalbaarder.

THUIS

Iedereen een (t)huis.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Een woning is één van de basisbehoeftes, en biedt veiligheid en zekerheid. Zonder woning kun je je niet goed verder ontwikkelen en stel je belangrijke beslissingen uit. Een fijne woning is de plek waar je je prettig voelt en graag naar terugkeert. Daarom werken we de komende tijd aan de volgende opbrengsten:

1. We zorgen ervoor dat de kwaliteit van de woningen op orde is. Bewoners zijn tevreden over het binnenklimaat van de woning. Hun energieverbruik is laag en vocht- en schimmelproblemen zijn een hoge uitzondering.
2. Mensen wonen in passende woningen. Het toekomstige woningbouwprogramma, het aantal en het soort woningen in Nieuw-West sluiten aan bij wat huidige en toekomstige bewoners nodig hebben.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Extra inzet op verduurzamen, vernieuwen en bouw van woningen

De komende 4 jaar worden veel woningen verduurzaamd, gerenoveerd en gebouwd.

- De corporaties vernieuwen de komende 4 jaar 7.760 woningen (waarvan minstens 600 koop) in Nieuw-West. 2.350 woningen worden gerenoveerd, 4.790 woningen worden gesloopt en herbouwd en er komen circa 4250 nieuwe sociale huurwoningen bij. Daarnaast zijn er ook andere beleggers/projectontwikkelaars actief in de vernieuwing in Nieuw-West. En wonen er mensen met een eigen koopwoning en de wens om deze te vernieuwen/verduurzamen.⁶
- Een deel van de bewoners in Nieuw-West heeft niet de middelen, kennis en kunde om hun woningen duurzamer te maken. We ondersteunen deze bewoners met financiële middelen, kennis en kunde, ook bij het proces om de woningen te verduurzamen. Hiervoor hebben we al geld gereserveerd en zetten we voor particuliere woningeigenaren onder meer geld uit het Volkshuisvestingsfonds in. Dat is bedoeld om de woningen te verduurzamen en om

⁶ Zie projecten kaarten in bijlage 4

werkgelegenheid te scheppen voor bewoners. We leren van de jarenlange ervaringen die de gemeente heeft in het begeleiden van de verduurzaming van VvE's.

- De verduurzaming, vernieuwing en bouw zijn lange en soms trage processen. We onderzoeken of en zo ja hoe we kunnen versnellen.

Bewoners en informele netwerken betrekken bij renovatie, duurzaamheids-aanpassingen en nieuwbouw

Wanneer woningen gerenoveerd, duurzamer gemaakt of nieuw gebouwd worden, betrekken we bewoners en informele netwerken daar op tijd en actief bij.

'Bewoners willen zeggenschap over openbare ruimte en met alle punten in de wijk meepraten.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

Bewoners hebben soms het idee dat ze nauwelijks invloed hebben op veranderplannen. Ze krijgen vaak een voorstel voorgelegd waar ze ja of nee op kunnen zeggen. En in de gebruikelijke manieren om bewoners te betrekken, komt vaak alleen een kleine groep aan het woord. Bijvoorbeeld een bewonerscommissie die voor renovatie is, terwijl een grotere groep bewoners juist sloop-nieuwbouw wil. Dit moet anders. Corporaties, gemeente en (vertegenwoordigers van) bewoners gaan het volgende doen:

- Als er een nieuw plan voor een buurt wordt gemaakt, maken gemeente, corporaties en bewoners vooraf afspraken. Over wat ze van elkaar verwachten en waar ze elkaar op kunnen aanspreken. De plannen kunnen bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling zijn, verbeteren van vastgoed of sloop-nieuwbouw. Bewoners hebben samen met gemeente en corporaties een succesvolle werkwijze ontwikkeld in de Wildemanbuurt en Maassluiszone. Dit is een voorbeeld waarvan we kunnen leren en dat we kunnen opschalen. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar:
 - We kijken op een brede manier naar alle verschillende belangen en doen dat op het juiste moment. Bijvoorbeeld buurtwaarde: hoe waardevol is het plan voor de toekomst en hoe past het in de wijk en het stadsdeel?
 - Het plan moet duidelijk zijn en kansen bieden aan de bewoners die in de buurt wonen en er willen blijven wonen.
 - De financiën en de uitgangspunten voor het programma zijn duidelijk. Bijvoorbeeld: hoeveel wordt er gebouwd, waar precies en wordt er voor bijzondere groepen, zoals ouderen, gebouwd?
- Bewoners zijn breed vertegenwoordigd.
 - Bewoners zijn partners. Ze hebben recht op ondersteuning, en hiervoor stellen we middelen beschikbaar.
 - Voor ieder traject zoeken we uit of er nog oud zeer is. Als dat zo is, dan willen we daar eerst over praten om het vertrouwen te herstellen en verder samen te werken.
- We leren van de successen uit andere wijken. Om die lessen aan te passen voor Nieuw-West, doen actieonderzoekers mee. Dat doen ze met inclusieve monitoring: bewoners verzamelen zelf informatie en leggen die uit (zie onderdeel *Fundamenteel leren*). Met die informatie sturen we steeds bij.

Iedereen die wil terugkeren naar een passende woning in de buurt kan terug keren.

In buurten die vernieuwd worden, willen we dat bewoners die er willen blijven wonen, er kunnen blijven wonen.

Door hun sociale netwerk zijn bewoners gehecht aan hun buurt. Veel bewoners willen graag terugkeren naar hun vernieuwde buurt en dat lukt niet altijd. We faciliteren bewoners om terug te keren naar een passende woning in de buurt. En mensen die naar hun wijk willen terugkomen, verhuizen bij voorkeur maar één keer.

- Waar mogelijk starten we met het bouwen van nieuwe woningen voordat de sloop van bestaande bouw plaatst vindt, zodat bewoners vanuit hun huidige woning naar de nieuwbouw kunnen en niet de wijk uit hoeven.
- We willen ervoor zorgen dat gezinnen of gezinsleden kunnen doorstromen naar een passende woning (zie actielijn verbeterde doorstroom naar passende woningen).
- Voor meer grote nieuwbouwwoningen moeten financiële hindernissen genomen worden. Grotere woningen (bestaand of nieuwbouw) willen we aan grotere gezinnen aanbieden. Bijvoorbeeld door nieuwe vormen van (voorwaardelijke) gezinscontracten.
- We willen huidige bewoners een vernieuwde woning bieden en nieuwe bewoners aantrekken. Daarvoor willen we dat er meer huizen worden gebouwd op plekken waar dat volgens de plannen kan. Dat betekent onder andere dat er na sloop vaak meer woningen worden terug gebouwd.
- We werken als corporaties en gemeente samen en nemen de hindernissen zoveel mogelijk weg.
- We organiseren gesprekstafels met bewoners. Samen bespreken we wat passend wonen is, en hoe dat er in de praktijk uit ziet voor iedereen, en wat dit vraagt van de bestaande woningvoorraad en nieuwbouwprojecten.

Gerichte vocht- en schimmelaanpak

Met gerichte acties zorgen we voor minder vocht en schimmel.

'Wijs nieuwe woningen toe aan bewoners NW. Veel bewoners, hebben schimmelige/vochtige woningen en slapen in de woonkamer.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

- Corporaties, gemeente Amsterdam, GGD en !WOON pakken gezamenlijk vocht en schimmel in woningen aan. Wanneer bewoners vocht en schimmel in hun woning melden bij de corporaties en gemeente, volgt een goede doorverwijzing en een snelle opvolging. Het gezamenlijk streven wordt om na een melding indien nodig binnen twee weken een vakman te sturen voor inspectie van de woning, de installaties en het bewonersgedrag. Bewoners krijgen goede en éénduidige voorlichting, een huisbezoek en de oorzaak wordt verholpen. Relatief eenvoudige bouwkundige en/of installatietechnische oorzaken worden door de corporatie direct opgelost of er wordt een plan gemaakt. Met als doel dat woningen (bouw)technisch op orde zijn. Daarnaast zijn er oorzaken die niet eenvoudig te verhelpen zijn, de corporaties bespreken met de huurder de mogelijkheden en bieden hulp bij het beheersbaar houden. Er wordt samen opgetrokken met de nieuwe energiebespaarservice die langs de deuren gaat. Bewoners kunnen ook via deze service een melding doen van vocht- en schimmeloverlast.
- In aanvulling op deze aanpak bij zelf gemelde klachten starten we in Nieuw-West een proactieve aanpak. Dat doen we in de vorm van een proef in samenspraak met de corporaties nog te selecteren complexen waar relatief veel klachten over vocht en schimmel zijn. In de proef gaan mensen uit Nieuw-West aan het werk, mensen die het vertrouwen hebben van de bewoners. Zij krijgen een degelijke training en gaan op huisbezoek in de complexen. Ze voeren een quickscan uit in de woning, stellen een rapportage op en geven uitleg aan de bewoners over het binnenklimaat en wat zij hieraan ook zelf kunnen bijdragen. Daar waar nodig krijgen de bewoners een eenvoudige CO₂-meter (al dan niet in bruikleen), die direct inzicht geeft in de kwaliteit van het binnenklimaat.

Verbeterde doorstroom naar passende woningen

Meer mensen kunnen doorstromen naar een andere woning die beter bij hun huishoudenssamenstelling en levensfase past (doorlopende leeflijn).

- We starten met actieonderzoek in één of twee buurten die niet vernieuwd worden. We kiezen buurten met relatief veel ouderen die ruim wonen. We richten ons daarbij op het vrijspelen van

woningen van ruim wonende ouderen, omdat zij de start vormen van de verhuisketen en de woningen die zij achterlaten weer vrijkomen voor gezinnen.

- We brengen de regels en belemmeringen in kaart die bewoners tegenhouden om te verhuizen. Op de relevante tafel worden maatregelen genomen om de belemmeringen weg te nemen.

Passende woning voor jongeren

We geven prioriteit aan het zorgen voor passende woningen voor jongeren. Hierbij ligt de focus op jongeren wiens perspectief onder druk staat als gevolg van hun woonsituatie

'Kinderen geboren in Nieuw-West krijgen geen kans om door te stromen naar een woning in hun eigen wijk. Zij moeten voorrang krijgen.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023
- In Nieuw-West is een grote groep jongeren/jongvolwassenen die noodgedwongen nog thuis woont. Dit heeft voor een deel van deze jongeren gevolgen voor hun ontwikkeling. Het kan ook een druk leggen op de rest van het gezin. Perspectief bieden aan deze thuiswonende jongeren/jongvolwassenen door verhuizen naar een eigen woning mogelijk te maken, daar waar mogelijk in combinatie met onderwijs en/of werk, heeft een hoge prioriteit. Hiermee helpen we de jongeren/jongvolwassenen, maar maken we ook druk op grote gezinnen in te kleine woningen kleiner (zie ook het hoofdstuk Kansen voor de Jeugd).
- We ontwikkelen samen met jongeren een manier waarop hun zoektocht naar een woning kan worden verbeterd. Waar nodig gaan we hen beter voorlichten, begeleiden en ondersteunen.

BUURT

Bewoners voelen zich thuis en verbonden met hun buurt.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Sterke gemeenschappen zorgen voor solidariteit. Mensen zijn er gezonder, er is minder criminaliteit en de (buurt)economie bloeit. Een buurt is vitaal en leefbaar wanneer bewoners zich er thuis voelen, er zichzelf kunnen zijn en uitgenodigd worden om mee te doen. De buurt is divers en biedt meer dan alleen woningen. Groei je in zo'n fijne en stabiele omgeving op, dan heb je meer kansen om het leven te leiden dat je graag wil leiden. Daarom werken we de komende tijd aan de volgende opbrengsten:

1. Buurten hebben diverse voorzieningen en er wonen bewoners met een diverse achtergrond.
2. Buurten bevatten voldoende plekken voor informele ontmoetingen, bewegen en een gezonde buitenruimte.
3. Bewoners ervaren hun buurt als een fijne plek om te zijn
4. De leefbaarheid in buurten tijdens verbouwing en renovatie is op orde

'De inrichting van de openbare ruimte en hoe woningen zijn gebouwd bevordert de eenzaamheid in mijn buurt. Je moet je eigen problemen oplossen. Je bent minder verbonden met je buurt en buurtbewoners. Je voelt minder verbinding. Je bent helemaal vreemd in je buurt.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Passende maatschappelijke voorzieningen, winkels en bedrijfsruimtes in de buurt

Maatschappelijke voorzieningen, winkels en bedrijfsruimtes worden afgestemd op de behoefte van de buurt, de bewoners en de (lokale) ondernemers. De diverse voorzieningen dragen bij aan een leefbare buurt. Ondernemers en bewoners kunnen er hun talenten ontplooien en hun potentie benutten. Er zijn ruimtes voor bewoners om elkaar binnen te ontmoeten. Een goed voorbeeld van waar dit al gebeurt is de Lodewijk van Deyselstraat met de Zaken van Smaak.

- De behoefte van de buurt en het aanbod van voorzieningen, zoals maatschappelijke (jeugd-)voorzieningen, ontmoetingsruimtes, bedrijfsruimtes, winkels en horeca, worden op elkaar afgestemd. We werken toe naar:

- een matching van de beschikbare ruimtes met ondernemers op basis van wat de buurt op dat moment nodig heeft (onder andere ondernemers die de buurt sociaal kunnen en willen verbeteren);
- het betaalbaar kunnen houden van de bedrijfsruimtes voor deze ondernemers;
- een andere wijze van organiseren zodat een plek op meerdere manieren en door meerdere wijkpartners gebruikt kan worden;
- een deugdelijke exploitatie en programmering van multifunctionele ontmoetingsruimtes.

'Ik ben blij met de buurt (Slotermeer-West. Er zijn veel activiteiten waar ik tegen een kleine vergoeding terecht kan. Bijvoorbeeld de Zaak van smaak en de Buurtkeuken.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

Ontmoetingsplekken voor bewoners

We organiseren voldoende plekken (in de openbare ruimte) die bewoners als een huiskamer ervaren. Plekken die bewoners samenbrengen en waar ze elkaar kunnen ontmoeten.

- Bewoners hebben grote behoeften aan ontmoetingsplekken, in het groen, zoals parken of binnentuinen, en op straten en pleinen. Dat moeten passende plekken zijn die aansluiten bij de behoeften van verschillende doelgroepen. We willen het beheer/onderhoud en het duurzame gebruik van die plekken door bewoners beter organiseren, en daar waar nodig, ondersteunen. Bijvoorbeeld doordat bewoners, corporaties, gemeente en informele partijen beter met elkaar samenwerken.
- In Nieuw-West zijn er verschillende plekken die mensen samenbrengen, zoals Plein 40-45, het Lambertus Zijlplein en de Confucius speeltuin. We versterken onze pleinenaanpak.
- We zoeken (financiële) middelen om samen met bewoners deze plekken te verbeteren, sociale activiteiten te organiseren en te onderzoeken of een buurtbeheerbedrijf kan worden opgezet om eigenaarschap te stimuleren.

Krachten bundelen: aantrekkelijk, schoon, heel en veilig

Krachten worden gebundeld om te zorgen dat iedereen in Nieuw-West haar of zijn buurt als aantrekkelijk, schoon, heel en veilig ervaart en hieraan bijdraagt.

- We zorgen ervoor bewoners en ondernemers zich kunnen verenigen rondom aantrekkelijk, schoon, heel en veilig. We stimuleren en ondersteunen initiatieven van onderop, zoals het Vuilnisoproer. Bijvoorbeeld door te helpen een buurtbeheerbedrijf op te zetten. Daarin kunnen buurtbewoners die dat willen, het groen in de wijk onderhouden. Dat gaat om gemeentelijk groen en corporatiegroen. Met zo'n buurtbedrijf maken we bewoners meer eigenaar van hun wijk.
- In buurten die dat nodig hebben, willen we ervoor zorgen dat die aantrekkelijker en schoner worden en blijven. Dat willen we zo veel mogelijk doen met bewoners én ondernemers uit Nieuw-West. We willen hun ervaring, kennis, behoefte gebruiken.
- We starten een nieuw verhaal, nieuw samenspel en resultaat op straat. Daarvoor werken we met een actiegerichte en lerende aanpak.

Extra inzet op interim beheer in de buurt

Door sloop-nieuwbouw en renovatie gaan veel buurten de komende jaren op de schop. Om de leefbaarheid tijdens de verbouwing voldoende op peil te houden, zetten we extra in op interim-beheer.

- Huishoudelijk afval en grofvuil wordt extra opgehaald, bijvoorbeeld door grofvuilcontainers bij verhuizingen.
- Straten blijven heel en schoon. Met bijvoorbeeld een vliegende-keepsteam voor extra schoonmaakrondes.
- (Leegstaande) gebouwen, terreinen en bouwplaatsen worden beheerd.

- We zorgen voor het goed houden van leefbaarheid, sociale veiligheid en sociale samenhang. Bijvoorbeeld door extra verlichting, tijdelijke kunst, tijdelijke inrichting van braakliggende terreinen met moestuinen of speeltuinen, evenementen in de buurt. We doen dit in samenwerking met Pantar, Chermico en de buurt.
- We zetten in op communicatie en gedragsmaatregelen.

Meer draagkracht, diversiteit en minder kwetsbaarheid

In een aantal buurten staat de leefbaarheid sterk onder druk. Voor een deel omdat veel bewoners in een kwetsbare positie zitten.

- In een aantal buurten in Nieuw-West staat de leefbaarheid sterk onder druk. Het gaat vaak om buurten met een concentratie van huishoudens in een kwetsbare situatie die afhankelijk zijn van aanvullende zorg of ondersteuning. Om de weerbaarheid van deze buurten te verhogen en daarmee de samenredzaamheid, zijn we hier terughoudend met de instroom van minder weerbare huishoudens (ongelijk investeren, ongelijk ontzien). Corporaties in deze buurten stemmen de instroom van bewoners af met de gemeente, maatschappelijke partners en zorgpartijen. We leren daarbij van en versterken goede voorbeelden in de buurt, zoals Riekerhaven en Buurtbalans, en in andere delen van Nederland.
- Samen met bewoners, (in)formele netwerken en professionals zoeken we uit hoe we de kracht van buurten versterken, zowel fysiek als sociaal. Een inspirerend voorbeeld hiervan is de 'Iemand erbij aanpak' van Kringwijs. We starten in wijken waar de leefbaarheid door een opeenstapeling van sociale problematiek onder druk staat en we hier met wijkpartners een antwoord op kunnen bieden, bijvoorbeeld de Delflandpleinbuurt. Daar willen we vooral aandacht geven aan samenredzaamheid, de kracht van bewoners, goede woningen en voorzieningen, ondersteuning en laagdrempelige ontmoeting tussen bewoners. We zorgen ervoor dat bewoners in oud- en nieuwbouw in dezelfde buurt met elkaar in contact komen. We werken meer en sterker samen met zorgpartijen. Zo kunnen we met een kleiner team van vaste gezichten in de wijk betere zorg leveren. Iedereen kan makkelijk zorg en ondersteuning krijgen. Nieuwe bewoners worden wegwijs gemaakt in de buurt. We hebben actief aandacht voor hoe we de gebouwde en sociale omgeving voor preventie kunnen inzetten. Goede zorg begint bij een gezonde levensstijl in een gezonde leefomgeving. Samen met het domein Veiligheid kijken we naar de overlast en criminaliteit in en rondom de wooncomplexen. We kijken hoe we daar per geval op kunnen reageren.
- We zoeken ook manieren om bewoners met lage middeninkomens en mensen met essentiële beroepen een woning te bieden. Zij kunnen een rolmodel zijn voor andere bewoners.

'Het is belangrijk dat er een mengelmoeis is van nationaliteiten in een wijk. En: Het zou goed zijn als jongeren van verschillende nationaliteiten bij elkaar wonen.'

- Bewoners tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

LEEFSITUATIE EN PERSPECTIEF

Bewoners ervaren dat hun leefsituatie en perspectief verbeterd is. Ze voelen zich gezien en gehoord.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Een fijne woning in een fijne leefomgeving is een belangrijke basisvoorwaarde. Daarvoor is het niet genoeg om alleen maar in woningen en leefomgeving te investeren. Vroeger hadden bewoners direct contact met corporaties en gemeente. Huismeesters, speeltuinwerkers en wijkagenten waren bekende gezichten in de wijk. De afgelopen jaren vertrokken professionals steeds meer uit de buurt. Instanties kwamen steeds verder weg van de bewoners te staan, veel dienstverlening werd digitaal of telefonisch. Bewoners kregen steeds minder vertrouwen in instanties. Tegelijk stapelen problemen zich steeds meer op. Dat willen we veranderen en daarom werken we de komende tijd aan de volgende opbrengsten:

1. We versterken de integrale samenwerking in buurten waar al wordt samengewerkt (bijvoorbeeld met gemeente, corporaties, Opbouwwerk, Cascoland en WPI). Ook versterken we de samenwerking tussen fysieke en sociale ingrepen waar nodig of gewenst. We richten ons op onderstaande buurten waar grote vernieuwingsingrepen zijn gepland:
 - o Dichtersbuurt
 - o Lodewijk van Deysselbuurt
 - o Couperusbuurt
 - o Wildemanbuurt
 - o Geuzenveld-Zuid (Wegener Sleeswijk)
2. De integrale samenwerking zorgt ervoor dat mensen weer gezichten hebben bij de instanties en dat de lijnen kort zijn. Zo kunnen we kleine problemen snel signaleren en oplossen, én grote problemen zien en samen aanpakken. Hierdoor kunnen bewoners zelf meer bijdragen aan hun leefomgeving.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Op één plek in de buurt aanwezig

We zijn samen op één plek in de buurt laagdrempelig aanwezig.

- We bouwen voort op lessen die we in verschillende buurten hebben opgedaan. Vanuit die ervaringen⁷ zorgen we ervoor dat er de samenwerkingen worden versterkt en uitgebreid met onder andere corporaties, buurtteam, WPI, participatiemakelaar, opbouwwerk, maatschappelijk werk, zorgpartijen en vrijwilligers die goed en doelgericht met elkaar samenwerken.
- Door die samenwerking krijgt een wijk betrokken professionals en bewoners. En een wijk waarin bewoners het gevoel hebben gezien en gehoord te worden. Hiervoor zijn extra mensen van de gemeente en corporaties nodig, en is er extra, gezamenlijk, budget nodig voor opbouwwerk, activiteiten en evenementen en het ondersteunen van bewonersinitiatieven.

Actief bewoners benaderen

We stappen actief op bewoners af in wisselende teams van alliantiepartners

We stappen actief op bewoners af die niet op ons afstappen, in steeds wisselende teams van alliantiepartners. Bijvoorbeeld door 'koffie met mandaat'. We praten over uiteenlopende onderwerpen, zoals woonwensen, buurtinitiatieven, schulden en vocht en schimmel. We zijn te vinden op buurtpleinen, schoolpleinen, markten, in parken, winkelcentra en moskeeën en kerken.

Actief bereiken van onbereikbare huishoudens

We zetten actief in op het bereiken van die huishoudens die we nu niet bereiken.

Sommige huishoudens lopen vast op meerdere leefgebieden en wantrouwen officiële instanties.

Vaak zijn dit juist de huishoudens die extra ondersteuning nodig hebben.

- We gaan samen met de informele zorgpartijen actief bij huishoudens langs waarvan we denken dat ze een hulpvraag hebben. Hierbij gebruiken we onder andere de kennis vanuit de aanpak 'Van overleven naar leven'. De ondersteuners kunnen daadwerkelijk dingen verbeteren.
- We leren van contacten met huurders. We leren van signalen die corporaties krijgen van hun huurders en via huurdersorganisaties. Zo weten we beter in welke complexen er problemen zijn

⁷ We leren van de ervaringen in de Dichtersbuurt en Lodewijk van Deysselbuurt. Daar werken respectievelijk Eigen Haard en Rochdale en wijkpartners samen vanuit één plek. De kracht is dat stadsdeel en corporaties zich er voor meerdere jaren aan verbinden. Er zijn extra mensen en er is extra budget om programma's op te zetten en activiteiten en evenementen te organiseren. Die intensieve samenwerking is goed voor de buurt, er is meer contact met bewoners en betere hulp aan kwetsbare bewoners. Ook professionals hebben er baat bij: door in één team samen te werken en aandacht te hebben voor één buurt, hebben ze meer tijd en ruimte om een band met de bewoners te krijgen en samen iets op te bouwen. Ook niet direct betrokken professionals voelen zich meer verbonden met de buurt. Alle betrokkenen zeggen dat het prettig is om, naast alle problemen, juist naar kansen en kracht in een wijk te kijken. Zo zoeken de Zorgbrigade en Werkbrigade van WPI uit hoe zij kunnen samenwerken. Dan kunnen buurtbewoners zonder werk hulp krijgen om een stage of baan te vinden in de zorg of bij het onderhoud van groen en de openbare ruimte.

en wisselen we uit wat wel en niet werkt rondom prettig samenleven. Vanuit de integrale wijkteams kunnen we specifieke problemen oplossen.

- Communicatie is belangrijk. Daarom gaan wij wijkbeheerders en technische mensen trainen om goed contact te onderhouden met groeiende groep huishoudens in een kwetsbare situatie.

MOBILITEIT

Bewoners kunnen zich duurzaam verplaatsen in Nieuw-West. Bereikbaarheid sociale netwerk, werk en voorzieningen is verbeterd en betaalbaarder.

Opbrengsten op middellange termijn – wat is er nodig?

Mobiliteit is belangrijk om je bestaanszekerheid te vergroten. Om je werk, familie, vrienden, vrijetijdsvoorzieningen te kunnen bereiken moet je je kunnen verplaatsen in het stadsdeel, door de hele stad en daarbuiten. Daarom willen we ervoor zorgen dat bewoners zich duurzaam kunnen verplaatsen in Nieuw-West. We werken de komende tijd aan de volgende opbrengsten:

1. We hebben inzichtelijk met welke maatregelen we sociale netwerken, werk en voorzieningen beter bereikbaar en betaalbaar maken.
2. Implementatie van (aantal) inzichten uit het onderzoek.⁸

'Het openbaar vervoer is heel slecht geregeld in Nieuw-West. De bushalte in mijn buurt is weggehaald. Ik vind het lastig dat mijn jonge kinderen met een baan in Geuzenveld/ Slotermeer hierdoor op fiets naar hun werk moeten, terwijl het onveilig is op straat.'

- Bewoner tijdens bewonersberaad op 4 oktober 2023

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Door gesprekken met verschillende partijen en mensen denken we dat bewoners in Nieuw-West hun sociale netwerken, werk en voorzieningen moeilijk kunnen bereiken. Dit heeft te maken met parkeer- en vervoerskosten, ontoereikend openbaar vervoer en onveilige verkeerssituaties.

Onderzoek verbeteren bereikbaarheid en betaalbaarheid

We onderzoeken en stellen een plan van aanpak op over wat bewoners nodig hebben en wat we daaraan kunnen doen. We hebben daarbij speciale aandacht voor de (elektrische) fiets als kans voor meer en betere mobiliteit.

Inzet maatregelen ter verbetering

Met de uitkomsten van dat onderzoek willen we sociale netwerken, werk en voorzieningen beter bereikbaar maken. Hierbij denken we aan (zie ook Mobiliteitsplan Nieuw-West met o.a. aandacht voor onveilige verkeerssituaties):

- Beter openbaar vervoer door:
 - de metroring te sluiten en de Noord-Zuidlijn door te trekken;
 - meer buslijnen en meer busritten, vooral directe verbindingen met Osdorpplein;
 - een pilot op het snijvlak van OV, doelgroepenvervoer en flexvervoer;
 - alternatieven voor vervoer in Nieuw-West te ondersteunen;
 - verbeteren van de verbindingen naar werkgebieden, onder andere Sloterdijk.
- Samen met het Rijk te investeren in extra veilige en aantrekkelijke fietsroutes in en naar Nieuw-West door:
 - Noord-Zuid fietsverbindingen tussen Sloterdijk en Schinkelkwartier te verbeteren (Sloterdijk-Schinkelkwartier);
 - de plusnetfietsroutes Robert Fruinlaan, Postjesweg, Pieter Calandlaan, Plesmanlaan en Vlaardingenlaan geschikt te maken voor meer fietsers;
 - meer fietsparkeerplekken op de metrostations en haltes tramlijnen 1, 2, 13 en 17 en haltes HOV-Westtangent;

⁸ De uitvoerbaarheid van deze maatregelen is afhankelijk van een financiële bijdrage vanuit het Rijk. Het betreft hier majeure investeringen, waarvoor separaat aanvraag en besluitvorming zal moeten plaatsvinden

- de fietsroute Riekerweg-Oeverlanden te verbeteren.
- Deelmobiliteit beschikbaar en toegankelijk te maken.

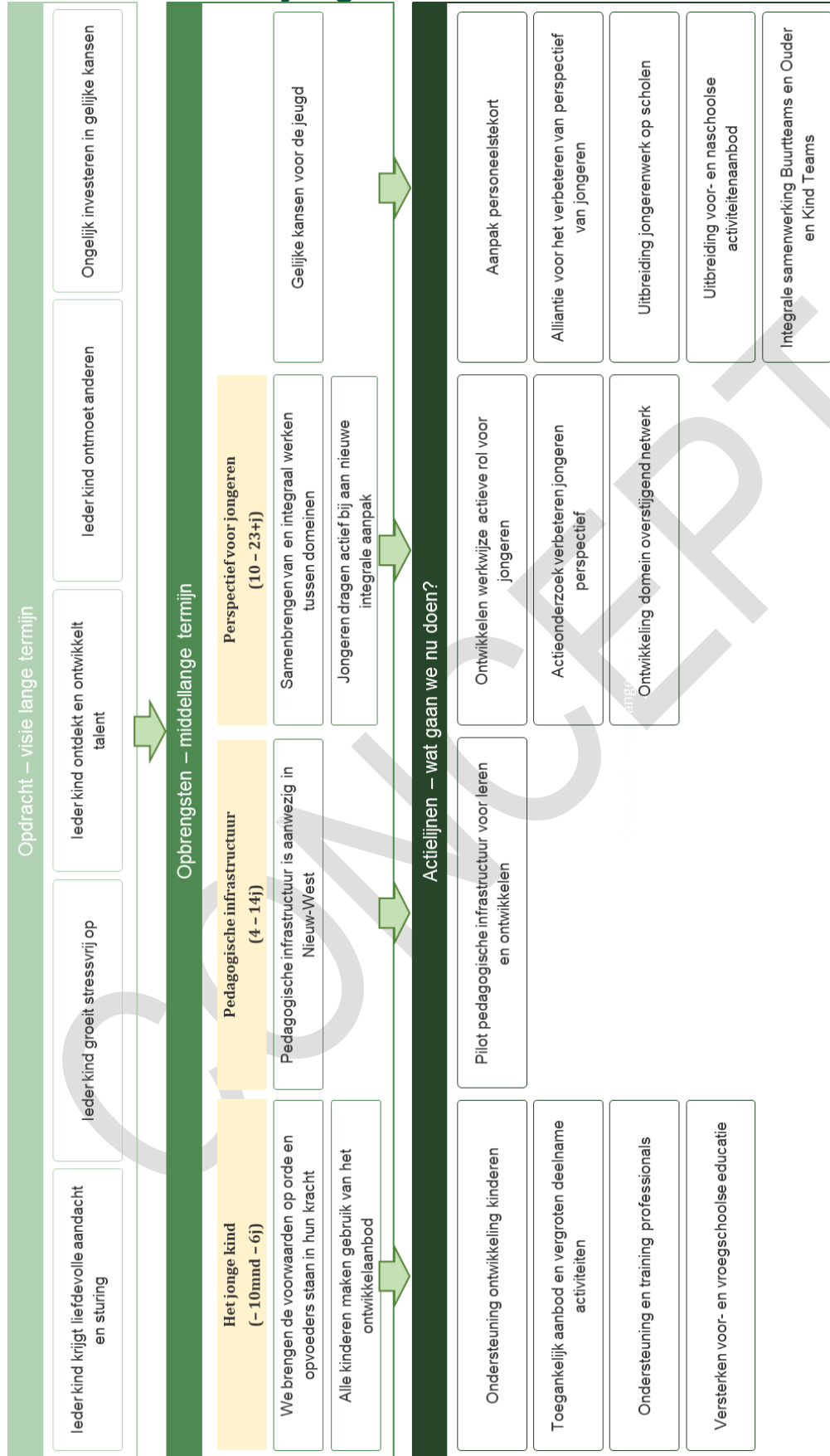
Ontwikkelen banen aanpak OV

We maken het voor bewoners aantrekkelijk om in het OV te werken en een bus, tram of metro te gaan besturen.

CONCEPT

Kansen voor de jeugd

Kansen voor de jeugd

Optimale ontwikkeling en hoopvol perspectief voor elk kind

Opvoeding is een kwestie van liefde, geduld en wijsheid. En de laatste twee groeien waar de eerste heerst – Jan Ligthart, onderwijsvernieuwer, 1859-1916

In het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West' hebben wij afgesproken dat we ervoor zorgen dat kinderen en jongeren in Nieuw-West zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daarbij hoort dat zij opgroeien in liefdevolle aandacht en geborgenheid. Dat zij worden geboren in een veilige omgeving, waar zij een goede en gezonde start maken. Hun talent is leidend en zij worden niet onevenredig gehinderd door factoren buiten hun macht. Hoe we hieraan werken, beschrijven we hieronder. Nieuw-West verbetert pas écht, blijvend en in rap tempo als de jeugd zich goed kan ontwikkelen. Kinderen en jongeren hebben recht op bestaanszekerheid, een fijn huis en een veilige leefomgeving om in op te groeien. Ook hebben ze recht op liefdevolle aandacht en sturing van ouders en anderen. Om daarvoor te zorgen zijn de inspanningen van alle domeinen nodig. De toegevoegde waarde van *Kansen voor de Jeugd* zit op twee vlakken:

1. Wat kunnen we verbeteren aan het perspectief van kinderen?
2. Wat kunnen we doen om de voorwaarden goed te krijgen?

Opdracht – visie op lange termijn

Ieder kind krijgt liefdevolle aandacht en sturing

In elke jeugd zijn liefdevolle relaties onmisbaar. Ze horen bij de basis van iemands ontwikkeling: het gevoel erbij te horen, steeds zelfstandiger worden en om te kunnen leren. Daarvoor is het nodig kinderen sturing te geven en aan te moedigen. Sturing gaat om duidelijke grenzen. Zo kan een kind zichzelf en de wereld in veiligheid ontdekken. Door aanmoediging leren we kinderen te zien wat ze zelf nog niet zien. Opvoeders willen niets liever, maar lopen tegen hindernissen en problemen op. We werken eraan dat ouders en elk ander mens dat het kind in het dagelijks leven ontmoet, kan bijdragen aan die aandacht, sturing en aanmoediging.

Ieder kind een goede nachtrust – Abdelhamid Idrissi, oprichter Studiezalen, Professor of Practice HvA

Ieder kind groeit stressvrij op

Tegenslag helpt je groeien. Daardoor leer je je grenzen kennen, hulp vragen, leer je door te zetten en te relativieren. Maar te veel tegenslag en chronische stress, ook bij de ouders thuis, slaat over op het kind. Dat heeft grote gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen. We moeten de stress (leren) zien, begrijpen en weten hoe we het kunnen aanpakken. En – nog liever – hoe we die stress voorkomen. Dat begint in de omgeving waarin het kind opgroeit. We werken aan een stressvrije omgeving, want dat is een belangrijke voorwaarde om te groeien en te ontwikkelen.

Ieder kind ontdekt en ontwikkelt talent

Op school, op straat, thuis, bij anderen: kinderen ontwikkelen zich 24 uur per dag, 7 dagen per week. Ontwikkelen doe je het best als je je betrokken en gemotiveerd voelt en als je plezier hebt in leren. Elk kind moet haar of zijn eigen talenten ontdekken en ontwikkelen. Dat helpt om zelfvertrouwen en een identiteit te krijgen, en perspectief te ervaren. Kinderen hebben een goede omgeving nodig waarin zij gezien en geholpen worden om hun talenten te ontwikkelen. En dan moet het geen rol spelen of beide ouders werken, genoeg geld hebben of de weg weten. En ook niet waar je woont of wie je toevallig tegenkomt. Kinderen dragen eindeloos veel mogelijkheden in zich, wij zorgen voor de voorwaarden.

Ieder kind ontmoet anderen

We willen het toeval afdwingen, dat ieder kind iemand kan ontmoeten die iets opschudt, kantelt, het talent ziet, de juiste snaar raakt en net dát doet om het kind verder te helpen. Voor ieder kind kan dat iemand anders zijn. Daarom zijn de kwaliteit, hoeveelheid én diversiteit van ontmoetingen belangrijk. Tussen kinderen zelf, en met volwassenen. Zo ontwikkelen zij hun identiteit, leren met en van elkaar en leren elkaar begrijpen. En het werkt ook andersom. Wanneer kinderen – wat hun achtergrond ook is – van jongs af aan met elkaar kennismaken, ontwikkelen zij een maatschappij die veel beter kan omgaan met verschillen.

It takes all children to raise the village

Opbrengsten & Actielijnen

Wat kinderen en jongeren nodig hebben, verschilt enorm per leeftijdsfase. We kiezen ervoor om te werken vanuit drie leeftijdsfasen. De grenzen daarvan zijn niet scherp. Ze overlappen en wat we leren binnen de ene fase, is bruikbaar in de andere.

Het jonge kind (-10 maanden-6 jaar)

Opbrengsten op middellange termijn - wat is er nodig?

De eerste levensjaren zijn enorm belangrijk voor de rest van het leven. Voor ieder kind brengen we daarom de basisbehoeften op orde: gezonde voeding, een fijn en veilig thuis, voldoende inkomen en bestaanszekerheid van ouders. We zorgen ervoor dat mensen dicht bij het gezin, de informele partijen en de professionals goed samenwerken – met elkaar en vooral met het gezin zelf. Met aandacht voor wat het gezin nodig heeft, zodat het gezin zelf het kind (weer) kan geven wat het nodig heeft. We helpen elkaar met oplossingen: wat de een niet kan, kan de ander. We geven niet op tot het geregeld is en kijken over onze eigen grenzen heen.

1. We brengen de voorwaarden op orde en opvoeders staan in hun kracht
2. Alle kinderen maken gebruik van het ontwikkelaanbod

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

Rondom de Jacob Geelbuurt werken formele en informele partners in een experiment al enige tijd samen. Zij doen actieonderzoek naar hoe we gezinnen beter kunnen bereiken en hoe we acute problemen kunnen oplossen. Er vallen geen kwesties meer tussen wal en schip. Partijen werken samen aan oplossingen die er zonder het doorbraaknetwerk niet zouden zijn. Zo bereiken we gezinnen die we anders niet zagen en zo kunnen we hen beter ondersteunen. Wat we leren door deze nieuwe manieren van samenwerken, proberen we uit op meerdere plekken in Nieuw-West. Wat goed blijkt te werken, gebruiken we bij het veranderen van de werkwijzen die we gewend zijn.

Er is ondersteuning in de vroege jaren, met bijvoorbeeld speelgroepen en voorschoolse educatie. Het gebruikelijke aanbod bereikt nu niet alle kinderen en ouders. Het doorbraaknetwerk werkt aan beter bereik, maar ook aan ander aanbod dat beter past bij wat gezinnen nodig hebben.

En voor alle kinderen in Nieuw-West maken we het mogelijk om gebruik te maken van voorschoolse educatie. Vanaf jonge leeftijd moeten zij elkaar kunnen ontmoeten, wat hun achtergrond ook is. Dat betekent praktische veranderingen en andere kaders binnen de kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Daar werken betrokken organisaties aan via vier actielijnen, waarvoor de komende jaren substantieel middelen beschikbaar zijn.

Ondersteuning ontwikkeling kinderen

We zorgen voor aanbod waarmee we ouders ondersteunen bij de ontwikkeling van hun kinderen. Te denken valt aan het uitbreiden van bestaand aanbod als de spelinloop, speelgroep+, inzet van gezinsgerichte programma's, ouder- en vaderbetrokkenheidsactiviteiten. Maar ook het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen om ouders te bereiken en ondersteunen.

Toegankelijk aanbod en vergroten deelname activiteiten

- We zorgen voor toegankelijk aanbod voor het jonge kind en vergroten de deelname aan activiteiten als spelinloop, VVE en gezinsgerichte programma's.
- We ontwikkelen een aanpak voor een groep 'zwevende kinderen' die niet of onvoldoende in beeld zijn bij reguliere voorzieningen.

Ondersteuning en training professionals

- We ondersteunen professionals bij de ontwikkeling van vaardigheden als cultuur-sensitieve communicatie en de begeleiding van ouders
- We ontwikkelen trainingen en bieden begeleiding aan voor zowel professionals als potentiële talenten in Nieuw-West.

Versterken voor- en vroegschoolse educatie

- We versterken de voor- en vroegschoolse educatie (VVE), onder andere door inzet van extra, bijvoorbeeld gespecialiseerd en ondersteunend, personeel.
- We versterken pedagogisch medewerkers en leerkrachten om te kunnen voorzien in de toegenomen zwaarte van ondersteuningsbehoeften. Ook experimenteren we met kleinere voorschoolgroepen en de inzet van extra gespecialiseerd en ondersteunend personeel in zowel de voor- als de vroegschool, de groep 1 en 2 van de basisschool.

Pedagogische infrastructuur (4-14 jaar)

Opbrengsten op middellange termijn

We werken eraan dat alle kinderen de hele dag aanmoediging en hulp krijgen om zich te ontwikkelen. Op school én daarbuiten. De manieren waarop dingen nu geregeld zijn (het systeem) leiden tot grote verschillen tussen de kansen die kinderen krijgen. Daarom maken we een 'pedagogische infrastructuur'. Daarmee helpen we elk kind om mee te doen aan activiteiten en ontmoetingen. We willen dat die van goede kwaliteit zijn en aansluiten bij interesses, talenten en behoeften.

Scholen zijn de 'logische vindplaatsen' als het gaat om leren en ontwikkelen. Kinderen en ouders komen er elke dag. Het doel van de doorbraak is om vanuit het perspectief van de leerlingen de infrastructuur op en rondom scholen zo in te richten dat de ontwikkeling van kinderen de hele dag centraal staat. In Nieuw-West zijn goede voorbeelden van scholen die verschillende manieren ontwikkelen om een pedagogische infrastructuur te maken. Niet vanuit los aanbod, maar vanuit een samenhangende infrastructuur die gebaseerd is op de ontwikkelbehoefte en interesses van de leerling. Deze voorbeelden brengen we samen en we maken er een nieuwe, samenhangende werkwijze van.

We willen alle kinderen bereiken, ervoor zorgen dat zij elkaar ontmoeten en zich breed kunnen ontwikkelen. We kiezen ervoor om een samenwerking op te zetten met drie clusters van scholen in drie wijken die hier mee bezig zijn. We onderzoeken wat er nodig is om kennis uit te wisselen en goede voorbeelden van elkaar over te nemen. Tal van organisaties in Nieuw-West doen hieraan mee: zoals talentontwikkeling, huiswerkbegeleiding, mentoren, lifecoaching, jongerenwerk, maatschappelijk werk en maatschappelijke dienstverlening. Deze aanpak sluit aan bij wat we willen organiseren met de wijkallianties. Geregeld brengen wij al die organisaties bij elkaar om uit te wisselen, informatie te delen en met en van elkaar te leren. Daarom werken wij de komende jaren aan een pedagogische infrastructuur in Nieuw-West. Dat is onze opbrengst.

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

Pilot pedagogische infrastructuur voor leren en ontwikkelen

Samenbrengen van drie veelbelovende ontwikkelingen (zie hieronder schuingedrukt)

- Er is veel aanbod op en rond scholen, voor zowel kinderen als ouders. Daarmee wordt gewerkt aan het verbeteren van de situatie van gezinnen waarin kinderen opgroeien, aan de talentontwikkeling van kinderen en aan de samenwerking met de wijk.

- Door het aanbod beter te organiseren en coördineren, ontstaat een ontwikkelaanbod voor alle kinderen van twaalf uur per dag, van hoge kwaliteit. We bekijken wat er al op en rondom deze drie clusters van scholen is en onderzoeken hoe we dat beter in dienst van de ontwikkeling van kinderen kunnen organiseren. De drie concepten die we in ieder geval bij deze doorbraak betrekken zijn:
 - *Samen Leren in de Wijk* (Rond de Huizingaschool en Huibersschool in Slotervaart): scholen, ondernemers, ouders en kunst- en cultuurinstellingen in de wijk werken samen. Dat maakt de leefwereld van kinderen breder. Ooit was dit een manier om het tekort aan leraren op te lossen, nu is iedereen het erover eens dat dit initiatief heel belangrijk is. Kinderen leren buurtgenoten en plekken in de wijk kennen en andersom. Ondertussen ontdekken en ontwikkelen ze hun talenten. Ook de ouders raken betrokken bij wat hun kinderen leren én bij hun wijk.
 - *Familiescholen* (Rond basisschool Al Wafa in Slotermeer): hier krijgen kinderen ondersteuning in hun brede ontwikkeling. Er is meer tijd en aandacht voor hen en voor hun talenten. Gezinnen worden er geholpen om basisvoorwaarden op orde te krijgen. Alle organisaties die meedoen, werken nauw samen, stemmen af en wisselen uit.
 - *Naschoolse Ontwikkelomgeving* (Rond Johanneschool en De Globe in Osdorp): op vijf plekken in Amsterdam wordt gewerkt aan een plan waardoor alle kinderen twee keer per week drie uur extra tijd krijgen om activiteiten te doen met interesses of talenten die ze delen. Dit gebeurt onder andere in Osdorp. We onderzoeken wat er nodig is om te zorgen dat alle kinderen hieraan mee kunnen doen en welke regels over kwaliteit en toezicht hiervoor nodig zijn. Ook wordt gewerkt aan een app die kinderen, ouders en begeleiders helpt bij het organiseren van al deze activiteiten.

Perspectief voor jongeren (10-23+ jaar)

Opbrengsten op middellange termijn

Elk mens heeft het nodig om kansen te zien en te ervaren. Dat noemen we perspectief. Je kunt voor jezelf zorgen en voor je basisbehoeften, je kunt jezelf ontplooiën en zin geven aan je leven. Dit gebeurt doordat je ontdekt en leert wie je bent, met andere mensen leert omgaan en leert bij te dragen aan de samenleving. Perspectief hebben gaat ook over de toekomst, dat je kunt rekenen op werk, een woning en een volwaardige plek in de samenleving. Dit gaat nu nog niet goed. Daarom vragen we concrete acties in alle domeinen.

Jongeren zelf zijn het belangrijkste in deze groep. Op verschillende plekken en met verschillende methoden voeren we regelmatig gesprekken met jongeren. Over wat zij belangrijk vinden, hoe zij dat in de praktijk kunnen brengen en hoe wij ze kunnen ondersteunen. Daarom werken wij de komende jaren aan de volgende opbrengsten:

1. Samenbrengen van en integraal werken tussen domeinen
2. Jongeren dragen actief bij aan nieuwe integrale aanpak

Actielijnen - wat gaan we nu doen?

Ontwikkelen werkwijze actieve rol voor jongeren

Anders denken: jongeren hebben een hoopvol en kansrijk perspectief.

- We kiezen er bewust voor om deze werkgroep aan te sturen vanuit het domein *Kansen voor de jeugd*. We zien jongeren vaak als een probleem, risico of als mensen die hulp nodig hebben. Dit blijkt uit woorden die we vaak gebruiken, zoals 'preventie' en 'doelgroep'. Maar wat als we andere woorden gebruiken, anders denken? Dat noemen we narratief. Wat als we denken vanuit kansen, wat jongeren kunnen en hoe hun talenten van betekenis zijn? Kort gezegd, niet *voorkomen van*, maar *werken aan*.
- Daarvoor beginnen we bij de jongeren zelf. We willen weten wat zij willen, wat ze nodig hebben van ons en van elkaar, en we vragen ze een actieve rol te spelen. Als ze daar hulp bij nodig hebben, bieden we die. De lessen die we leren in acties voor de andere leeftijdsfasen, zijn hierbij bruikbaar.

- We ontwikkelen werkwijzen om jongeren een actieve rol te geven in het verbeteren van onze aanpakken. Of het nu gaat om het vinden van een woning, een baan, of het ontwikkelen van je talent. We vragen jongeren niet alleen om mee te denken, maar om onderdeel te worden van de aanpak. We vragen mensen die actief zijn in het domein Eigenaarschap, inclusie & democratie, om ons hierbij te ondersteunen.

Actieonderzoek verbeteren jongeren perspectief

We doen actieonderzoek om het perspectief voor jongeren te verbeteren.

- Een groep met mensen uit alle domeinen onderzoekt wat nodig is om het perspectief van jongeren beter te maken, nu en in de toekomst. Ze zetten centraal wat jongeren wél kunnen en wat zij aan talent in huis hebben, in plaats van de jongeren als een risico of probleem te zien. Ze zorgen ervoor dat in alle domeinen ook zo over jongeren gedacht en gesproken wordt, en dat onze acties erop gebaseerd zijn.
- Wat we leren over wat jongeren nodig hebben om hun talenten te ontwikkelen, daar zorgen we voor. Met behulp van wat ontwikkeld wordt in de werkgroep 'pedagogische infrastructuur'. Want ook voor de jongeren van 10-23+ bouwen we een betekenisvol activiteitenaanbod van twaalf uur per dag.

Ontwikkeling domein overstijgend netwerk

We ontwikkelen het domein overstijgend netwerk.

Binnen de verschillende domeinen van Samen Nieuw-West werken we aan opgaven die óók jongeren raken. Sterker, in veel gevallen is een actielijn specifiek gericht op jongeren. Te denken valt aan de toeleiding naar de woning- en arbeidsmarkt. Regelmatig brengen we mensen die aan deze opgaven werken in een netwerk bij elkaar, om uit te wisselen en met en van elkaar te leren. Hierdoor ontstaan ook nieuwe initiatieven om binnen de verschillende domeinen uit te werken.

Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Opbrengsten op middellange termijn

Jongeren in Nieuw-West hebben er extra last van dat er te weinig personeel is in verschillende sectoren. Vooral op plekken waar gewerkt wordt aan het perspectief van jongeren, zoals in het onderwijs, de kinderopvang, het jongerenwerk en de jeugdzorg, zijn veel te weinig mensen. Dit vraagt ongelijke investeringen van iedereen. De gevolgen van te weinig personeel mogen niet neerslaan op de jeugd. We zoeken uit hoe het zit in Nieuw-West en nemen maatregelen. We doen wat nodig is, zodat de jeugd niet in het nauw komt. Daarmee werken we de komende jaren aan het verbeteren van gelijke kansen voor de jeugd.

Actielijnen – wat gaan we nu doen?

Dit kan je zien als het op orde brengen van de basis. Juist voor onze jeugd in Nieuw-West, draait alles om het verschil dat we kunnen maken als die basis op z'n best is. Alle partners werken daarom ook aan een aantal aanvullende actielijnen. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Aanpak personeelstekort** - We pakken personeelstekorten aan
- **Alliantie voor het perspectief van jongeren** - We zetten een alliantie op van organisaties die werken aan perspectief voor jongeren die extra ondersteuning nodig hebben
- **Uitbreiding jongerenwerk op scholen** - We breiden het jongerenwerk op scholen uit
- **Uitbreiding voor- en naschoolse activiteiten aanbod** - We breiden het voor- en naschools activiteiten aanbod uit
- **Integrale samenwerking Buurteams en Ouder en Kind Teams** - Buurteams en Ouder en Kind Teams gaan integraal samenwerken aan een samenhangende ondersteuningsstructuur

Waar het echt om gaat, dat zie je later wel.

- Henny Vrienten, Het gaat niet over

Financiën

De looptijd van Nationaal Programma Samen Nieuw-West bedraagt op zijn minst twintig jaar. Omdat de benodigde middelen verschillen in herkomst en fasering, en we bovendien een iteratief strategisch lerend en onderzoekend proces aangaan, wordt de benodigde dekking de komende periode meer concreet vormgegeven. Hieronder volgt een overzicht van de huidige stand van zaken. Jaarlijks wordt de begroting door het bestuur vastgelegd.

De financiën van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West bestaan uit de middelen die de alliantiepartners gezamenlijk beschikbaar stellen. Net als de gemeente hebben de alliantiepartners via ondertekening van het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West' aangegeven naar draagkracht bij te dragen. De uitvoering van acties en afspraken ligt veelal bij (samenwerkende) alliantiepartners. Bij welke alliantiepartner is afhankelijk van context, vorm en inhoud. Door de samenwerking binnen de alliantie bereiken we met de gezamenlijke inzet meer dan de som der delen.

Voor deze samenwerking is het nodig om over de grenzen van de eigen organisatie te kijken. Vertrouwen in en een open houding naar elkaar zijn voorwaarden om in een alliantie te werken aan maatschappelijke opgaven of vraagstukken. Per opgave zijn de vragen steeds: welke partners zijn (nu al) betrokken?; welke middelen zetten zij hiervoor in; zijn dat bestaande middelen of worden nieuwe middelen vrijgemaakt; aan welke doelen wordt gezamenlijk gewerkt; hoe is het werk georganiseerd als het vraagstuk vanuit één budget wordt aangepakt; als dat anders is, wat betekent dat voor de te maken keuzes? Per opgave wordt steeds een open vraag gesteld of deze opgave binnen of over de grenzen, randen en kaders van het eigen niveau, organisatie of bestuurslaag heen moet worden aangepakt.

De verwachting is dat we in eerste instantie meer moeten investeren in Nieuw-West. Tegelijkertijd is het aannemelijk dat met het vergroten van de kansen van de bewoners de alliantiepartners op termijn ook financiële voordelen hebben. Denk aan meer mensen aan het werk, betere schoolprestaties, minder hulp- en zorgvragen en hogere woningwaarden. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is het onverstandig om daar nu al een financieel voorschot op te nemen. Ook omdat we naar verwachting meer zicht krijgen op de problematieken in de gebieden. De komende periode werken we aan financiële samenwerkingsafspraken binnen de alliantie om financiële prikkels af te spreken waarbij toekomstige besparingen (deels) kunnen worden ingezet binnen het gebied. Hiermee ontstaat een financieel arrangement dat samenwerking stimuleert.

Besluitvorming over middelen

Over de inzet van de beschikbare middelen wordt gezamenlijk besloten. Gedurende het proces wordt dat gedaan door over voorstellen vanuit de opgavedomeinen in het alliantiebestuur (AB) te besluiten.

In de praktijk komt het waarschijnlijk voor dat het uitvoeringsprogramma, dan wel een autonoom voorstel, deels een beroep doet op specifieke programmamiddelen en deels op de inzet van reguliere middelen van één of meer alliantiepartners. We zorgen ervoor dat we hier heldere afspraken over maken die we goed vastleggen. Hierbinnen bewaken we de gezamenlijke proportionaliteit van onze afzonderlijke en gezamenlijke inzet. De waarden, opgaven en de bedoeling, dienen hierbij altijd als uitgangspunt – en dus niet de afzonderlijke organisatie belangen. Wat wij in dit uitvoeringsprogramma afspreken, is de richtlijn voor alles wat we doen in Nieuw-West.

Gemeentelijke bijdrage

Met het coalitieakkoord wordt onderkend dat het scheppen van gelijke kansen voor alle bewoners in Nieuw-West ongelijk investeren vergt. Hiervoor worden specifieke en reguliere programmamiddelen beschikbaar gesteld;

- Vliegwielmiddelen; doordat leren en ontdekken veelal voorafgaan aan verandering worden autonome programmamiddelen beschikbaar gesteld om onder meer te experimenteren, voor innovatieve projecten en leerprocessen. Dit om grotere structurele bewegingen aan te zwengelen. De middelen zijn van tijdelijke aard, dienen als katalysator en worden na een

(on)succesvolle doorbraak voor nieuwe doeleinden ingezet. Voor de huidige collegeperiode is 60 miljoen gereserveerd voor de drie integrale aanpakken in Nieuw-West, Zuidoost en Noord. Een verdeling tussen deze gebieden volgt nog.

- Reguliere geldstroom her(in)richten. Het uiteindelijke doel van vliegwielmiddelen is om gedurende de looptijd van het Nationaal Programma doorbraken te realiseren op de waarden en opgaven die we zijn overeengekomen. Deze successen vormen het startpunt om fundamentele en structurele koerswijziging van de reguliere operatie (zowel financiële middelen als capaciteit) tot stand te brengen.

Rijksmiddelen en subsidies

Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid investeren verschillende ministeries gezamenlijk om de stapeling van problemen aan te pakken. Bovendien gaat het Rijk samen met de allianties na of anders prioriteren/anders richten van overige relevante rijksmiddelen, op basis van de gezamenlijk gestelde doelen, aan de orde is. Inmiddels zijn bij verschillende departementen verschillende deelbudgetten gereserveerd. Het Rijk spant zich in om deze budgetten verder beschikbaar te stellen. Met een werkgroep vanuit de gemeente wordt de samenwerking met het Rijk verder doorontwikkeld om potentiële middelen efficiënt en integraal beschikbaar te stellen. Aanvragen van deze middelen, worden altijd in opdracht en onder regie van het alliantiebestuur gedaan.

Overige bijdragen

De alliantiepartners dragen in formatie en met (reguliere) middelen bij aan het programma. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is wat alliantiepartners bijdragen, staat de vraag uit om inzichtelijk te maken waarin zij formatief en financieel kunnen bijdragen de komende jaren.

Programmaorganisatie

De samenwerking tussen de partijen krijgt vorm binnen een alliantie. De onafhankelijke programmaorganisatie helpt de alliantie(partners) daarbij. De programmaorganisatie is een slagvaardig en wendbaar team dat disciplineert in behoud van focus, 'over de domeinen' heen werkt en de juiste dwarsverbanden legt binnen en tussen deelnemende organisaties. De programmaorganisatie werkt de doelen en ambities uit het uitvoeringsprogramma uit in concrete actielijnen en zorgt ervoor dat deze tot uitvoering komen. Ook heeft de programmaorganisatie een centrale rol in de monitoring van het programma en agendeert/signaleert knelpunten. De uitvoering van acties en afspraken ligt veelal bij (samenwerkende) alliantiepartners. Bij welke is afhankelijk van context, vorm en inhoud. In uitzonderlijke gevallen kan die rol ook bij de programmaorganisatie liggen. Op dit moment wordt de programma-organisatie gefinancierd door de gemeente en het Rijk⁹. Om ook in financiële zin te onderschrijven dat de programmaorganisatie een onafhankelijke rol heeft in het netwerk is het streven dat alle alliantiepartners op termijn naar draagkracht en vermogen daaraan bijdragen.

Subsidieaanvragen

Europese Subsidies:

- Kansen voor de jeugd; Europese subsidie voor het inrichten van netwerken € 150.000 in 2023 en 2024.

Co-financiering:

- Voor het veiligheidsdomein heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid onder de noemer Preventie Met Gezag (PMG) geld beschikbaar gesteld voor de komende tien jaar. Deze middelen zijn gekoppeld aan gebieden in Amsterdam waar een Nationaal Programma actief is (Zuidoost en Nieuw-West). Alle partners uit het veiligheidsveld die aan preventie doen (zoals

⁹ Vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid krijgt Amsterdam een bijdrage voor de programmaorganisatie van Nationaal Programma Samen Nieuw-West van € 500.000 per jaar voor 2023, 2024 en 2025.

stadsdelen, jongerenwerk) of gezag (zoals politie, Openbaar Ministerie), kunnen geld ontvangen. Het doel is om opgavegericht, gebiedsgericht en integraal te werken aan de stad om te voorkomen dat jongeren de criminaliteit in geraken. Deze impuls zorgt dat ook vanuit PMG gewerkt wordt aan een verbeterde veiligheidssituatie in de stad, waar het Nationaal Programma zich steeds toe verhoudt. Daarnaast worden vanuit de PMG-middelen sommige projecten gefinancierd die door het Nationaal Programma worden uitgevoerd. Samen met de coördinator PMG wordt zorggedragen dat financiën, uitvoering, monitoring en het naleven van de leidende principes op orde zijn en blijven.

Rijksmiddelen

Preventie met gezag. € 36 miljoen voor periode 2023-2026 voor stadsdeel Zuidoost en Nieuw-West samen.

Woningbouwimpuls. Derde tranche (2021): voor Röellbuurten, 1.653 woningen. Vierde tranche (eind 2022): € 9,1 miljoen voor Osdorp, 1.625 woningen.

Volkshuisvestingsfonds. Er is inmiddels € 28 miljoen toegekend aan Nieuw-West.

School en Omgeving. In Amsterdam zijn 6 coalities geselecteerd als een van de 45 voorlopers. Twee van deze coalities komen uit Zuidoost, 3 uit Nieuw-West en een coalitie is actief in 5 stadsdelen, waaronder Zuidoost, Nieuw-West en Noord.

De aanvragen voor de voorlopers voor het schooljaar 2022-2023 zijn toegekend (bijna € 0,6 miljoen per voorloper). Daarnaast zijn enkele aanvragen van starters en doorgroeiërs toegekend.

Te verwachten Rijksmiddelen

Energiefixers. Ruim € 3,9 miljoen specifiek voor Nieuw-West. Deze middelen zijn aanvullend op de middelen die beschikbaar komen voor de hele stad, bedoeld voor huishoudens met energiearmoede (€ 10,95 miljoen voor heel Amsterdam).

Daarnaast komt voor Amsterdam € 3,5 miljoen beschikbaar voor de lokale isolatieaanpak (2023-2024) en (naar verwachting) aanvullend hierop € 1,4 miljoen vanuit de extra middelen voor kwetsbare dorpen en wijken.

School en Omgeving. Middelen voor 2023-2024 kunnen worden aangevraagd door coalities van scholen (via de subsidieregeling van OCW).

Specifieke Uitkering (SPUK)

De aanvraag van de SPUK Kansrijke wijk is voor Nieuw-West toegekend voor € 12 miljoen. Voor deze nieuwe regeling kunnen middelen worden aangevraagd voor armoede en schulden, veerkracht en weerbaarheid, re-integratie langdurig bijstandsgerechtigden en de ontwikkeling van het jonge kind. Het doel van deze regeling is tweeledig; ten eerste dient de regeling om de inzet van gemeenten te versterken op de hoofdthema's die onderdeel zijn van de regeling en de organisatie van het uitvoeringsprogramma. Daarnaast dient de regeling om de integrale werkwijze op gemeentelijk niveau te stimuleren, door gemeenten ruimte te geven een deel van de middelen integraal te besteden.

De activiteiten zijn deels een uitbreiding van staand beleid, maar zetten in op extra's waar nodig. Met de SPUK Kansrijke Wijk zetten we in op een andere manier van werken, namelijk meer aansluiten bij bewoners, meer inzet van informele partijen en/of lokale partners en tot slot aanbod op maat voor verschillende (sub)doelgroepen.

De middelen uit de regeling, die loopt van 2023 tot en met 2025 zijn bedoeld voor:

- de organisatie van het uitvoeringsprogramma in het stedelijk focusgebied;
- de bekostiging van activiteiten die vallen onder; preventie van armoede en schulden, veerkracht en weerbaarheid, re-integratie en ontwikkeling van het jonge kind. Een ander thema is school en omgeving, maar Gemeente Amsterdam heeft ervoor gekozen dergelijke middelen via een ander subsidiekanaal aan te vragen. Hierbij zijn met name de schoolbesturen aan zet;
- de bekostiging van integrale activiteiten; activiteiten die gerelateerd zijn aan meer dan één thema.

In augustus 2023 is de regeling uitgebreid met middelen voor gezonde leefomgeving. Hierbij stelt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) geld beschikbaar voor activiteiten en interventies die leiden tot een gezonde leefomgeving. Voor nu gaat het vooral om geld voor planvorming en oriëntatie op activiteiten.

CONCEPT

Bijlagen

Bijlage 1 – Vuistregels Samen Nieuw-West

Bijlage 2 – Werken leren, werken vanuit de verandertheorie

Bijlage 3– Actielijn format

Bijlage 4 – Woordenlijst

Bijlage 5 – Projectkaarten Nieuw-West

CONCEPT

Bijlage 1. Vuistregels Samen Nieuw-West

Hoe wij werken als alliantie

Wij zijn er niet op uit om uitzonderingen te organiseren. Wij zijn er om structurele, fundamentele verandering en verbetering tot stand te brengen in Nieuw-West. Dat vraagt van ons om permanent te leren van wat we tegenkomen. Welke stimulerende en belemmerende factoren komen we tegen? Welke wetten, regels, middelen en gebruiken helpen ons? Welke zitten ons in de weg? Zijn er andere wegen om onze doelen te bereiken? Wat moet daarvoor in 'het systeem veranderen'? Met dit soort vragen in de aanslag gaan we aan de slag. Samen doen we om te leren en leren we door te doen. Meer hierover zetten we uiteen in de bijlage *Werkend leren, werken vanuit de verandertheorie*.¹⁰

Wij omarmen dus dat *wat* we gaan doen, steeds voortvloeit uit een proces van leren, doen, leren, doen, enzovoorts. In zo'n proces is het makkelijk om de koers en elkaar uit het oog te verliezen. Daarom is het extra belangrijk om heel duidelijke afspraken te maken over *hoe* wij (samen)werken. In de eerste plaats is dat natuurlijk het convenant 'Wij zijn Samen Nieuw-West'. Dat is het moreel contract waaraan steeds meer bewoners en organisaties zich verbinden. Wij voegen daar nu een set vuistregels aan toe. Dit zijn de principes die richting geven in hoe wij de komende jaren concreet met elkaar aan de slag gaan. Stelregels die ons helpen steeds te bepalen wat we wel en wat we niet gaan doen.

Dé vuistregel waaruit alle andere voortkomen, is het basisprincipe van Samen Nieuw-West:

'Als we blijven doen wat we deden, blijven we krijgen wat we kregen.'

Uit dit basisprincipe komen wat ons betreft de volgende tien vuistregels voort die onderling samenhangen en zijn de komende jaren richtinggevend voor ons denken en doen.

1. Verandering is een doel op zich

Wij stellen vast dat onze gebruikelijke systemen (te) vaak bijdragen aan de problematieken die Nieuw-West kenmerken. In het convenant en het eerdergenoemde paper is dat al uiteengezet. Het systeem is (of de systemen zijn) vaak deel of zelfs oorzaak van het probleem. Dit betekent logischerwijs dat de oplossingsrichtingen die wij ontwikkelen, écht anders moeten zijn dan wat we 'gewoonlijk' doen. Verandering en vernieuwing zijn dus een doel op zich. Dit betekent *niet* dat elke verandering of vernieuwing automatisch een verbetering is. Het betekent *wel* dat alles wat we in Samen Nieuw-West bedenken, ontwikkelen en doen, moet bijdragen aan (systeem)verandering. We zijn geen toevoeging op 'het gewone'. We bestaan om 'het gewone' te veranderen.

2. Wij organiseren 'de regel', niet de uitzondering

Ons doel is dus blijvende, structurele verandering en verbetering. Al te vaak zijn programma's en projecten een soort lapmiddel die (de gevolgen van) systeemfalen verhullen, terwijl dat systeem zelf onveranderd blijft. De carrousel van tijdelijke projecten hier en daar wordt breed ervaren als belangrijk onderdeel van het probleem in Nieuw-West. Om echt iets te veranderen, moeten we 'de regel' veranderen. Met 'de regel' bedoelen we geen regels in de enge zin, maar 'de regel' als tegenhanger van de uitzondering. Oftewel: hoe alles nu geregeld is: beleid, geldstromen, werkwijzen, enzovoort. Alles wat wij bedenken en maken, moet er uiteindelijk aan bijdragen dat het systeem fundamenteel en blijvend verandert. We moeten de werkelijkheid gaandeweg zo herinrichten dat die voldoet aan onze waarden, opgaven en doelen. Hoe dat moet, zullen we moeten leren en ontdekken. Immers: als we nu al precies wisten wat er nodig is en wat werkt, hadden we het allang gedaan. We zullen dus experimenteren, leren, ontwerpen, bouwen en verfijnen totdat het werkt. Werkt een nieuwe aanpak of project? Dan maken we het een blijvende

¹⁰ Zie bijlage 1

aanpak en zorgen we ervoor dat de werkwijze deel wordt van regulier beleid uit reguliere middelen. Wij organiseren geen uitzonderingen – tijdelijk noch permanent –, maar veranderen de regel.

3. Het kan alleen samen

Deze vuistregel zie je duidelijk terug in ons logo. Waar de cirkels over elkaar heen liggen (in 'de bloem'): *that's where the magic happens*. De kracht van wat wij doen, zit in onze onderlinge verbindingen, over de grenzen van onze domeinen heen. Veel van de problematieken in Nieuw-West houden zichzelf en elkaar in stand. Ze kunnen alleen doorbroken worden wanneer we ze bij de wortel, tegelijkertijd en in samenhang met elkaar aanpakken. Alles wat we binnen ons eigen afgebakende veld kunnen doen, moeten we vooral doen (of hadden we allang moeten doen). De vernieuwing en de meerwaarde zitten echter in wat we kunnen bereiken wanneer we de handen écht ineenslaan en over de grenzen van onze domeinen heen durven samenwerken.

4. Wij weigeren (te) wantrouwen

We gaan iets fundamenteel anders doen. We gaan *dus* pionieren. We weten immers per definitie niet precies wat we allemaal zullen tegenkomen. In die context is het essentieel uit te gaan van vertrouwen. Vertrouwen in onszelf en onze aanpak. In onze bewoners, organisaties en overheden. In oprechte bedoelingen, welgemeende inzet, integriteit en bereidheid. Te vaak richten wij onze samenleving in op basis van het tegenovergestelde. Op wantrouwen, op controle en op het idee dat we slechte bedoelingen moeten bestrijden of misbruik moeten voorkomen. Maar wantrouwen wekt wantrouwen op. Het leidt tot een neerwaartse spiraal waarbij we op den duur alleen nog maar slechte bedoelingen zien. Helaas is dit een verschijnsel dat Nieuw-West zeer hardnekkig in zijn greep houdt. Maar wantrouwen staat samenwerking en daarmee vooruitgang en verbetering permanent in de weg. We besluiten daar eenvoudigweg niet langer aan mee te doen. We weigeren te wantrouwen of gewantrouwd te worden. Dat kun je namelijk gewoon afspreken. We zijn ervan overtuigd dat dat heilzaam en helend werkt. En dat die werking ruimschoots opweegt tegen de risico's ervan.

5. Compassie

Gaat dat altijd goed? Nee, natuurlijk niet. Soms zal het voorkomen dat we iets of iemand vertrouwen, terwijl er slechte intenties in het spel zijn. Wij zijn er echter stellig van overtuigd (zie ook onze vorige vuistregel) dat het veel vaker voorkomt dat de bedoelingen wel goed zijn, maar dat het gewoon even niet lukt. We gaan iets doen wat bijzonder spannend, ingewikkeld en lastig voorspelbaar is. We gaan het namelijk compleet anders doen. Dat is niet gemakkelijk en zal – zeker in de eerste jaren – ongetwijfeld regelmatig niet of niet helemaal lukken. Niet omdat we slechte bedoelingen hebben, maar omdat dingen anders doen dan je ze altijd deed, nu eenmaal hartstikke lastig is.

We zijn in feite 'bewust onbekwaam'. We beseffen dat en daarom hebben we compassie. Voor onszelf en voor elkaar. We rekenen op elkaars oprechte bedoelingen. We rekenen onszelf en elkaar dus niet *af* als het even niet of minder goed lukt. Dan helpen we elkaar vanuit saamhorigheid en met uitsluitend de bedoeling elkaar te versterken. In compassievolle verbinding vinden we zo samen steeds weer onze koers terug.

6. Wij organiseren het organisch

We werken vanuit de bedoeling en stellen de opgave altijd centraal. We pionieren. Daarbij past geen stugge of statische organisatievorm. We organiseren ons momenteel veelal in wat vaak 'opgaveteams' en 'werkgroepen' worden genoemd. Maar dat zijn helaas ook begrippen die snel overkomen als gesloten. Als iets waar je wel of niet 'bij hoort' of 'lid van bent'. De nadruk ligt echter volledig op de 'opgaven' en het 'werk' dat er te doen is en dus niet op 'team' of 'groep'. Bewoners en organisaties die nu al onderdeel van zijn van deze alliantie, zijn voorlopers en zijn dat op allerlei uiteenlopende manieren geworden. Maar de alliantie Samen Nieuw-West is zeer nadrukkelijk *geen* gesloten groep. Deze alliantie is zo open mogelijk. Iedereen die onze waarden deelt en wil bijdragen, kan en mag meedoen. Hoe we dat het best kunnen vormgeven, ontdekken we

gaandeweg en met elkaar. Het beweegt mee met de opgaven. Het verschilt namelijk per domein, per opgave en per moment welke vormen het best passen. Het is *nooit* opzet om mensen of organisaties buiten te sluiten. Als we merken dat mensen niet goed weten hoe ze zich kunnen aansluiten, proberen we daar wat aan te doen. Wil je meedoen, maar weet je niet hoe? Laat het ons weten en we zoeken samen naar de beste manier.

7. De leefwereld

We organiseren ons dus steeds weer rond de opgaven. Daaruit volgt logisch dat wij 'de leefwereld' altijd centraal stellen. Systemen zijn er om het echte leven te dienen en niet het tegenovergestelde. Mensen zijn geen passanten in organisaties of systemen. Het is andersom: organisaties en systemen zijn passanten in de levens van mensen. We organiseren ons in de praktijk dus ook zoveel mogelijk rondom die leefwereld. Op de schaal waar de opgaven zich daadwerkelijk bevinden (en die schaal kan per opgave verschillen). We willen daarom zoveel mogelijk werken in zogenaamde 'microallianties'. Dit zijn afspiegelingen van onze 'brede' alliantie Samen Nieuw-West, maar dan op wijk-, buurt- of op themaniveau. Hoe deze microallianties zijn samengesteld en werken, moet steeds volledig afgestemd zijn op de opgaven en vraagstukken die dáár centraal staan. Het zijn actiegerichte, lerende netwerken. *Communities of practice* die wij vanuit de brede alliantie zo goed mogelijk ondersteunen. Wij gaan bij dit alles heel bewust uit van de kracht in de leefwereld en niet van de eventuele kwetsbaarheid, al houden we hier uiteraard wel oog voor.

8. Ongelijk investeren

'Wij onderkennen expliciet dat het scheppen van gelijke kansen voor alle bewoners in Nieuw-West, vraagt dat we ongelijk investeren. We verklaren daartoe bereid te zijn en spreken mede in dat kader af maximaal transparant naar elkaar te zijn aangaande onze financiën, waar die aan Nieuw-West raken.'

Dit citaat staat in de paragraaf *Financiële uitgangspunten* in ons convenant. Dit basisprincipe en de verdere uitgangspunten die in deze paragraaf beschreven staan, zijn richtinggevend voor ons. We gaan er alleen komen als we bereid zijn iets extra's te leveren en structureel harder te lopen voor Nieuw-West. We benoemen dit uitgangspunt hier opnieuw expliciet, omdat het ook een belangrijke bril is waardoor wij willen en moeten kijken bij het maken van concrete, praktische keuzes in de komende jaren.

9. Wij omarmen het niet weten

We leren door te doen en doen om te leren. Wat ook al besloten ligt in vuistregel 2, is dat we daarbij op zoek zijn naar hoe we 'het gewone', oftewel 'de regel', kunnen veranderen door te leren van de nieuwe wegen die we durven bewandelen. Experimenten, projecten en pilots blijven, bij gebleken succes, dus nooit op zich staan. Ze zijn bedoeld om te leren hoe het structureel beter kan. Hoe we regulier beleid, systemen en de algehele inrichting van de samenleving zo kunnen bijstellen dat ze bijdragen aan de grote opgaven die er liggen in Nieuw-West. We omarmen daarbij dat we niet vooraf al weten hoe dat moet. Anders hadden we het immers allang gedaan. Maar dat vraagt dus een geheel nieuwe manier van leren. Hoe we dat zien, zetten we in de bijlage *Werkend leren, werken vanuit de verandertheorie* uiteen.¹¹

10. Zwaartekracht door lichtheid

Overall komt het begrip 'wij' terug. Zowel in het convenant als in dit concept verdiepend uitvoeringsprogramma. Tenzij anders vermeld, bedoelen we daarmee altijd de brede, groeiende, alliantie van alle bewoners, organisaties en overheden die zich verenigen in Samen Nieuw-West. Het is een samenwerking op basis van een filosofie, gestoeld op waarden en opgaven. Die hebben wij vastgelegd in het convenant dat wij hebben ondertekend als moreel contract. Het is een koers die wij varen. Een koers waarvan wij hopen dat het kielzog steeds sterker en sterker wordt, totdat alles en iedereen in en rond Nieuw-West meevaart en bezig is bij te dragen aan de verbetering.

¹¹ Zie bijlage 1

Samen Nieuw-West is dus vooral een afspraak. Het is geen op zichzelf staande organisatie, geen instituut, geen overheid. Het bestaat niet buiten *onze* eigen verbinding aan *onze* waarden, de opgaven die *wijzelf* zien en de principes die *wijzelf* omarmen. Samen Nieuw-West zijn wij dus *zélf*. Niets meer en niets minder. *Wijzelf* en niemand anders zijn er verantwoordelijk voor of wij slagen in onze missie en of wij koers houden. We leunen daarbij op niemand anders dan onszelf en onze eigen (verander)kracht. De programmadirecteur en de kleine programma-organisatie die ons daarbij ondersteunen, spiegelen en bij de les houden, zijn van iedereen en dus van niemand. Onvoorwaardelijk onafhankelijk en volledig ongebonden, zodat zij maximaal in staat zijn om ons te helpen ons te verbinden en verbonden te blijven.

Want *wij* zijn Samen Nieuw-West.

CONCEPT

Bijlage 2. Werkend leren, werken vanuit de verandertheorie

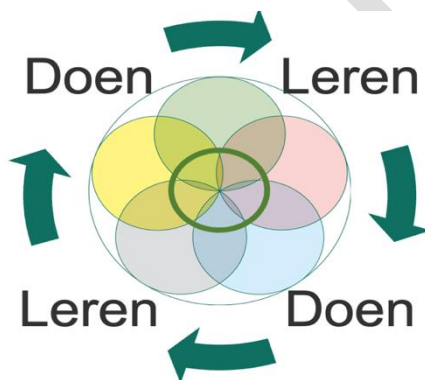
Experimenteren en leren om het systeem blijvend te veranderen

Leren is het fundament van het programma, van de alliantie, van ons handelen, onze activiteiten en oplossingen. Dat wil zeggen: we experimenteren, ontwerpen, bouwen, verfijnen en verbeteren. Op die manier bouwen we samen aan blijvende, fundamentele verandering. Want zoals in de vuistregels staat: 'Als we blijven doen wat we deden, blijven we krijgen wat we kregen.'

De vuistregels geven een koers *hoe* we aan de slag gaan. In de twintig jaar dat dit programma loopt – en zeker in de eerste jaren –, zullen er lastige, schurende momenten zijn en vallen resultaten mee of tegen. We durven fouten te maken en door te zetten, zelfs als dat betekent dat we soms opnieuw moeten beginnen. Dat helpt ons: we gebruiken onze fouten als lessen om verder te groeien en hebben daarbij stevast vertrouwen in wat de ander weet en kan.

Onze manier van werkend leren

We willen oplossingen vinden die de manier veranderen waarop dingen geregeld zijn. We willen geen uitzonderingen organiseren, maar samen een nieuwe 'normale werkwijze' bouwen die duurzaam bijdraagt aan de opgaven van de inwoners van Nieuw-West. Het systeem – en de wijze waarop dit systeem vertaald wordt naar de uitvoering – moet beter passen bij de leefwereld van bewoners in Nieuw-West. We beginnen met kleine, concrete kansen, bedenken oplossingen die we testen en we leren welke resultaten die opleveren. We houden goed in de gaten wat die resultaten zijn, in de leefwereld en de systeemwereld. We proberen die twee werelden te verbinden. Dit doen we in een continu proces waarin doen en leren samen oplopen. Belangrijk hierbij is om zo te werken dat de resultaten transparant zijn voor alle belanghebbenden. Niet vanuit een controlegedachte, maar om te leren wat werkt en wat werkt niet. En om steeds te weten: waar staan we nu en wat is dan de beste volgende stap. Dit geldt voor alle opgaven waaraan we in de domeinen werken, maar geldt ook dwars door de domeinen heen.

De vier pijlers van Werkend leren

Om de komende twintig jaar deze koers van werkend leren vast te houden, samen te blijven schakelen tussen het halen van de afgesproken resultaten en het uitzoomen om te kijken of deze afgesproken resultaten wel de duurzame verandering in gang zetten, is continue aandacht nodig voor het leren. Leren vergt vertraging, uitzoomen, in transparantie met elkaar tussenresultaten delen, deze samen duiden en samen een nieuwe vervolgactie bedenken.

Dit moeten we in het werkproces inbouwen. We gaan aan de slag met vier pijlers waarmee het werkend leren stevig gestut wordt¹²:

¹² In de vier actielijnen worden de activiteiten in deze vier pijlers verder uitgewerkt.

Pijler	Kernelementen
1. Voortgang en koers van werkend leren	<ul style="list-style-type: none">Alliantiepartners verbreden met kennispartnersManier van werken afsprekenRandvoorwaarden aan Samen leren borgenAdviescommissie leerkoers
2. Verbinding in het leren	<ul style="list-style-type: none">Onderzoeksvragen NPSNW koppelen aan onderzoeksmogelijkheden alliantiepartnersOndersteunen OT's bij Werkend leren in de praktijk
3. Kennisfundament onder het leren	<ul style="list-style-type: none">Verzamelen en vertalen bestaande kennisBewaren opgedane nieuwe kennisBeschikbaar maken van deze kennis in inzichten voor Nieuw-WestOntsluiten kennis in logische samenhang
4. Verbreding van het leren	<ul style="list-style-type: none">Leren in de alliantie en niet in de kokersLeren van elkaar in de programma'sUitdragen lessen vanuit de programma'sLeren tussen de verschillende NP'sLessen vanuit de NP's vertalen naar de diverse staande organisaties

Pijler één: Voortgang en koers

Om samen werkend te leren, is het nodig om met elkaar helder te hebben hoe we gaan leren, en hoe we dit verbinden aan het werken. Hiervoor zetten we in 2024 en verder een aantal belangrijke stappen:

We sluiten meer kennisinstellingen aan in de alliantie SNW

Eind 2023 is naar verwachting de Hogeschool van Amsterdam officieel toegetreden als alliantiepartner in SNW. Deze mooie stap moet in 2024 navolging krijgen: we willen de alliantie verbreden door meer kennispartners toe te voegen. De HvA deelt deze ambitie en voelt het als een belangrijke opdracht om haar mede-kennispartners te activeren en te verbinden.

We werken op een afgestemde en afgesproken manier samen

Met de aangesloten kennispartners werken we samen aan het in de praktijk brengen van werkend leren. Dat doen we door een gezamenlijke werkwijze vast te stellen. Als onderdeel hiervan werken we actiegericht, reflexief en inclusief:

Actiegericht onderzoek betekent voor ons dat de onderzoekers meelopen met de projecten, initiatieven, experimenten en trajecten. Het onderzoeken van de werking van de trajecten, gebeurt tijdens de uitvoering en in verbinding met de praktijk.

Reflexief monitoren betekent voor ons dat we niet alleen onderzoeken of de projecten volgens plan worden uitgevoerd, maar vooral ook of de projecten ons dichterbij het doel brengen dat we samen nastreven. We leggen bij deze monitoring de nadruk op leren en (kunnen) bijsturen, gericht op structurele ontwikkeling en verandering.

Inclusief onderzoek betekent dat we waar mogelijk de onderzoekscapaciteit van de wijk zelf gebruiken. Ervaringskennis is een essentiële bron van kennis over de effecten van onze acties. Wij willen dat bewoners zo veel mogelijk zelf onderzoeksactiviteiten uitvoeren, organiseren of hier leiding aan geven. Daar waar dat niet kan, maken we zo goed mogelijk gebruik van lokale ervaringsdeskundigheid, expertise en/of netwerken. Deze lokale ervaringsdeskundigheid, lokale expertise en/of lokale coördinatietaken worden ook vergoed.

We bouwen aan de randvoorwaarden om samen langdurig te kunnen leren terwijl we leren

Onder de eerste pijler valt ook dat de kennispartners in de alliantie in 2024 en verder samen werken aan de randvoorwaarden om langdurig te kunnen leren. Al in 2023 start de HvA met onderzoek in verschillende opgaveteams om de eerste vraagarticulatie van dit langdurige leerproces op te halen. In 2024 willen de kennispartners samen middelen aanvragen voor langdurig onderzoek.

We adviseren over de koers en voortgang op het werkend leren aan de alliantie

Het laatste onderdeel van de eerste pijler is het organiseren van 'reflectie en koersbewaking'. Immers: lerend doen wil iedereen in principe, maar in de praktijk starten we liever morgen dan vandaag met lerend werken (vandaag doen we gewoon nog even snel dat wat we nodig vinden). Om die reden moet er – coachend, uitleggend, ondersteunend – maar indien nodig ook helder en duidelijk, continue reflectie en koersbewaking – en waar nodig koersbijstelling – plaatsvinden binnen de alliantie. Hiervoor wordt een commissie ingesteld die de alliantie begeleidt bij deze reflectie door halfjaarlijks advies uit te brengen over de leerkoers van SNW. Deze commissie wordt voorgezeten door de houder van de wetenschappelijke stoel in het alliantiebestuur. De commissie wordt daarnaast zo ingericht dat de verschillende wetenschappelijke gezichtspunten en disciplines (kwantitatief en kwalitatief) vertegenwoordigd worden.

Pijler twee: Verbinden in leren

Naast het uitdragen van de kernwaarden van het werkend leren, is een tweede pijler het daadwerkelijk vergemakkelijken dat doen en leren tegelijkertijd en in verbinding uitgevoerd wordt. Dit gebeurt door het matchen van vraag en aanbod, het coachen en begeleiden van de doeners en denkers in hoe ze verbonden kunnen werken. Door een hub-functie in te richten, zullen alliantiepartners steeds makkelijker de weg vinden naar werkend leren. Hiermee leggen we de basis onder het uitdragen van de werkwijze die we met elkaar willen uitvoeren. Om dit in 2024 en verder handen en voeten te geven komt er ondersteuning voor de verschillende opgaveteams bij het werkend leren. Via proces- en leerbegeleiding die aan de OT's gekoppeld wordt, wordt steeds samen gekeken naar wat er goed gaat, wat er anders moet en waar de leervragen zitten. Via het aansluiten van HvA-onderzoekers aan de OT's om samen de leervragen te articuleren voor het komende jaar, is hiermee al in 2023 gestart.

Pijler drie: Kennisfundament onder het leren

Als stevige ondergrond voor ons leerproces, leggen we een kennisfundament aan. We gebruiken de landelijke monitorindicatoren als basis, en gaan met elkaar in Amsterdam (de drie focusgebieden, de stadsdelen, de gemeente) op zoek naar wat we al weten. Immers, er is al veel data beschikbaar en dat kan ons helpen om inzicht te krijgen. We verzamelen daarnaast ook data, informatie en inzichten van derden waar relevant en nodig. We zorgen ervoor dat al deze data begrijpelijk gepresenteerd wordt en te gebruiken is voor en door bewoners. De data die we verzamelen, brengen we samen met verhalen en ervaringen van bewoners, (kleine) ondernemers en anderszins actieve mensen in de buurt. Omdat kennis pas ontstaat als je data goed duidt en de verhalen die er zijn eraan koppelt. Hoe we over oplossingen en veranderingen denken ontstaat op deze manier altijd in een gesprek in de wijk, buurt, straat en gemeenschap. Gevoed met alle kennis, ervaringen en verhalen.

Wat hebben we aan betere cijfers als bewoners niet ervaren dat het echt beter geworden is?

- Een bewoner uit Nieuw-West

Het samenbrengen, bundelen en in samenhang ontsluiten van de bestaande kennis, is het fundament onder het leren. Op dit moment zijn er al dashboards voor Nieuw-West, zowel vanuit de gemeente als vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Daarnaast zijn er voor 2024 en verder plannen voor bijvoorbeeld pilots met het Brede Welzijns Dashboard. Het goed ontsluiten van de data en verhalen die in de verschillende bronnen besloten ligt en het aanvullen van deze informatie met de kennis (data en verhalen) die er al zijn en opgehaald worden binnen Nieuw-West, zorgt dat er steeds beter in zicht is waar de kansen en mogelijkheden voor duurzame resultaten in Nieuw-West liggen.

Bij het leggen van het kennisfundament moeten we een link leggen met stedelijke, maar ook met nationale en internationale onderzoeken en ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de onderzoeken in de andere focusgebieden. Om die reden participeert SNW bijvoorbeeld in 2024 in de ex-ante output monitor van BZK, samen met het Masterplan Zuidoost.

Pijler vier: verbreding van het leren

Lerend werken is een continu proces van bijstellen, aanpassen en weer doorleren, waardoor zelfs de vorm van het lerend werken flexibel is en kan veranderen. Dit is een belangrijk onderdeel van de 'puzzel' om het systeem duurzaam te veranderen. Het is echter niet afdoende. De geleerde lessen moeten ook doorgegeven, verspreid en ingeoeft worden. Alleen dan voorkomen we dat we in de programma's en projecten mooie veranderingen bereiken, die niet leiden tot duurzame aanpassingen in de 'normale werkwijze' van de partners en de systemen.

Dit verbreden en inoefenen zit op diverse 'assen':

- leren binnen, maar ook tussen de verschillende onderdelen van NPSNW;
- leren in de alliantie en niet alleen in de afzonderlijke domeinen en instellingen;
- leren tussen de diverse focusgebieden van NPLV;
- uitdragen lessen vanuit de programma's en hiermee ook
- het op gang brengen van leren in de diverse staande organisaties.

Om deze aspecten van het samen leren van de lessen uit NPSNW op te pakken, gaan we in 2024 op diverse manieren aan de slag met het uitdragen van de lessen, en het samen oefenen van de benodigde veranderingen. Dit doen we op diverse manieren. Ten eerste en als basis gebeurt dit door het leren binnen en tussen de diverse programmaonderdelen te faciliteren. Vanuit de HvA lopen onderzoekers mee met de OT's, die ook in regelmatige bredere bijeenkomsten dieper ingaan op de geleerde lessen. Zij hebben ook een rol in het faciliteren van breder leren en samenwerken over de domeinen heen. Continu reflexief monitoren in dit proces is van belang, met vragen als: zijn we op de goede weg? Kloppen de prioriteiten nog? Leveren we de meerwaarde die we beogen, en waar zit die? Wat lukt ons nog niet en waarom, wat moeten we daarvoor veranderen?

Het is belangrijk om bij dit soort bijeenkomsten te beseffen dat het begin voor iedereen spannend is. We zijn niet altijd zo transparant, vooral niet waar het gaat om 'mislukkingen'. Toch leren we het meest van dingen die niet gaan zoals verwacht. En deze transparantie past juist bij de andere manier van werken die het NPSNW voorstaat.

Boven op dit proces van leren, verbreden en oefenen binnen het NPSNW, zetten we in op het breder verspreiden van het geleerde. Dit bijvoorbeeld door het aanpassen/openstellen van opleidingen van de gemeente Amsterdam (Amsterdamse School) zodat ze geschikt zijn om als alliantiepartners hier gezamenlijk te gaan leren. Of het opzetten van 'communities of practice' en 'train de trainer' mogelijkheden vanuit succesvolle aanpakken die er in Nieuw-West al zijn. Denk daarbij aan de hotspot methode van Schoon, Heel en Veilig die binnen het OT Wonen en leefomgeving wordt ingezet en de methodes die diverse bewonersorganisaties gebruiken voor *civic design* en buurtberaden. Daarnaast zetten we in op het leren tussen de focusgebieden, te beginnen met de gebieden in Amsterdam.

Bijlage 3: Actielijn format

Actielijn/doel (donkergroene kader)	
Opbrengst middellange termijn (midden groene kader)	
Opdracht lange termijn (licht groene kader)	
Alles SMART invullen: <i>Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden</i>	
Trekker(s)	
Contactpersoon	
Betrokken partijen	
Eigenaarschap bewoners	Hoe, waar en in hoeverre zijn bewoners betrokken of aangehaakt bij de actielijn en/of in hoeverre zullen zij (in de toekomst) worden betrokken bij de actielijn?
Wat lossen we op? <ul style="list-style-type: none">• <i>Wat is het probleem/wat lost deze actielijn op?</i>• <i>Wat gaat er niet goed/wat moet anders/wat heeft verandering nodig</i>• <i>Wat is de huidige stand van zaken</i>	
Werkwijze	Hoe en op welke manieren wordt er samengewerkt, denk oa aan manieren van samenkomen, maken van afspraken e.d.?
Resultaat <ul style="list-style-type: none">• <i>Het op te leveren resultaat</i>• <i>Fundamenteel leren</i>• <i>Monitoring en rapportering</i>	Wat is het gewenste resultaat van de actielijn, hoe wordt het onderdeel werkend leren hierin ondergebracht en hoe wordt er gemonitord en gerapporteerd op de actielijn?
Voorwaarden en risico's <i>Wat hebben we hiervoor nodig: risico's, geld inclusief bron en dekkingsplan, mensen, tijd, eventueel beleidswijzigingen</i>	Inzichtelijk maken van de risico's die verbonden zijn aan de actielijn en toelichting wat nodig is om de actielijn uit te kunnen voeren en om het te wensen resultaat te leveren
Planning en acties 2024 2025 – in hoofdlijnen	Planning
Huidige stand van zaken	Dynamisch onderdeel, moet steeds geüpdatet worden

Bijlage 4. Woordenlijst

– **UPDATE voor publieksversie**

Bestaanszekerheid

Bewoners beschikken over voldoende en voorspelbaar inkomen, een goede gezondheid, betaalbare en duurzame huisvesting, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven.

Besteedbaar inkomen

Dat houdt je over na je uitgaven aan belastingen, woonkosten, energie, mobiliteit.

Essentiële voorzieningen

Dat zijn voorzieningen die ieder mens nodig heeft. Zorg, water, energie, voedsel, onderwijs, huisvesting, openbare ruimte, openbaar vervoer en mobiliteit. De bedrijven en organisaties die dit bieden, noemen we essentiële sectoren.

Inkomenszekerheid

Je hebt genoeg inkomen om te leven en je basisbehoeften te vervullen, zonder dat je je zorgen hoeft te maken over geldproblemen.

Co-creatie

Een gemengde groep mensen van (lokale) informele en formele partijen bedenken samen plannen en gaan er samen mee aan de slag.

Bbp

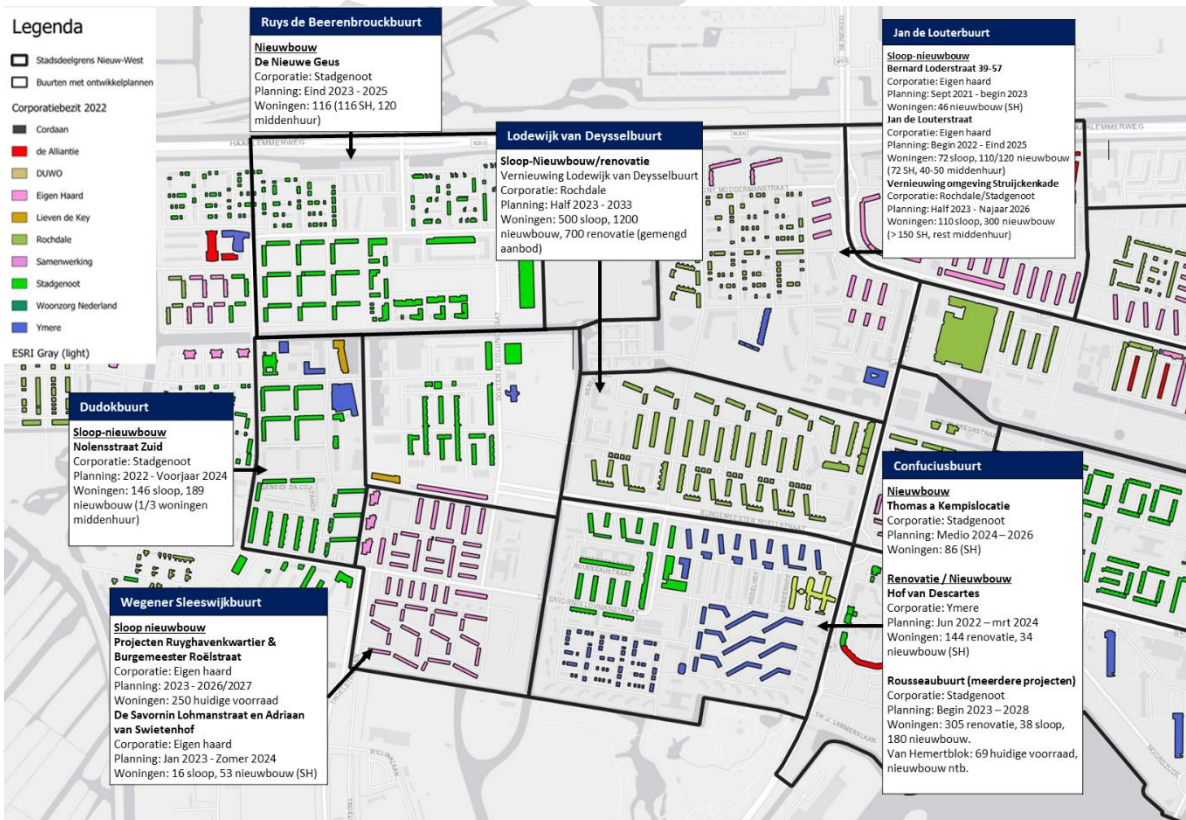
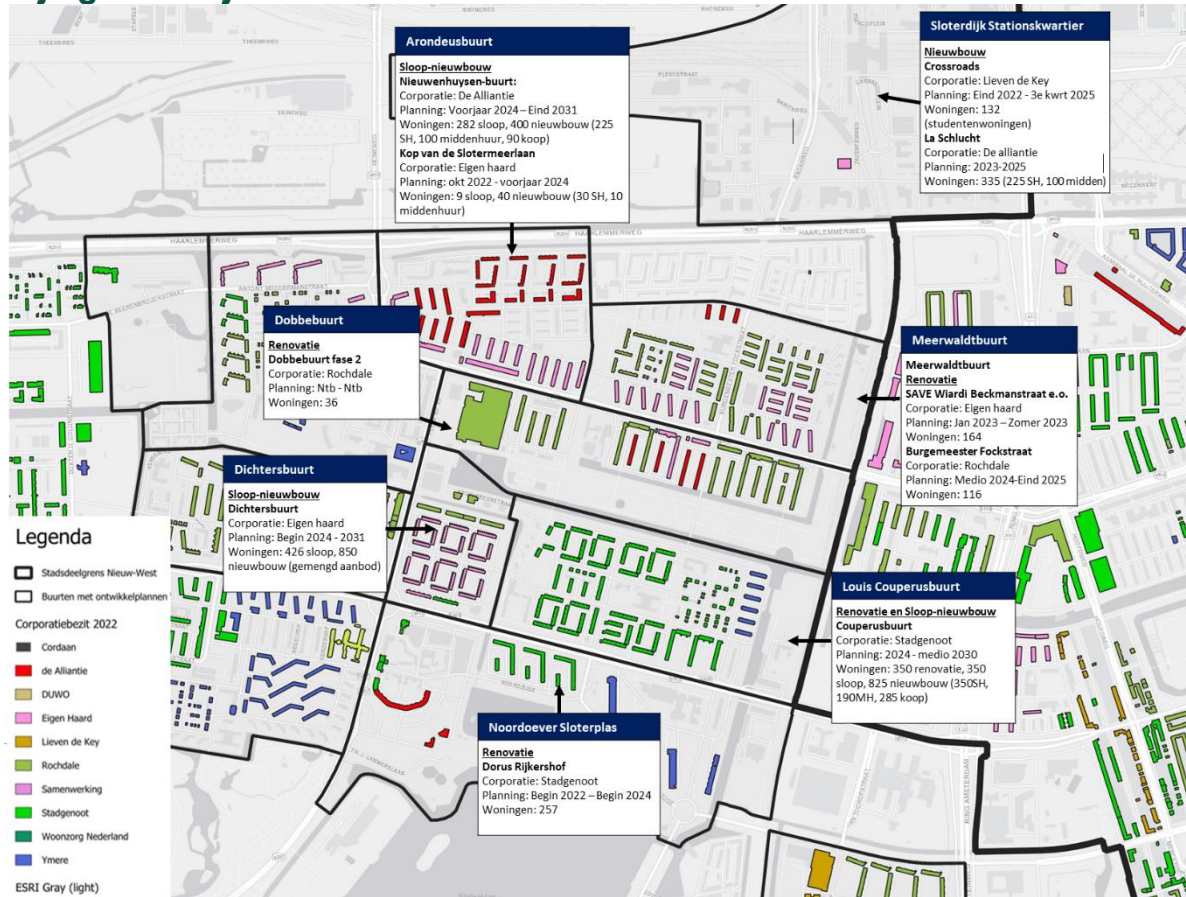
Bruto binnenlands product

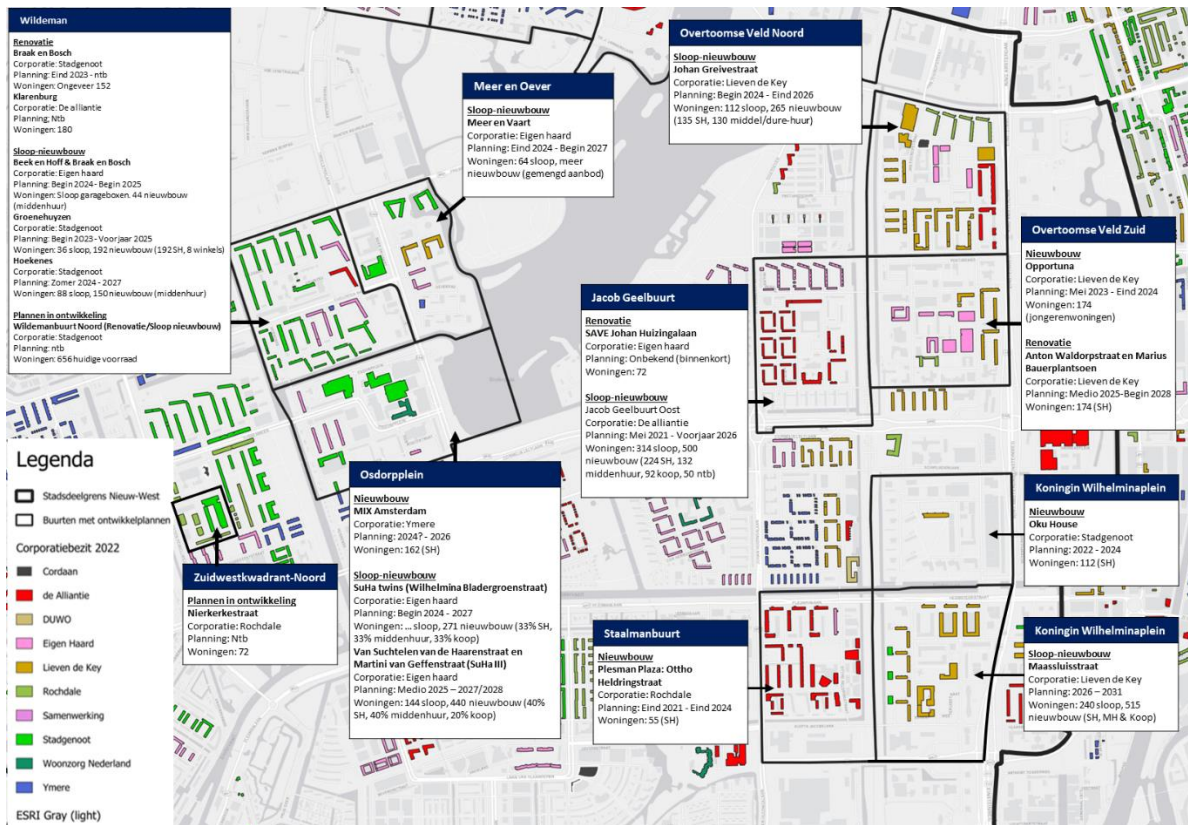
Microallianties

Dit zijn afspiegelingen van onze 'brede' alliantie Samen Nieuw-West, maar dan op wijk-, buurt- of op themaniveau. Hoe deze microallianties zijn samengesteld en werken, moet steeds volledig afgestemd zijn op de opgaven en vraagstukken die dáár centraal staan.

Bijlage 5. Projectkaarten Nieuw-West

CONCEPT